

HÉÉCHOÓ

Uwáábojte méénúnehjí uubálleháami

Píivyébé Apíichó tsááíñe némeíñe

¹ Muúbe Téóópiroj, íhdée diéllevu o cáátúnúháámí pañe ó úúballé páneere muhdúhjáa Cáání éllevu níjkyejívú ipyétsihvújuco Jetsóó úwááboobéré méénuhíjcyanehjí.

² Muuráhjáa ímamyémuke iújcúmeke Píivyébé Apíichojoj tééveri níwááveebe iná ditye méénúíñévu.

³ Áamedívúhjáa muurá ídsijívé boone bóhówáávehíjcyaaabe 40 coojívá hajchótá ímiáánéjuco dibye bóhíne ditye iwáájacuki. Áamekéhjáa Píivyébé avyéjutu úwáábohíjcyaaabe.

⁴ Aabéhjáa néé diityéke:

—Jerotsarétúi kiávú mépehdíñe. Météhmecóí tétsihdyu Llihíyóo amúhakye íajcuíñé nehíjcyáne.

⁵ Ímiáánéjucoo Jóáa tsótsohíjcyané nújpacóri. Áánetu ihdyu lléváhréjuco amúhá pañévú Píivyébé Apíichó úcááveíñe. Ehdúhjáa neebe Jetsóó ímamyémuke.

Jetsóó níjkyejívú pééneé

⁶ Aaméhjáa tsiíñe dííbyema idyóbéévétsihvu néé dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, ¿a ícyooca tsiíñe ú ímíbaávyétsoó méiíñújí tsíjtyé hójtsí pañe íjcyájúcoótuki?

⁷ Áánéllihyéhjáa neebe:

—Tsá ámuha teene mewáájácúityuró múúcoocá Llihíyó tehdu méenuíñe. Óvíi ihdyu múijyú íimílléijyu méenuube páneere dííbyé hójtsiri íjcyáabe.

⁸ Áánetu ihdyu dííbyé Apííchó ámúhadívú níttyene ámúhá pañévú úcáávécooca ámuha téené ihnáhoori méúwááboó óhdityu íjcyáné uwááboju Jerotsarée múnáakee, Jodéá iinúji múnáakee, Tsamááriá iinúji múnáakee, íjcyane. Aane téhdure tsújááveé pahúllevá múnádívú.

⁹ Ehdúhjáa diityéké iñétsihdyu Jetsóó ditye íiteneriyé tsúuca cáamevu wátyóhiivéhi. Aabéhjáa ojtsó pañévú tsúuca tévééveíñúúbeke tsáhájucó ditye ájtyúmitúne.

¹⁰ Aaméhjáa cáamevu dibye péhullévúré íitehíjcyárónáa míityétsi ávyéta tsítsí íwajyámúúcú néemutsi bóhówaavé diityédívú.

¹¹ Aamútsíhijyáa néé diityéke:

—Ámuúha Gariréa iinúji múnaa, ¿aca iná caame ámuha méíitehíjcyáhi? Muurá ámúhama ícyahíjcyáabe Jetsóó péjucóó ámúhadítýú níjkyejívu. Aabéjucó idyé tsiíñe tsááiñe muhdúhjané ámuha meíténáa ipyéhdúú. Ehdúhjáa neemútsí diityéke.

Matíake ditye újcune Jóódáúvú cápayóóve

¹² Aaméhjáa oríívó bájú íjcyátsihyi íjcyátsihdyu oomí Jerotsaréevu. Píhíréhrée técoomítýú téhbaju múhajchótá wáyeéévejcoójí meúlléiyóné jodíómú taúhbaju néené hajchóta.

¹³ Aaméhjáa técoomívú úújeté ípyée íicyahíjcyajávú cáámééíjiri íjcyáné mijcóhovu. Ílluméhjáa diitye: Péédoroo, Jacóóboo, Jóááá,

Aderéee, Perípee, Tomáaa, Baatoroméee, Matéoo, tsijpi Apéó hajchi Jacóóboo, tsáha múnaa cananíjtámúejpi Tsimóoo, Jacóóbó nahbe Jóodaá, éhdume.

14 Aaméhjáa paíjyuvaré dóbéévehíjcyá tééhó pañévú Píívyéébema íhjuvaki. Áamemáhjáa ijcyámé Jetsóo nahbémuu, tsíjjuu, tsijtye walléemu, íjcyame.

15 Áijyúhjáa Péédoro íñahbéjté 120-meva íjcyáméj piñévú íjyócúúvéne néé diityéke:

—Ámuúha táñahbému, tsúuca pajtyéné éhnehjáa Píívyéébé waajácúháámitu Jóoda piáábóneri Jetsóoke ditye ékééveíñé cáátúnúmeíñe.

16 Ehdúhjáa muurá díbye dííbyedívú méénútsoíñé tsúúcajátújuco Píívyéébé Apííchó nehijcyané Dabiúuvuj téeveri.

17 Diíbyéee muurá Jóoda Jetsóo mamýmú meíjcyáméejpi tsaméhjí dííbyema mewákímyeíhíjcyaaábe.

18 Aabée ímityúné méénune ditye áhdóne dsíídsí díbye wájójcoíñúné iújcúnemma ahdómé tsátsii ííñuji. Áané boonétúhjáa muurá iiye dsíjívétsómeíbyé áákityé apáhajchíí íhbáu áachívújuco.

19 Aanéhjáa Jerotsarée múnaa iwáájácúne ditye áhdotsíí meménú Atséédama ‘Tújpácyo Ájtsi’ nééiyóne.

20 Muurá Tsááamóháámitu téénetu nééeneé: Íávajáréjuco dííbye ja cóévajari tsáhájucó múha íjcyáityúne. Téhdure idyé tsiíñe nééeneé:

Tsíjpiiýjucó dííbyé wákimyéivu cápáyóóveíñe.

²¹⁻²² Ahdícyane muurá ijcyámé tsaate éhnée Jóáa Jetsóoke tsójtsoobe cáamevu pétsihvújucó meke náhbénuhíjcyáme. Áámedítýú ihdyu óvíi méujcú tsáápiikye díbyée ímiááné idsíjívétsihdyu bóhiine úúbállehíjcyáííbyeke. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

²³ Ahdújucóhjáa míityétsikye ditye pevénérei ménenúne tsáápiikye diityétsidítýú iújcuki. Tsáápíhjáa Jotsée dííbyere ‘Batsabáa’ némeííbyé téhdure Jójto imyémé íjcyaaabe. Áánetúhjáa tsijpi Matía.

²⁴ Áámútsí hallúvúhjáa íllu Píívyéébema ihjyúváme:

—Ayúju Ávyéjuúbe Píívyéébeéj, uu muurá pámé íbuwáánéré ú waajácúhi.

²⁵ Aabe ihdyu ú waajácú caabyé u tújkevéllebe íjtyétsidítýú úcáaveíñe díhjúú uwááboobe íjcyá Jóódáuvúu ímítýú níjcaúvú úújetéébé cápáyóóve.

²⁶ Ehdúhjáa Píívyéébema íhjúvúvátsihdyu nehcomé diityétsidítýú cáabyeké iújcuíñe. Aanéhjáa úújeté Matíadívu. Aabéjucóhjáa úcaavéné 11-mevaréjucó íjcyame Píívyéébé uwááboju úwáábomére péhíjcyáímyé pañévu.

2

Píívyéébé Apííchó níityene

¹ Aaméhjáa pámeere tsijtye cahcújtso múnáama ‘Pejtecojtée’ némeííne wañéhjij cóójí dóbeevéhi.

² Áánáacáhjáa peecútéré éhne múúne tsíjpané kiiyyebá tsááne íhjúvadú nééne tsáá cáámetu. Aanéhjáa ávyeta wádóoové pájá pañére.

3 Áronáacáhjáa tsúúca cúujúwaj peétédú 'niwáhníwá' tsáápitsá hallúvú bóhówaavéne.

4 Ehdúhjáa diityé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavéné diityéké ihjyúvatsó tsíjtyéhjí ihjyúháñeri ditye lléébótúrójúhji.

5 Téijyúhjáa ijcyámé tsijtye jodíómú tétsihyi Jerotsaréeri Méécáánikye muhdú íjtsúcunúdú úráávyehíjcyámé panévá iñújíínetu tsáámeé.

6 Aaméhjáa mítyane tétsii íhgyuba íjcyane illéébóne diityédívú píhcyaaavéhi. Aaméhjáa úvánujcátsí tsaatésáhjí ditye íhgyúvájúhji ihjyuvané illéébónema.

7 Ááneríhgyáa úváhtúuuvémé néjcatsíhi:

—¿Aca tsá éhne íjtye Gariréa múnaa íjcyatúne?

8 ¿Aca muhdú íivane ávyeta meíhgyúvájúhji ihjyúvame?

9-10 Muurá íñe íchii mee panévá iñújííne múnaa Páátiaa, Méédia, Eráaa, Metsopotáámiaa, Jodéaa, Capadóotsiaa, Póotoó, Áátsiaa, Píríjiaa, Pajpíiriaa, Ejíhtoo, Tsirééné tujkéveri íjcyane Áápirícaa, éhdúné iñújííne múnaa. Áhdure ijcyámé Róómátu tsáamedítýú tsaate pañétúejte jodíómu. Téhdure ijcyámé jodíómú íjcyaturómé diityé uwáábó úráávyehíjcyáme.

11 Áhdure ijcyámé Créétama Aráábiá múnaa. Ílluume íñe melleebó muhdú Píívyéébé íhtsútú diityéké ihjyúvatsóné meíhgyúvájúhji.

12 Aaméhjáa téeneri úllévenúmé idyé tsiíñe néjcatsíhi:

—¿Muhdúami íhya tsáma teénej?

13 Áronáacáhjáa tsaate diityedí iúúhívaténe néehíí:

—Íllure llíyíicyavéme.

Péédoro ihjyuváne

14 Áánélliihyéhjáa diitye 11-mevadítyú Péédoro íjyócúúvéne kéévánécoba néé diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íñe múhdumé Jerotsarée múnáama tsijtye íjcyamej, cáhawáá ámúhama o ihjyuváne ímíñeúvú melleebúcunuj.

15 Tsá muha mellíyícyávetú eene ámuha múúhadítyú menéhdúú. Muurá llíyíicyáve múnáa íjcyarómé tsá ícyooca ááméjutúrei nuhba íjcyánáa llíyíicyávetúne. Aanéjii awáá muhdú muha mellíyíicyávehi.

16 Muuráhjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi Joée íñe ícyooca pájtyénetu néehíí:

17 Muurá nihñéré míamúnáá pañévú Táapííchó ó pícyoóhi. Ááméj tsiménémúháábé ííbúwá déjúcotu táuwaáboju íjchívyeéhi. Ováhtsámú naavédú nénehji ííténé pañe diityémá ó ihjyúvaáhi. Áánetu kéémémuma ó ihjyúvaá ityúwaháñé pañe.

18 Ehdu ó ájcuú Táapííchetu pámeere múhdumé táicúve múnáa íjcyámeke wajpíímumáyé walléémuke. Aame táuwaábó méénuúhi.

19 Áijyu caame iévéhoowávú ó úújétsoó páhduvaré nénehji meúllévenúnéhji. Áánetu ííñújiri íjcyaiñé tééné uubálleháñé mítyane méénujcatsiháñé pañe tújpacyo wágooóveíñe. Áhdure íjcyaiñé panévaré áíívyéne ójtso.

20 Muurá cóójíejpi nuhba áábáteéhi. Áánetu péjcoejpi íjcyáá tújpacýóduréjuco. Ehdu páhduvaré nénehji pájtyeé Ávyéjuube Jetsóó tsááiñe ávyetá ihtsútú nééíñe úmíwari.

21 Aane pámeere múhdumé dííbyedi tsúúrameíhijcyámé ihdyu pájtyéteéhi. Ehdúhjáa Joéej tééveri Píívyéébe nééhií.

22 Ahdícyane, ámuúha tamúnaa ijraéémuj, cáhawáá melleebúccunu tsiiñe ámúhake o nééíñe: Muurá ámuháyé méwaajácú Jetsóó Natsarée múnáajpi íjcyáábej tééveri Píívyéébe panévare méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyané ámuháj pínévu. Tééneri muurá meke úújetsójúcóóroobe ímiáané Píívyéébe dííbyeke wáloóne.

23 Áróobedívú ámuha ímítyúmeke méméénutsó páwachékevu mewátyétyéhcútsóneri Píívyééberéhjáa ihdyu tsúúcajátújuco néhdújuco.

24 Áróobekée muurá dííbyere Píívyéébe bóhiitsó tsúúca dsíjívéjúcóóroóbeke. Muuráhjáa tsá muhdú dsíjívé dííbyeke méénúityuróne.

25 Muuráhjáa Dabíiúvú dííbyedítú nééhií:

Paíjyuvaréé Ávyéjuube óomaye ú ícyahíjcyáhi. Aabe muurá oke ú téhmehíjcyá íñeri o íllyétuki.

26 Ááneri mítyane o ímíjyúúveebe uke ó duurúvahíjcyáhi. Áánélli o dsíjívécooca tsaímíyé úúma ó íjcyáhi.

27 Muurá tsá tabóhí u íhvéjtsóityú tene iwágóóoveki. Áhdure tsá u íhvéjtsóityú díicúve múnáájpikye mítyane u wájyúúbej pí ícúbáhrámeíñe.

28 Muuráhjáa oke ú waajácutsó ímiájíjtóvu. Aabe mityane ó ímíjyuuvé óóma u íjcyánéllíihye. Ehdúhjáa Dabííúvú néé Jetsóodítyu.

29 Aabéhjáa muurá diibye Dabííúvú dsíjívéébeke ditye cúúune ícyoocápi dííbyeúvú nijkye ijcyáhi, ámuúha táñahbému.

30 Muuráhjaa Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi íjcyáábeúvú ímiááné waajácú Píívyéébe dííbyeke nehíjcyáné dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe llíyaatémédítýú Críjto ávyéjuutéiñe dííbyeúvúu ávyéjuutédu.

31 Ehdúhjáa tene pájtyeíñe íhdétújuco iwáájacúdú íjcyáábeúvú nehíjcyá Críjto idsíjívétsihdyu bóhiibe wágóóóvéityúne. Áhduréhjáa nehíjcyáábeúvú dííbej pi muhdú íjcyáityúne.

32 Ahdújucóo muurá dííbyeke Píívyéébe bóhiitsóne. Aane muha pámeere méwaajácúhi.

33 Áábekée Píívyéébe ílluréjuco ávyéjujtsóne. Áábej téeveri muurá íñe ícyooca Cááni Íapííchó múúhá pañévú picyóó dííbyekéhjáa íñéhdújuco. Aane íñe páneere ámuha maájtyumíné, melléébone, Pííyéébedítýuré tsáá Ílli Jetsóoj téeveri dibye méénune.

34-35 Íllúhjáa muurá tsiíñe Dabííúvú néehíi:

Ávyéjuubée néé táavyéjúúbeke: Íchihvu táúniúvú di-
icya dímunáake úúma o táhjáné hajchóta.

Ehdúhjáa néébeúvu. Árónáacáhjáa ihdyu tsá dibye íhdityu ihjyúvatúne. Muuráhjáa tsá dibye cáámevu níjkyejívú péétu Críjto péhduú.

36 Aane ihdyu ámuha pámeere tamúnaa ijraéémú méwaajácúiyá Píívyéébé Mepájtyetétsoobe Críjtoke

pícyóóbeke ámuha páwachékevu medsíjívétsóóbeke.

37 Ehdúhjáa Péédoro nééne diityéké múhdurá pájtyénéllii pámeere diitye uwáábojtéké nééhií:

—¿Aanéhaca iñe muhdúí muúha, ámuúha múúhá nahbémutj?

38 Áánélliihyéhjáa Péédoro néé diityéke:

—Ímityúné ámuha meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne ímiáámeréjuco meíjcyá ámúhá imityú ámúhá hallúrí íjcyájúccóotuki. Ááne métsójtótsaméí Jetsocríjto mémeri Píívyéébe ámúhá pañévu ipícyo Íapíícho.

39 Aane muurá iñe íhdétújucóo úúbállémeíhijcyáné pámeere ámúháj tsíiménémúháábema ámúhá wáábyuta. Téhdure pámeere pahúllevá múnáake Méécááni Píívyéébe wábyújtsómé wáábyuta teéne.

40 Ehdúhjáa Péédoro diityéké iúwáábótsihdyu nééhií:

—Ímiánejcúvuréjuco mepájtyé míamúnaa ímityúné ícyahíjcyánetu.

41 Ahdújucóhjáa múhdumé dííbyé uwáábó cáhcújtsodúmé tsójtótsámeíñe. Áijyúhjáa tsúúca cahcújtsó múnáa lííyaatémé 3,000-mevájucó.

42 Aaméhjáa diityé uwáábó úraavyémé tsaímíyé náhbévájcatsímíyé tsatsíhvú idyóbéévéne Píívyéébema ihjyúvahíjcyáhi. Téhduréhjáa Jetsóó dsíjívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñe máchohíjcyáhi.

Tujkénúejte Jetsóó uráávye múnáa muhdú ícyahíjcyáne

43 Aanéhjáa ímí ijtsúcunúme. Áámemáhjáa uwáábojte méénúráítyúronéhjí méénuhíjcyáhi.

44 Aaméhjáa tsaímíyé iñáhbévájcatsíñe panévatúré píáábócatsíhíjcyáhi.

45 Ihñénéhjáhjáa iñáhhíhénúne píáábohíjcyámé píhtómeke.

46 Aaméhjáa pájyuvaré dóbéévehíjcyá durúvájávú Píívyéébeke idyúúruvaki. Tsaímíyéhjáa ihjyáháñeri íjcyame Jetsóó dsíjívé ítsaavéné pááaho iwátújcatsíñe máchohíjcyáhi.

47 Ehdúhjáa Píívyéébeke ditye dúúruvahíjcyáné tsijtye ímí ijtsúcunúhi. Aaméhjáa éhniíñevu lííyaaté Píívyéébé píáábori tsúúca pájtyetéme.

3

Úllehíjcyátuube úlléjucóóne

1 Tsájcuuvéhjáa Péédorómútsí Jóáama péé durúvájávú Píívyéébema ditye íhjúvahíjcyáne ééveri.

2 Áijyúhjáa tsaapi tsííménédítyújuco úllétúubeke pícyohíjcyámé tééjá lleehówavu 'Ímíwu' némeítsihvu díbye ityáúmeíhíjcyá dsíídsike tééjá pañévú úcáávémeke.

3 Aabéhjáa diityétsikye táúmeí dsíídsike tééjá pañévú úcáávémútsikye.

4 Áánéllíihyéhjáa dííbyedívú ííténe neemútsi:

—Éje, cáhawáá múhtsikye díhtej.

5 Aanéhjáa ijtsúcunúúbé dityétsí tsíéménevu ájcuíñe.

6 Áronáacáhjáa Péédoro néé dííbyeke:

—Tsá muhtsi medsiídsívatúne. Áronáa ihdyu uke muhtsi mépiááboóhi. Ahdícyane Natsarée múnáájpi Jetsocriíto mémeri díjyócuúvéne duhlle.

⁷ Ehdúhjáa néebere ímiánéjcuéhójtsitu iékéévéébeke íjyócuycárónemáyé tsúúca ímíjpyetéébe.

⁸ Aabéhjáa tsaimiyéjuco úllebe cáhtsíñíbaabéré diityétsima úcaavé tééjá pañévú Píívyéébeke dúúrúvaabére.

⁹ Aanéhjáa tétsihyi íjcyame ájtyumí ímíhyéjuco úllebe Píívyéébeke dúúruváne.

¹⁰ Aanéhjáa waajácúmé diibyéjuco duurúvájá lleehówarí ‘Ímíwu’ némeítsihyi ácuúcunúúbé piáábó táumeíhíjcyaaabe díbye íjcyane. Ááneríhjáa ávyeta ullévenúmé díbyedi.

Duurúvájatu tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihvu Pééodoro íhjuváne

¹¹ Aabéhjáa tsúúca ímíjpyetéébé tsá íhvéjtsotú diityétsí Péédorómútsikye. Ááneríhjáa míamúnaa itsájuréévéne dsíinéacunú diityé éllevu duurúvájatu tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihyi íjcyame éllevu.

¹² Áámekéhjáa Pééodoro íájtyúmíne néehíi:

—Ámuúha tamúnaaj, ¿aca muhdú íivane ámuha meúllévenúne múhtsidyívú méíité tehdu múhtsí íhnáhooríyé muhtsi meméénúneríjívári? Áhdure ¿aca ímiájtétsí muhtsi meíjcyánéllii tehdu mémeenúhi?

¹³ Muuráhjáa téhdure méíhdé múnáaúvú Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, éhdume cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébé Ílli Jetsóoke téeneri ávyéjútsohíjcyá éhnée ámuha ávyéjuté hójtsí pañévú

meíhvéjtsóóbeke. Muuráhjáa Piráátó dííbyeke ácádsíjcaáyóíyónáa tsá ámuha meímíletúne.

14 Diibyée ímiáábé hallúvú íhjuvatúme ámuha cáábyerá dsíjívétso múnáájpi hallúvúré méihjuvává díbye íjchívyeki.

15 Ehdúu ámuha méllihyánutsó diibyéjuco meke bohíívú ájcúúbedívu. Áróobekée muurá Píívyéébe bóhíitsóhi. Aane muha méwaajácúhi.

16 Áábeke muhtsi mecáhcújtsónéllii muurá íñe áánu ímíjpyeté dííbye mémeri dííbyé íhnáhoori ámuha meííténeríye.

17 Ahdícyane, ámuúha tamúnaaj, muurá ó waajácú ímiáánéjucóo ámuha pámeere ámúhá avyéjútémá dííbyeke medsíjívetsóné ámúhá íbuúúné aabáte.

18 Áronáacáa ihdyu tehdújuco díbye ícúbáhrámeíñé tsúúcajátújucoo Píívyéébe íhjuú uubálle múnáaj tééveri néhdújuco.

19 Áánéllii ímityúné ámuha meícyahíjycáné meíhvéjtsóne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco méíbuwáávé ténehji ámúhama íábájíívemeí ímí Píívyéébema ámuha meíjcyaki.

20 Muurá meéllevu wállóóiiibe Ílli Jetsocríjtoke tsúúcajátújucoo meke díbye pájtyetétsoíñé íñéébeke meke díbye íújcúvaki.

21 Aabe muurá níjkyéjiri íjcyáá páneere muhdúhjáa Píívyéébe íhjuú uubálle múnáaj tééveri tsúúcajátújuco íñéhijycáné ímíbáávyétsóné hajchóta.

22-23 Íllúhjáa muurá Moitséeúvú née méíhdé

múnáaúvuke: “Ávyéjuube Píívyéébe méhdityu pícyoó tsaapi íhjuú uubálle múnáajpi íjcyáíbyeke íñée oke ipícyohdu. Áábeke ihdyu tsáma méllééboco. Muurá dííbyeke cáhcújtsotúmé wágóóóveéhi.”

²⁴ Áhduréhjáa tsijpi Píívyéébé ihjuú uubálle múnáajpi Tsamoééúvú ihjuúvahíjcyá íñe ícyooca muhdú pájtyénéhjitú. Áábeúvú boonéhjáa idyé tsijtye íjcyáméhjiúvú ihjuúvahíjcyá téénetu.

²⁵ Ehdúhjáa muurá Píívyéébe íhjuú uubálle múnáaj tééveri nehíjcyá meeke pámeekére. Muuráhjáa méíhdé múnáaúvuma pámeekéré meke ipíááboíñé Aavaráaúvuke íllu neébe: “Pámeere ííñújí cuwáábema íjcyaiñé piáábó díjtsiménémúháábej tééveri.”

²⁶ Muuráhjáa Píívyéébe Íllíkye wallóo tujkénú mee ijraéémuke dibye ipíáábo méimítuyháñé meíhvéjtsoki. Ehdúhjáa neebe Pééodoro.

4

Péédorómútsí Jóáama ávyéjujté úmíwari íjcyane

¹ Aanéhjáa Péédorómútsí Jóáama míamúnáama íhjuúvahíjcyárónáa tsáácunúmé llúúvájteé, duurúvájá tehméjté avyéjuúbee, tsadotséómuu, íjcyame.

² Aaméhjáa cayóbáávaté Jetsóópe dsíjíveebe bóhíhdu idyé tsijtye dsíjívémé bóhííñé dityétsí úwáábónetu.

³ Aaméhjáa iékéévémútsikye cuvéhoojánú cúvéhréjuco tene néénéllíihye. Aamútsíhjáa téhulléré tsítsíivéhi.

4 Áronáacáhjáa diityétsí uwáábó
lléébúacunúhíjcyámédítú mityame
cáhcújtsómemaúbáhhjáa tsúúca úújetémé 5,000-
mevájucó tsamééré wajpíímu.

5 Aanéhjáa awáá tsíjcyooji píhcyaaavéjucóomé
Jerotsaréevu ávyéjújtee, túkevétsojtee, taúhbájú
uwáábojtee, íjcyame.

6 Áamemáhhjáa íjcyámé llúúvájte avyéjújte Anáaa,
Caipáaa, Jóáaa, Arejááadoroo, éhdume. Téhduréhjáa
íjcyámé diityéjééejte.

7 Aaméhjáa diitye avyéjújte néé Péédorómútsikye
ditye íjchívyétsóne itsíva diityé éllevu.
Ahdújucóhhjáa ditye tsájtyémútsikye ditye nééneé:

—¿Aca ííne íhtsúturí ámuhtsi méénúraítyuróné
méméénuhíjcyáhi, pane mumémeríhyaja?

8-9 Áánélliihyéhjáa Péédoro Píívyéébé Apííchó
ípañe íjcyaaabe néé diityéke:

—Ámuúha tamúnaa íjraéémú avyéjújtej, ámuha ííne
múhtsikye médilló éhnée íayáábedítújúco úllétuube
áánu muhdú ímíjpyeténé ámuha mewáájácuki.

10 Áánéllii ícyoooca muhtsi ámúhakye méúúbálleé
teéne. Muurá ihdyu Píívyéébere ímíjpyetétsó
dííbyeke éhnée ámuha páwachékevu Natsarée
múnáajpi Jetsóoke medsíjívétsóóbeke íbóhhítsóóbe
mémeri.

11 Muuráhhjáa diibyéjúco éhne múúne
ímichi nééwáyutu jaa éjkeđu néébeke ámuha
meéhdíiválléroobe ícyoooca íjcyá páñetúejpi teene
jaa ímichi páñetúétsihdyu éjkeđu néébeé.

12 Tsá tsíjpi íjcyatú meke pájtyetétsoóbe. Tsáháa
muurá tsíjpiikye Píívyéébe méménutú míamúnáake

pájtyetétsóííbyeke.

13 Ehdúhjáa dityétsí íhgyúváneri diitye ávyéjute ullévenúhi. Aaméhjáa waajácú dityétsí idátsó nééméejtétstí íjcyane tsáijyúubaré waajácúhaamíné íítehíjcyátumútsi. Áronáacáhjáa ítsaavémé Jetsóomáa dityétsí ícyahíjcyáne.

14 Aanéhjáa dityétsí ímíjpyetétsoobe tétsihyi íjcyánéllí tsáhájuco ditye íná néétu diityétsidítyu.

15 Áánéllíihyéhjáa ílluréjuco ditye wáalloone diityétsikye tétsihdyu. Ááné boonéhjáa tsamééréjuco íhgyúwájcatsíné muhdú diityétsikye imyéénúíyóneri.

16 Néjcatsímyéhjápeé:

—¿Aanéhaca íñe muhdú méméénúiyá diityétsikye? Muurá pámeere Jerotsarée múnaa waajácú méénúráíturóné dityétsí méénune. Aane muhdú metóónúíyónejíívari.

17 Áronáa ihdyu metsu meíllívyéébo diityétsikye dityétsí éhniíñevu Jetsóodítyú íjcyané uwááboju pámehdívúré tsújaúcútúné ihde.

18 Ahdújucóhjáa tsiiñe ípíúvámútsikye ditye ávyeta bóijcyúné dityétsí íúwaabójúcóótuki.

19 Áronáacáhjáa neemútsí diityéke:

—Cáhawáá méíjtsaméí keená ímí Píívyéébe íjtsúcunúne. ¿A ámúhakyéré muhstsi melléébóne dííbyeke tsá melléébóitúne?

20 Tsáháubá muhstsi meíhvetéíturó Jetsóodítyú íjcyané uwááboju meúwáábohíjcyánetu díbyée íúwáábóne méénuhíjcyanéhíí muhstsi maájtyúmínéllíihye.

21 Ehdúhjáa dityétsí néénéllii ibóijcyúróne illuréjuco ditye íhvejtsóné diityétsikye. Tsáháhjáa ditye píivyetétú muhdú diityétsikye imyéénúiyóné tsáápiikyéhjáa dityétsí ímíjpyetétsónéllii mítyame Píivyéébeke ávyéjújtsónélliihye.

22 Aanéhjáa diibye dityétsí ímíjpyetétsoobe 40 pijcyábá ehniíñevújuco.

Cahcújtso múnaa piáábó táúmeíñe

23 Aamútsíhjáa tsúúca ditye ácádsíjcaáyomútsí íñahbéjte éllevu ipyééne úúballé páneere muhdú llúúvájte avyéjútémá túkevjtsojte diityétsikye nééneé.

24 Áánélliihyéhjáa tsaméhjí illu Píivyéébema ihjyúváhi:

—¡Ayúju múúhá Avyéjuube Píivyéébeej, uu muurá ú ijcyá páneeréé iévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji, nújpacyo, múhdúné tsíeméné íjcyane, u ípívyéjtsoóbel!

25 Aabée muurá díicúve múnáajpi Dabíiúvudi Díapííchó íjcyánejtéeveri u nééhií:

¿íveekí tsííñé íñújíine múnaa páhduváré idyáríívéjcatsíñe ítsámeíhijcyá íínetú diityéké piáábóítyúnéhjiri?

26 Muurá ávyéjute pítyácócatsíhijcyá Ávyéjuube Críjtóke imyéénuki.

Ehdúhjáa muurá u néé Dabíiúvuj téeveri.

27 Aanée muurá téénéllii ícyoomívú píhcyáávehíjcyámé Heróódee, Póótsio Piráátoo, tsííñé ííñuji múnaa, muuha íjraémú avyéjutee, íjcyame Daachi Jetsóoke imyéénu múúhakyée pájtyetétsóííbyeke u wállóóbeke.

28 Áábekée meenúmé tsúúcajátújucóhjáa ihdyu u néhdújuco.

29-30 Aame muurá u ííténáa téhdure múúhakyé meénúllehíjcyáhi. Áánéllii ihdyu óví múúhakyé ú túkévejsó díihtsútuuri muha meúwáábohíjcyá díuwaáboju íínerí íllityétúme. Áhdure múúhakyé piáábó muha meénúráityúronéhjí chéméméhjike mebóhíitsohíjcyá Daachi Jetsóo mémeri.

31 Ehdúhjáa Píívyéébema íhhyúvānetu ditye níjkévānáa tétsii diityémá uuvécunúhi. Aanéhjáa Píívyéébé Apííchó diityé pañe íjcyame íínerí núhnévetúmé úwáábohíjcyá dííbye ihjyu.

Pámé wáábyutáre íjcyane

32 Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama tsajjítóré íjtsámeímyé tsá néhíjcyatú ihñénéhjí íhdyúenéhjí íjcyane. Tsáápiitsá éhnéhjáa pámé wáábyutáre íjcyáhi.

33 Aaméhjáa diitye uwáábojte úúbállehíjcyá Ávyéjuubée Jetsóo idsíjívétsihdyu bóhííne. Áámekéhjáa Píívyéébe mítyane piáábohíjcyáhi.

34 Aaméhjáa pámeere cahcújtso múnáama ímí piáábócatsíhíjcyá íínetú píhtótsójcatsityúme. Tsaatéhjáa ííñújíinema, ihjyáháñema, íjcyame ténehji íñáhjéhénúne dsíídsí pihjyúcuíhíjcyá uwáábojtédívu.

35 Áánetújucóhjáa ditye ácuíhíjcyáné tsaate diityédítyú píhtómeke.

36 Áijyúhjáa íjcyaaabe diityédítyú Revítámuube Jotsée Chííperévúhjáa ditye tsíímávaábe.

Áábekéhjáa uwáábojte iúúhinúné meménú Benabéedívú 'ímijyújtsoóbe' nééiyóne.

³⁷ Aabéhjáa íiñújí iñáhjihénúne áhdovu ajcú diitye uwáábojteke.

5

Ananíamútsí mewa Tsapíírama ímityúné méénune

¹⁻² Áhduréhjáa Ananíamútsí mewa Tsapíírama íiñújí iñáhjihénúne áhdotu tsane iújcúnéj coéénevu diitye uwáábojteké ajcú pánéhjítaráhdu. Aanéhjáa mewa waajácú dibye muhdú méénune.

³ Áábekéhjáa Ananíake Péédoro nééhií:

—¿Aca íveekí Naavéné uke íbúwájtsoónej péévé muhdú ú meenú díiñújí áhdo? ¿Ááne pánéhjídú ú tsivá cóééne? Ú imíllé múúhake u állíñe tehdújuco Píívyéébé Apííchó ímillédú u méénune muha meíjtsúcunúroki.

⁴ ¿Aca muhná teene íiñuji? Ááneráa dihñe teéne. Ááne áhdóo dihñeíyo. Tsáháa tsane u újcúnéj coééne u tsiváítyuró pánéhjítaráhdu. Aanéhaca idyé múúhakyéré u állíñejívari. Muurá téhdure Píívyéébeke ú allíhi.

⁵ Ehdúhjáa Péédoro néénemáyé Ananíá ílluréjuco dsíjiveebe áakityéné baavújuco. Ááne uubálléhjáa lléébome mítyane íllityéhi.

⁶ Ááhoúvukéhjáa ováhtsámú íbííjínúne tsajtyé icyúúuki.

⁷ Ááne boonétúhjáa mewa wajtsí íiná ájyúke pájtyene wáájácútulle.

⁸ Áállekéhjáa idyé Péédoro népejtsóhi:

—¿A téhdunéjucóo ílluunéré ámuhtsi menáhjihenúné ámuhtsí iinúji?

Áánéllihyéhjáa neelle:

—Éée, téhdunéjucópeé.

⁹ Árónaacáhjáa Péédoro néé dílleke:

—¿íveekíhjáa ehdu ámuhtsi mémeenúhi? ¿Aca ámuhtsi méijtsúcunú Píívyéébé Apííchó wáájácúityuróne? Éje, aatyé muurá tsáá dítyájiúvuke icyúúújétsihdyu. Aame muurá icyooca uukéréjuco cúúutéñe.

¹⁰ Ehdúhjáa dibye néénemáyé tsúúca dsíjívelle áákityé dílbyé lliñévu. Áálledívúhjáa diitye ováhtsámú wajtsí íitémehóvuréjuco. Áálleúvukéhjáa idyé itsájtyéne cuuúmé ájyú úníutu.

¹¹ Ehdúhjáa Ananíamútsikye méwama tene pájtyéneri cahcújtso múnaa mítyane íllityéhi. Áhduréhjáa tsijtye teene iwáájácúne íllityéhi.

Méénúráityúronéhjí méénúmeñe

¹² Aanéhjáa diitye uwáábojte dóbéévehíjcyá duurúvájá pañévu tsátsii ‘Tsaromóo’ némeítsihvu. Aaméhjáa méénuhíjcyá mítyane méénúráityúronéhjí míamúnááj pñévu.

¹³ Áámekéhjáa cáhcújtsotúmé diityémá náhbévahíjcyáaturómé ímí ijtsúcunúhi.

¹⁴ Téijyúhjáa idyé tsijtye wajpíímumáyé walléemú cóbéévehíjcyá duurúvájá pañeahcujtsó Píívyéébeke. Aaméhjáa éhniñévu mítyaméjuco lííyaaténe.

¹⁵ Áánetúhjáa chéméméhjike íhbotáháñeri ijchívyetsómé hulléjijtónéj pñévu téenerívaa

Péédoro pájtyéébe náávéubaré diityé hallútú pájtyéneri ditye ibóhíiki.

¹⁶ Téhduréhjáa idyé íúníúécoomíji múnaa Jerot-saréeri íjcyáábe éllevu tsívahíjcyá chéméméhjike. Áhduréhjáa tsívahíjcyámé naavémú ípañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke dibye ibóhíitsoki.

Uwáábojtéké ditye ícúbahráne

¹⁷ Aanéhjáa pañétúejpi llúúvájte avyéjúúbema tsadotséómú nomíutáává diitye uwáábojtédi.

¹⁸ Áánéllíihyéhjáa diityéké cuvéhoojánúme.

¹⁹⁻²⁰ Áronáacáhjáa tépejco níjkyéji múnáajpi cuvéhóójá llehówááné ipááyúnetu íjchívyétsómeke néé ditye míamúnáake duurúvájá pañévú íúwááboté muhdú Píívyéébeke meúraavyéne.

²¹ Ahdújucóhjáa ditye cúúvéneturé tééjá pañévú ipyééne úwaabóne. Áánáacáhjáa diibye pañétúejpi llúúvájte avyéjuube íñahbénu múnáama pihjyúcú túkevjtsojtéke. Áánemáhjáa tehme múnáake wallóomé diityé éllevu cuvéhóójá pañétú ditye íújcutéki.

²² Aaméhjáa péeme úújeté íávajávuréjuco.

²³ Áánéllíihyéhjáa íóomíñe néémeé:

—Muha méúújeterá cúúveja cóhpé wátájcámeíjyá tehme múnaa llehowááné téhmehíjcyámedívu. Áronáa muha llehowááné mépaayú dáíhãñeréjuco tsaatéubaré pañe íjcyájúcootúne.

²⁴ Ehdúhjáa ditye úúbálléneri diibye pañétúejpi llúúvájte avyéjuúbee, duurúvájá avyéjuúbee, tsijtye llúúvájteé, íjcyame íúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Aca kiávú pééiyóme?

25 Áronáacáhjáa tsaapi téhullétú tsáábe néé diityéke: Áánerá éhnéijyu ámuha mecúvéhoojánúmé éhllé duurúvájá pañe uwááboríjyuco.

26 Áánélliihyéhjáa tehme múnáá avyéjuube péé tsaatémá diityé éllevu. Aaméhjáa diityéké ícúbáhratúmé tsajtyé míamúnaa néwayúúnevu diityéké áamúyóné apííchori.

27-28 Aaméhjáa diitye ávyéjujtédívú wájtsítsómeke páñétúejpi llúúvájte avyéjuube nééhií:

—Ááneráhjáa muha ámúhake meábóijcyú ámuha meúwaabójúcoótu eene ámuha meihjyúvahíjcyáábedítýú íjcyané uwááboju. Áronáa ¿íveekí éhniíñevúré ámuha meúwaabóhi? ¿íveekí ámuha Jerotsaréri díbyé uwááboju metsújaucúne méimíllé díbyéé dsíjívéné múúhá hallúvú mewátyanúne?

29 Áánélliihyéhjáa Pééodoro nééhií:

—Áronáa ihdyu Píívyéébe múúhake néhdújuco muha meméénune míamúnaa múúhake bóijcyúrónáaaca.

30 Muuráhjáa téhdure méihde múnáaúvú díbyeke cáánívahíjcyaaabe Mépiivyéébé Jetsóoke bóhiísó éhnée páwachékevu ámuha mewátyétyéhcútsoobe dsíjívéébeke.

31 Áábekée muurá díbye ávyéjuutétsoobe ícyooca íjcyá díbyé úníuri Ávyéjuube Pájtyetétsoobe íjcyáábej téeveri mee ijraéémú ímityúné meícyahíjcyané meihvéjtsóne ímiánejcúvuréjuco meíbúwááve ténehji máhallurí íjcyájúcoótuki.

32 Aane muurá Píivýéébé Apííchó múúhadívú bóhówajtsóné íñe muha meúúbállehíjcyáhi. Muurá ímiááné dííbyeke mecáhcújtsómé pañe dííbyé Apííchó ijcyáhi.

33 Ehdúhjáa Péédoro néene diityéké cáyobáávatétsómé imíllerá diityéké idsíjívetsóne.

34 Áronáacáhjáa paritséómuube ‘Gamariée’ némeííbyé taúhbájú uwááboobe íjcyáábeke míamúnaa ávyejúúllehíjcyaaabe diityéj pñínétú íjyócúúvéne nées dityéi íjchívyétso áachívú wahájchotáwu diitye uwáábojtéke.

35 Áané boonéhjáa neebe diityéke:

—Ámuúhaj, téñbúwá tsáma méíjcyaco. Ááne ímíñeúvú meíjtsámeítsihdyu aatyéké méméénuco ámuha meméénúíhajchííjyu.

36 Muuráhjáa ‘Téoda’ némeííbyé ítsúcunúmeíhijcyá íhtsútuube íjcyane. Áábemáhjáa muurá íjcyámé míamúnaa 400-meva. Áróóbekéhjáa tsaate dsíjívetsóné boone pámeere dííbyema íjcyarómé pahúllevávú tsújaavé tétsíhjí daíhañéréjuco.

37 Téhduréhjáa Gariréa múnáajpi Jódáke pajtyéné míamúnáake ditye éévehíjcyáíjyu. Áábemáhjáa muurá téhdure mítyame íjcyaróóbeke idyé dsíjívetsóme. Áané boonéhjáa dííbyema íjcyarómé ílluréjuco wáhchájabáne.

38 Áánéllii ámúhakye o nées diityéké éhnííñevu ámuha mepátsárijcyójúcoótuki. Muurá ihdyu ímiááné míamúnáadítyuré tsáané uwááboju ditye úwáábohíjcyáhajchíí diityémá nijkévaíñé muhdú ámuha diityéké meméénútúrónáaáca.

39 Áánetu Píívyéébedítýú tsáané uwááboju íjcyáhajchíí tsá ámuha muhdú meméénúityúne. Áánéllii téiibúwá meíjcyá.

Tsá tene ímityú Píívyéébeke ámuha ímityúné medáriivéne.

40 Ahdújucóhjáa dííbyeke ditye lléébone. Áronáacáhjáa ihdyu diitye uwáábojtéké ipíúvámeke wátsihcyúme. Áámekéhjáa iácádsíjcaáyo tsiíñe bóijcyúmé ditye iúwaabójúcóótu Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju.

41 Aaméhjáa péé imíjyúwu Píívyééberéhjáa ihdyu íhvejtsódújuco Jetsóodítýú íjcyáné uwáábójú hallútú núcójpítsó íícúbáhrámeíyónnááca.

42 Aaméhjáa íhvéjtsotúmé éhniíñevúré pajcójivaré úwáábohíjcyá duurúvájá pañévu. Téhduréhjáa tsíjtyeke ihjyáhañévúré úwáábomé péhíjcyáhi.

6

Uwáábojté píáábojte íjcyáímyeke ditye mémenúne

1 Aanéhjáa téijyu tsúúca mítyaméjuco cahcújtso múnaa líyaaténe. Áánáacáhjáa tsaate jodíómú íjcyarómé griéégómú ihjyúrí íhjuvámé imúnáadítýú nehíjcyá dityéváa pííbájuyjtéké panévatúré píáábohíjcyatúne.

2 Áánélliiyhéhjáa diitye méjtúhatyu mítyétsi íjcyame uwáábojte pámeere cahcújtso múnáake ípíhjúcúmeke nééhií:

—Muurá íñe Píívyéébé uwááboju muha meúwaabómé tsá tsíñéhjiri metúhújkímeyéítyuróne.

3 Áhdícyane, ámuúha múúhá nahbémuj, ámúhadítýú tsaate ímiáámé 7-meváké menéhcóne téénevu mepícyó Píívyéébé Apííchó diityéké túkévétsohíjcyámeke.

4 Áánetu ihdyu muha dííbyeke piáábó metáúmeíñe dííbyé uwááboju méúwáábohíjcyaaáhi.

5 Ehdúhjáa ditye néene ímí tehújuco íjtsúcunúnéllii meménújucóomé Ejtéébake Píívyéébé Apííchó túkévéjtsóneri ímí dííbyeke úráávyehíjcyáábeke. Áábé hallúvúhjáa meménúmé illúúmeke: Perípee, Próócoroo, Nicanóoo, Timóoo, Paméénaa, Ajtiokíia múnáajpi Nicoráa jodíómuube íjcyátúroobée diityé uwááboju tujkénú iúráávyehíjcyátsihdyu Jetsóokéréjuco cáhcújtsóóbee, éhdúmeke.

6 Áámekéhjáa tsajtyémé diitye uwáábojté éllevu. Áámé hallúvúhjáa íhyójtisine ipícyóóne táúmeímyé piáábo.

7 Ehdúhjáa Píívyéébé uwááboju Jerotsaréevu tsújaavéné mítyame cáhcujtsómé éhniíñevu líyaatéhi. Áhduréhjáa mítyame llúúvájtedítýú cáhcujtsóhi.

Ejtéébake ditye ékeevéne

8 Áijyúhjáa Ejtéebá méénuhíjcyá méénúráítýúronéhjí Píívyéébe piáábóneri.

9 Áábemáhjáa táhjácatsíhijcyámé tsaate pihcyááveja 'íicúve múnaa íjcyájúcootúme' némeíjya múnáama Tsirééne múnaa, Arejadriía múnaa, Tsiriítsiá iíñúji múnaa, Áátsiá iíñúji múnaa, íjcyame.

10 Ároméhjáa tsá dííbyeke táhjatú Píívyéébé Apííchóré túkévéjtsóneri díbye íhgyúvahíjcyánéllííhye.

11 Áánéllííhyéhjáa ahdómé tsaatéké ditye dííbyé hallúvú iállíñe ññéé díbyéváa Píívyéébéé, Moitséeúvuu, íjcyámútsidítýú ímityúné íhgyuváne.

12 Ehdúhjáa ditye nééne túkevéjtsojtémá taúhbájú uwáábojtéké muhdú dáriivémé awáá díbye Ejtéébate iékéévéébeke tsajtyé ávyéjuté éllevu.

13 Áábéllííhyéhjáa nehcómé tsíjtyeke dííbyé hallúvú ditye iálliki. Aaméhjáa néé dííbyedítýu:

—Áánu ímityúné íhgyúvahíjcyá duurúvájatuu, Píívyéébé taúhbájutuu, íjcyane.

14 Áhdure nehíjcyabe Natsarée múnáajpívá Jet-sóó duurúvaja iwáchájánúne Moitséeúvú uwáábó cápáyoáoíñe.

15 Ehdúhjáa ditye néénéllíí ávyéjuté má tsíjtye tétsihyi ácújcatyémé ñtécunú díbye Ejtééba húmí amítsárahcówu níjkyéji múnáajpí humídu.

7

Íhyallúvú Ejtééba íhgyuváne

1 Áábekéhjáa páñétúejpi llúúvájte avyéjuube nééhií:

—¿Ava ímiááné ehdu teénej?

2 Áánéllííhyéhjáa neebe díityéke:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá ámúhake o nééne mélleebúacunuj. Muuráhjáa Mépiivyéébé íhtsútuube íjcyabe bóhówaavé méíhdé múnáajpi Aavaráaúvudívú Haráavúí díbye péétúné ihde Metsopotáamíá íiñújiri íjcyáábedívu.

3 Áábekéhjáa neébe: “Pámeere dihyájkímuke díiñújima díhvéjtsóne peeco uke o wállóóné iññújivu.”

4 Ahdújucóhjáa muurá dibye íiñújí Caadéatu péébe úújeténé Haráavu. Ááné boonétúhjáa cááni dsíjívetsihdyu Píívyéébere tsivá dííbyeke íñe ícyooca mejcyáné iññújivu.

5 Aanéhjáa ímiááné dííbyeúvuke iájcuíñé iñéérónáa tsáhái dibye dííbyeke ájcutú tééné iññújivu. Árónáacáhjáa ihdyu neebe dibye dsíjívéné boone iájcuíñé dííbyej tsíiménémúháábekéréjuco díbyeúvúi tsíimávátúrónáaaca.

6 Áhduréhjáa neebe dííbyeúvudítýú lííyaaténéj tsíiménémúhaabe tsííñé iññújiri tsíjtyé hójtsí pañe íjcyame ícúbáhrámeíñe 400 píjcyá hajchóta.

7 Téhduréhjáa Píívyéébe néé diityédítýu: “Eene kééné iññúji múnáa hójtsírí ditye íjcyámema teene ó ímíbájchoóhi. Ááné boone ó ijchívyétsoó téhullétú diityéké ookéréjuco ditye ííicúve íchihvu.”

8 Muuráhjáa Píívyéébe Aavaráaúvuma muhdú dibye íjcyáíñé pityájcoju imyéénéne néé pámeere dííbyej tsíiménémúhaabe ikíhdyahírótsámeiki. Ahdújucóhjáa dibye méénune ílli Itsáake itsíimáváábeke 8 coojívá dibye íjcyátsihvu. Áhduréhjáa diibye ílli Itsáaréjuco méénune íllíkye Jacóóboke. Aabéhjáa idyé Jacóóbó meenú téhdure ítsíimeke 12-nevá dohjíba múnáa mee ijraéémú ihdéejtéké itsíimávámeke.

9 Aaméhjáa diitye méíhdé múnáa Jacóóboúvuj tsíímé nomíutáávahíjcyá íñahbe Jotséedi.

Áanemáhhjáa dííbyedívú tsaatéké ditye náhhjihenúmé tsajtyé dííbyeke Ejíhtó iíñújivu. Áróobekéhhjáa ihdyu Píívyéébe píáábohíjcyá panévaré dííbyeke pátyehíjcyánéhjitu.

¹⁰ Aanéhhjáa dííbyeke dibye túkévéjtsónej péévére teene Ejíhtó iíñújí avyéjuube Paraóó ímí dííbyeke pícyohíjcyáhi. Muuráhhjáa dííbyeke pícyoobe íiíñújí túkevétsoobe íjcyaaabe téhdure páneere dííbyé tsíeméné tehmeébé dibye íjcyaki.

¹¹ Áijyúhhjáa muurá mítyane míamúnaa ícúbáhrámeí ájyábari Ejíhtó iíñújii, Canaáa iíñújii, íjcyájíícu múnaa. Tsáháhhjáa téijyu méihde múnáaúvudi majcho íjcyatúne.

¹² Áronáacáhhjáa Jacóóboúvú Ejíhtó iíñújiri tsátsii majcho íjcyane iwáájácúne wallóó ítsiime méihde múnáaúvuke ditye téhullétú tsane íjcutéki.

¹³ Áané hallúvúhhjáa tsiíne péémedívú botsíi Jotséé waajácútsámeí diitye íñahbémudívu. Átsihdyúhhjáa diibye Ejíhtó iíñújí avyéjuube waajácújucóó caatyé múnáajpi dibye íjcyane. Áanéllíihyéhjáa neebe dibye ipíúva pámeekéré imúnáake.

¹⁴ Ahdújucóhhjáa Jotséé píuvané cáani Jacóóboke pámeere ihyájkímú 75-meva íjcyámema.

¹⁵ Aaméhhjáa téhulle ícyahíjcyámé pámeere dsíjivé 12-nevá dohhjiba múnáape mee ijraéémú ihdeejte íjcyame diibye cáani Jacóóbomájuco.

¹⁶ Áámeúvukéhhjáa tétsihdyu icyúúúrómeke tsúúcajátú tsiíne íáábyúne tsajtyémé Tsikyéevu diibyéhhjáa Aavaráaúvú Hamóóúvúj tsíímedítýú

áhdóné nijkyénetu icyúúuki.

17 Aanéhjáa Píívyéébe Aavaráaúvuke pítýájcóne éévé tsúúca pííhínáa memúnaa éhnííñevu lííyaaté mityáméjuco teene Ejíhtó iíñújivu.

18 Áijyúhjáa tsíjpiiyéjuco úcaavéné téené iíñújí avyéjúúbedívú Jotséeúvuke wáájácútuúbe.

19 Aabéhjáa iállíñe ícúbáhrahíjcyá diityédi. Áánemáhjáa nehíjcyaaabe ditye ítsííméwuúmuke iwáámíuhíjcyá béhnére itsíímáváméwuújíke.

20 Téijyúhjáa Moitséeúvú tsíímávámeíbyeke Píívyéébe ímí íjtsúcunúhi. Áábéwúukéhjáa cáánímutsi téhmehíjcyá pápihchúú nuhbáva.

21 Áábéwúukéhjáa tsúúca dityétsí wáágoójúcoóroóbeke Ejíhtó iíñújí avyéjúúbé aiyúwá iújcúúbeke keemévetsóhi.

22 Áábekéhjáa ditye úwááboobe waajácú páneere diityé múnáape wáájacuhíjcyanéhi. Aabéhjáa ávyétá tujkévebe iiná imyéénúnetu, íhhyúvánetu, panévatúre.

23 Aabéhjáa 40 pijcyábájucó íjcyaaabe íjtsámeí imúnáake iááhívetéíñe.

24 Aabéhjáa téhullévú péébe cábuuvé Ejíhto múnáajpi memúnáajpidi ícúbáhrahíjcyáábedívu. Áábekéhjáa líihyánuúbe.

25 Áijyúhjáa íjtsúcunúúbé memúnáaúvú tsúúca wáájacúné dííbyej téeveri Píívyéébe diityéké ditye ícúbáhrámeíhíjcyánetu íjchívyétsoíñe. Árónáacáhjáa ihdyu tsáhái ditye wáájacutúne.

26 Ááné tsijcyoójíhjáa idyé úújetéébé tsamútsíyé memúnáajtéstí méénújcatsímútsidívu.

Áámútsikyéhjáa imílléroobe idyówajcáróne. Árónemáhjáa neebe diityétsikye: ¿íveekí ámuhtsi tsané múnáajtéstiyé meíjcyamútsí méméénújcatsíhi?

27 Árónáacáhjáa ímichi cáábyedítýú tene tújkévaabe diibye Moitséeke nééhií: “¿Múha uke picyóó ímítýúnéhjí ímibájchoobe u íjcyaki?”

28 ¿Mityá oke ú lliihyánuú éhnéijyu Ejíhto múnáájpikeye u lííhyanúdu?”

29 Ehdúhjáa dibye néénetu ílluréjuco Moitséé wááneé. Aabéhjáa úújeté Madiáá iíñújivu. Aabéhjáa téhulle tsííñé iíñújiri íjcyaaabe tsíimavá mítyétsikye téhullétú ityáábáválledívu.

30 Aanéhjáa 40 pijcyábájuco dibye íínéubará píivýétúné iíñújiri íjcyánáa níjkyéji múnáajpi bóhówaavé dííbyedívú úméhéwu péétécunúné pañe ‘Tsinaí’ némeíhbaáj pñíhívu.

31-32 Ááneríhjáa mítyane ullévenúúbe. Áánélliihyéhjáa ímíñeúvú ííte dibye pííhívérónáa Píivýéébe dííbyeke nééhií: “Oo ámuhá Piivýéébé ó ijcyá dííhdé múnáaúvúu Aavaráaa, Itsáaa, Jacóóboo, íjcyame oke cáánívahíjcyaaabe.” Ááneríhjáa ííllityéne úúvécunúúbé tsáhájjuco tsiiñe íitetúne.

33 Áábekéhjáa tsiiñe neébe: “Díjtyúhápaajiné tácoríjco íñe úhdivu o bóhówáávénéllíihye.

34 Muurá ó waajácú tahñéjté Ejíhtori íjcyame wánícyámeíhijcyané íícúbáhrámeíñeri. Áámeke díjtyééveri o íjchíivýétso íñe úhdivu ó bóhówaavéhi. Ahdícyane uke ó wallóó téené iíñújivu.”

35 Ehdúhjáa Píivýéébe néé Moitséeke éhnéhjáa

memúnáajtétsiúvú ‘¿múha uke picyóó ímityúnéhjí ímibájchoobe u íjcyaki?’ nééróóbeke. Píívyééberéhjáa ihdyu néé úméhéwu péétécunúné pañe níjkyéji múnáajpi dííbyedívú bóhówáávéébej téeveri díbye memúnáaúvuke íjchívyétsoki.

³⁶ Ahdújucóhjáa méénúraítyúronéhjí imyéénúnej téeveri díbye íjchívyetsóné méíhdé múnáaúvuke Ejíhtó iíñújitu. Aaméhjáa ííneúbará píívyétúné iíñújivu péeme Tújpañe Móóa pajtyé nújpacyo dówáávéjítori. Aabéhjáa téhulle 40 pijcyábá íjcyaaabe méénuhíjcyá méénúraítyúronéhjí.

³⁷ Aabéhjáa mee imúnáadítyú nééhií: “Píívyéébere muurá picyóó méhdityu íhjuu uubáalle múnáajpikye íñe o íjcyadu nééííbyeke. Aabe ihdyu nééne méllééboco.” Ehdúhjáa néébeúvu.

³⁸ Aabéhjáa muurá ííneúbará píívyétúné iíñújiri méíhdé múnáaúvuma íjcyáábedívú níjkyéji múnáajpi bóhówaavé ‘Tsinaíí’ némeíhbaúvú. Áábemáhjáa íhjuváne ájcuube dííbyeke Píívyéébé taúhbaju cáátúnúmeíñevu díbye íájcu méíhdé múnáaúvuke.

³⁹ Áróóbekéhjáa tsá ditye cáhcútsohíjcyatúne. Ílluréhjáa dííbyeke ityáhjálléne tsiíñe imílleromé íóomiñe Ejíhtó iíñújivu.

⁴⁰ Áánemáhjáa dííbyé nahbe Aróoke néémeé: “Mééma meenu Píívyéébedu néméhjike piéhullévúré meóómícyooca meke ditye ityúkévéjtsoki. Kiávú íñe díñahbe Moitséé úújeté meké Ejíhtó iíñújitu íjchívyétsónema.”

⁴¹ Ahdújucóhjáa ditye níjcyone jééú ocájíwuúdú néébeke. Áábekéhjáa íícúvehíjcyámé iyámeke il-

lííhyánúméhjidi. Ááneríhjáa mítyane ímíjyuuvémé iíye iñjcyóóbeke íícúvehjcyáneri.

42 Áánéllíihyéhjáa ílluréjuco Píívyéébe diityéké íhvejtsóné ditye awáá idyúúrúvahjcyá caame íévéhóówari íjcyáméhjike. Muurá dííbyé ihjyú uubálle múnáájpi waajácúháámítu nééneé:

¿Acáa ámuha íjraéémú oke méíícúvehjcyá iyámeke mellííhyánúmedi 40 pijcyábá íínéubará píívyétúné iññújri ámuha meíjcyácoóca?

43 Tsáhaá. Muuráhjáa oke íícúvetúmé ámuha méíícúvehjcyá ámuháyé meméénúméhjike. Áánemáa ámuha métsatyéhijcyá níjcyotáábé Moróoke ihjyáwúuma. Áhdurée ámuha métsatyéhijcyá níjcyotáábé míícúruwa Rejpáake Píívyéébedi ámuha medíllónema. Áánéllíi ámúhakyé ámuhá iññújtu o íjchívyétsómeke ó wálloó Babiróóníá iññújí ehnííñevu.

Ehdúhjáa muurá Píívyéébé ihjyú uubálle múnáajpi caatúnúhi.

44 Aanéhjáa muurá téhulle íínéubará píívyétúné iññújri méíhdé múnáaúvudi íjcyaya iyámé mííhénetu méénúmeíjyá duurúvaja dityéhjáa Píívyéébé taúhbaju cáatúnúmeíñé newáyuwáané pícyohjcyaya. Ehdúhjáa méénuube Moitséeúvú Píívyéébe dííbyeke néhdújuco muhdúhjáa íajtyumídu.

45 Aajájucóhjáa dityéúvú íínetsóné tsííñé iññújvu Píívyéébéhjáa Jotsoéeúvuma tééji múnáake íbótoácóne dííbyeke ájcujívu. Áájaréikyéhjáa ícyahjcyá Dabííúvú íjcyané hajchóta.

46 Aanéhjáa dííbye Dabííúvú waajácú ímí

Píívyéébe dííbyeke píaabóne. Áánélliihyéhjáa imílléroobe imyééne béhja Jacóobouúu téhdure cáánívahíjcyaaabe Píívyéébé wáábyuta teeja iyámé miihénetu méénúmeíjyá cápayóove.

47 Áronéhjáa illíyējuco Tsaromóouúvú méénune teéja.

48 Áronáa Píívyéébe tsá íjcyatú apááñéré durúvaja míamúnaa méénújá pañe. Muurá ihdyu ihdícyátsihjíríyé dííbye. Muurá illu dííbye ihjyú uubálle múnáajpi néehíi:

49 Níjkyéjiri táavyéjú ijayáwá hallúrí o íjcyaaabe ó ejécunú páneere ííñuji. Aanéjííva ¿muhdíívane já ámuha óóma méméenuú tétsihyi o íjcyaki?

50 Aanéjucóo páneere múhdúné tsíeméné íjcyane o ípívyejtsóne.

Ehdúhjáa neebe Píívyéébe ihjyú uubálle múnáajpij tééveri.

51 Áronáa ámuha ávyétá nuuhéjujte meíjcyámé íbuúúné éhne Píívyéébeke wáájácútúme íbuúúnédu. Aame ámuha Píívyéébé Apííchó néené tsihdyuré méícyahíjcyá méíhdé múnáaúvúu ícyahíjcyádúre.

52 ¿Acáa cáábyeké Píívyéébé ihjyú uubálle múnáadítyú méíhdéejtéúvú pevénére ítécunúhíjcyáhi? Muuráhjáa lliihyánuhíjcyámé ímiáábé Críjto ííñujívú tsááiñe úubállehíjcyárómeke. Aabée muurá Críjto tsááróóbeke ámuháyējuco mellíhyanúne.

53 Muuráhjáa tsúúca ámuháma níjkyéji múnáaj tééveri Píívyéébé taúhbaju íjcyájúcooróné tsá ámuha melléébohíjcyatúne.

Ejtéeba dsíjivéne

⁵⁴ Ehdúhjáa Ejtéebá neénéllii dííbyedívú cayóbáávatémé íhwáñeene ííhdónema.

⁵⁵ Aanéhjáa diibye Ejtéebá Píívyéébé Apííchó ípañe íjcyaaabe ájtyumí níjkyéjiri Píívyéébe íavyéjuri íjcyáábé úníuri Jetsóó íjcyáábeke.

⁵⁶ Aabéhjáa néehíí:

—Muurá ó ájtyumí Míamúnáájpidívúu ípívyéévebe níjkyéjiri Píívyéébé úníuri íjcyáábeke.

⁵⁷ Ehdúhjáa díbye neérónáa íllure íñúhejúúné iwátájcóne dííbyé tujkévetu túruuvémé íhjúcunúmére.

⁵⁸ Aaméhjáa técoomítýú tsiéllevu itsájtyéébeke áámuhíjcyá néwayúúnevu. Aaméhjáa íwajyámúúné ityácóríjcámeíyahjívú téhmetsó tsaapi ováhtsá ‘Tsáoro’ némeííbyeke.

⁵⁹ Aabéhjáa Ejtéebá ditye áámúroobéré Píívyéébema íllu íhjúváhi: “Ávyéjuúbej, tabóhí duúcu.”

⁶⁰ Átsihdyúhjáa ímímóúúvéne kéévánécoba neébe: “Ávyéjuúbej, díícúvedí íñe íjtye ímityúné méénúróneri.” Ehdúhjáa íñétsihdyu dsíjiveébe. Aanéhjáa Tsáoro ímí íjtsúcunú ditye dííbyeke lííhyanúne.

8*Cahcújtso múnáake Tsáoro ímityúné dárívéne*

¹ Téjyúhjáa Jerotsaréeri cahcújtso múnáa ícúbáhrámeííñe tujkéváhi. Áánetúhjáa tsújaavémé Jodéa iinújiri. Tsaatéhjáa péé Tsamáaría ííñújivu. Árónáacáhjáa íhdyu uwáábojte tsá kiávú péétune.

2 Aanéhjáa ímí Píívyéébeke úraavyémé diibye Ejtéebaúvuke kímóóveméré cuuúhi.

3 Áané tujkéveríhjyáa diibye Tsáoro cahcújtso múnáake wajpíímumáyé walléémuke ícúbáhraabéré ihjyáháñetu tsajtyé icyúvéhoojánuki.

Tsamáaría iiñújiri ímiáájú uwááboméñe

4 Áronáacáhjáa Jerotsaréetu pehíjcyámé pahúllevaré úwáábomére.

5 Áánetúhjáa Perípe Tsamáaría iiñújiri íjcyácoomívú ipyééne téhdure úúbállehíjcyá diibyéjucu Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyane.

6 Áábedívúhjáa mítyane míamúnaa píhcyaavémé lleebúcunúhijcyá dibye úwaabóne. Aaméhjáa íitehíjcyá méénuráityúronéhjí dibye méénune.

7 Tsaaté pañétúhjáa naavémuke dibye wáágoomé ihjyúcunúmeré diityé pañétú ichívyehíjcyáhi. Áhduréhjáa íjpi vááúmeítyúméhjima úllétúméhjike ímípyetétsohíjcyáabe.

8 Ááneríhjyáa técoomí múnaa mítyane ímíjyuuvéhi.

9 Áijyúhjáa íjcyaaabe tétsihyi ‘Tsimóo’ némeíbyé ápííchoóbe. Aabéhjáa álliibyéré pehíjcyá teene Tsamáaría múnáake. Nehíjcyaabéhjáa pane iwáájacúne.

10-11 Áábedityúhjáa ícyátújtsiméné íllure diityéké dibye íapííchori álliñéhjí icyáhcuíjtsóne nehíjcyáhi:

—Áánúhaca ihdyu Píívyéébe íhnáhoóma.

12 Áánetúhjáa ihdyu Perípe Píívyéébe avyéjutu íjcyané uwááboju Jetsocríjtodityújucu pájtyene úwaabóné cáhcujtsómé tsójtsótsámeí wajpíímmu, walléémmu, íjcyame.

13 Áhduréhjáa diibye apíichoobe Tsimóó íjcyároobe icyáhcujsóné illuréjuco tsójsótsámeíñe. Aabéhjáa Perípema íjcyaaabe ullévenúhijcyá méénúráityúronéhjí díbye méénúneri.

14 Aanéhjáa diitye Tsamáaría iinúji múnaa tsúuca Píivyéébeke cáhcujtsóné uwáábojte Jerotsaréeri íjcyame iwáájácúne wallóó diityé éllévu Péedorómútsikye Jóáámaá.

15 Aamútsíhjáa téhullévú ipyééne diityé hallúvú piáábó táumeí Píivyéébeke dííbyé Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

16 Tsáháikyéhjáa diityé pañévú tene úcaávetú diitye Jetsóo mémeri tsójsótsámeíjyúcoórónáaaca.

17 Áánéllihyéhjáa diityé hallúvú íhyójsicu ipícyóóne dityétsí Píivyéébeke piáábó táumeíñe tujkéveri botsí dííbyé Apííchó úcaavé diityé pañévu.

18 Ehdúhjáa dityétsí méénune diibye Tsimóó íájtyúmíne nées diityétsikye íáhdóiyóné dsíídsídívu.

19 Neebéhjápeé:

—Cána oke maájcú éénevu ooréjuco tsaaté hallúvú táhójsicu o pícyóóné tujkéveri Píivyéébé Apííchó diityé pañévú iúcaáveki.

20 Áánéllihyéhjáa Pééodoro nées dííbyeke:

—¿íveekí múhdurá dííjtsaméi? Muurá teene dídsíídsimáyé ú wágóóóvéiyáhi. Úubá ú ijtsúcunú Píivyéébe téénevu meke ájcune maáhdóiyóné dííbyeke.

21 Muurá tsá díwáábyuta tene íjcyatú Píivyéébe uke tújkevééllétúnéllíhíhíe.

22 Ahdícycane eene ímityúné u íjtsámeíñé díhvéjtsóne dííbyeke piáábó táuméi. Tsáijyu múúne úhdi ídáátsóvéne ábájííveebe ímityúné u íjtsámeíñe.

23 Muurá ó waajácú ímityúné dípañe íjcyane éhne múúne iyáábé nijpáyú nehniwu néhdu nééneé.

24 Ehdúhjáa Péédoro diibye Tsimóoke néénéllii neebe dííbyeke:

—Ané táhallúvú Píívyéébeke piáábó métáuméi eene oke u néhdu tene oke ipájtyétuki.

25 Ehdúhjáa Píívyéébé ihjyu Tsamáária iiñújiri patsíhjívá múnáake iúwáábótsihdyu óómimútsí Jerotsaréevu.

Perípemútsí Etiopía múnáájipima

26 Átsihdyúhjáa níjkyéji múnáajpi diibye Perípeke néehíi:

—Dípye Jerotsaréetu Gáátsávu pééju íñéubará píívyétúné iiñújitu pájtyéjuri.

27 Ahdújucóhjáa téhullévú péébe cábuuvéné Etiopía múnáajpi eonóocodívú téené iiñújí avyéjuulle ‘Cadaátse’ némeílle dsíídsí tehmeébedívu.

28 Aabéhjáa Píívyéébeke Jerotsaréevu idyúúrúvájétsihdyu íjchíémiri íiñújívu óomiibye éévebére pehíjcyá Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi Itsaíaúvú waajácuháami.

29 Áánaacáhjáa Píívyéébé Apííchóré diibye Perípeke néehíi:

—Éhmi íjchíemi duhjéte.

30 Ahdújucóhjáa péébe lléébúacuné dibye éévene. Áábekéhjáa neébe:

—¿A ú waajácú íiná nééiyóné u éévehíjcyáne?

31 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tsáhaá. Múhdutú ó waajácuú múha oke úwáábónejíivari.

Ehdúhjáa iñééne píúvaabe dííbyeke íjchíémí pañévu.

32 Aanéhjáa Píívyéébé ihjyu cáátúnúmeíñé dibye éévehíjcyané illu néehíí:

Obééjake múúne illííhyánu ditye tsájtyedu tsajtyémé dííbyeke. Aabe pevétsihjídú íjcyáábeke dsíjívetsómé éhne múúne obééjáwu pevétsihjídú íjcyáábeke ditye níitsudu.

33 Áábeke idátsó meenúme. Aabe ííñújiri tsá íjcyájúcootúne. Aane iñe ¿múha téijyú múnáadítyú úúbálléiyá muhdúhjáa téijyu míamúnaa ícyahíjcyáne?

Ehdúhjáa nééne éévehíjcyáabe.

34 Átsihdyúhjáa neebe Perípeke:

—Cána oke ímíñeúvú duubállé múhdityúhjáa ehdu Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáajpi nééneé. ¿A íhdityu, mityá tsíjpíhdítýúpeé?

35 Áánélliihyéhjáa teene dibye éévehíjcyánetu úwááboobe dííbyeke ímiáájú Jetsóodítýú íjcyané uwááboju.

36 Aamútsíhjyáa péhíjcyamútsí úújeté tsátsii nújpacyo íjcyátsihvu. Átsihvúhjáa diibye eonóócó néé Perípeke:

—¡Éje, íchííhya nújpacyo! ¿Aca tsá oke apáhajchíí u tsóítsóítýuróne?

37 Áánélliihyéhjáa Perípe néé dííbyeke:

—Ihdyu tehdújuco ímiááné u cáhcújtsóhajchííju.
Áánéllihyéhjáa neébe:

—Muurá ímiááné ó cáhcujtsó Jetsocríjtó
Píívyéébé Hajchi íjcyáábeke.

³⁸ Áánéllihyéhjáa Perípe néé dibye íjchíemi
idyáívyétsoki. Áámitúhjáa íñítyéne peemútsí teene
nújpanyó pañévú Perípe dííbyeke itsójtso.

³⁹ Átsihdyúhjáa dityétsí íjchívyénáa Píívyéébé
Apííchóre tsajtyéjucóó Perípeke. Áábekéhjáa
tsáhájucó eonóócó ájtyúmitúne. Átsihdyúhjáa
íiyéjuco dibye péhíjcyáné tsaímijyúúre.

⁴⁰ Áánáacáhjáa díibye Perípe Atsóótó
cóómijyjuco. Aabéhjáa pacóómiváryé
úwááboobéré péhíjcyaaabe úújeté Tsetsaréavu.

9

Tsáoro Jetsóoke cáhcujtsóne (Hch 22.6-16; 26.12-18)

¹ Áané tujkéveríhjáa Tsáoro llihyánúllehíjcyá
cáhcújtso múnáake. Aabéhjáa péé llúúvájte
avyéjúúbe éllevu waajácuháámí ityáúmeíki.

² Aanéhjáa dibye ájcúháámima peebe Damájcori
íjcyáné píhcyáávejáané avyéjute éllevu néhcoobéré
Críjtodítýú íjcyáné uwááboju úráavyehíjcyámeke
Jerotsaréevu itsájtye wajpíímumáyé walléémuke.

³ Aabéhjáa téhullévú juuváyí péébe tsúuca
técomívú pííhíronáa dííbyedívú peete cádiivyé
cáámetu.

⁴ Aanéhjáa dííbyeke baavu íjcaáyóóbeke Jetsóó
dibye ájtyúmituubéré nééhií:

—ǐTsáoj, Tsááoroj! ǒǐveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—ǒMúha uu Ávyéjuúbej?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Oo Jetsóo oke u pátsáricyohíjcyaaábe. Árónáa muurá uure ú tútávátsámeíhijcyá éhne múúne ócáji naatsóo íñúbíjcóne iiye tútávájtsámeídyu.

⁶ Ááneríhjáa Tsáoro íllityéébé úúvécunúúbéré néehíí:

—Ávyéjuúbej, ǒaanéhaca ñná ú imíllé o méénune?

Áánélliihyéhjáa Jetsóo díbye ájtyúmítuubéré néehíí:

—Wa ihdyu dipye kiávúhjané u péhullévu. Téhullévúí uke neeímyé ñná u méénuíñe.

⁷ Ááneríhjáa dííbyema pééme mítyane íllityé ditye ájtyúmítuubéré dííbyema íhjuváváni.

⁸ Aabéhjáa baatu íjyócuúvétsihdyu tsáhájucu hállúvatúne. Áábekéhjáa patóhcoríyájucu ditye úújetétsóné teene Damájcovu.

⁹ Aabéhjáa téhulle pápihchúúj coojívá hállúvátuube íjcyaaabe tsá majchóubaré, adóubaré, méénutúne.

¹⁰ Áijyúhjáa tétsii tsaapi cahcújtso múnáajpi Ananíá íjcyáábedívú Jetsóo naavédú nééne íbóhówajcárótsihvu dilló dííbyeke. Áánélliihyéhjáa neébe:

—ǒMuhdúhaja, Ávyéjuúbej?

¹¹ Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—Cáhawáá ‘ǐmíánéjcu’ némeíñé ulléjijtóvú pééne Jóoda ja dillo Táátsó múnáajpi ‘Tsáoro’

némeíbyekej. Muurá tééjari íjcyaaabe piáábó táúmeíhijcyá Píívyéébeke.

¹² Aabe téhdure naavédú nééne ííténé pañe ájtyumí dííbyé hallúvú díhyójsicu u pícyoone dibye tsiíñe ihállúyaki.

¹³ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii Ananíá nééhií:

—Ávyéjuúbej, mítyame oke úúbállehíjcyá dibyévá Jerotsaréeri díuwááboju cáhcújtsómeke ímityúné méenuhíjcyáne.

¹⁴ Aabe muurá eene íllevu tsáá llúuvájté avyéjute nééjuri cahcújtsó múnáake itsájtyeki.

¹⁵ Áronáacáhjáa Jetsóó nééhií:

—Wa ihdyu dipye dííbye éllevej. Muurá téhdure óhdityu íjcyané uwááboju úwááboobéré pehíjcyáá tsííñe íñújñe múnáake íavyéjutehjimájuco. Áhdure ámuha imúnaa ijraéémuke úwáábóííbye.

¹⁶ Áabeke ó waajácútsoó muhdú dibye tééné déjúcotu ícúbáhrámeíñe.

¹⁷ Ehdúhjáa Jetsóó néénéllii péjúcoobe Ananíá diibye Tsáoro íjcyajávu. Aabéhjáa tééjé pañévú iúcaávéne dííbyé hallúvú íhyójsicu ipícyóóne néé dííbyeke:

—Muúbej, Ávyéjuube Jetsóó éhneváa juuváyí u tsáánaa úhdivu bóhówááveebe oke wallóó diéllevu uuva tsiíñe u hállúváábé pañévú Píívyéébé Apííchó iúcaáveki.

¹⁸ Ehdúhjáa Ananíá néénemáyé íhyálluúúcú pañétú amóóbé mihédú nééne áákityéné boone hállúvájúcoóbe. Aabéhjáa ílluréjuco tsójtsótsámeíñe.

¹⁹ Átsihdyúhjáa botsíi imájchóne tsíjpanúúbe. Aabéhjáa teene Damájcori íjcyané cahcújtsó múnáama múhdúj coojívará íjcyáhi.

Tsáoro Damájcotu úwáábótujkénúne

20 Átsihdyúhjáa tsúúca úwáábótujkénuube diityé pihcyáávejáané pañévu. Aabéhjáa nehíjcyá ímiáané Jetsóó Píivyéébé Hajchi íjcyane.

21 Ááneríhjáa pámeere iúllévenúne néjcatsíhi:

—¿Acáa tsá áanu éhne cahcújtso múnáake ímityúne dáríivehíjcyatú Jerotsaréeri? Diibyéjuco muurá íñe íllévu tsáane llúúvájte avyéjúté éllévu tsaatéké itsájtyeki.

22 Ehdúhjáa ditye néjcatsíyónáa éhníínevúré iúwáábóné pañe nehíjcyaaabe ímiáané diibyéjuco Jetsóó Críjto íjcyane. Ááneríhjáa íllure tsájúréévétsoobe imúnaa jodíómuke teene Damájcori íjcyámeke.

Tsáoro pállójcóné

23 Átsihdyúhjáa diitye imúnaa íjcyarómé pítýácójcatsí dííbyeke illííhyánúroki.

24 Áánemáhjáa pécóhajchótá cójíhajchótá téhmehíjcyarómé técoomí llehówáané dííbyeke illííhyánuki. Áronáacáhjáa waajácújúcoobe teéne.

25 Áábekéhjáa cahcújtso múnáa úvérújtsí pañévú iúácóóbeke pejco niityétsó técoomí míhletátú áachívújuco. Ehdúhjáa pállójcoobe Tsáoro ditye líííhyánúíyónetu.

Tsáoro Jerotsaréeri

26 Aabéhjáa Jerotsaréevu úújetéébé imíllera íñáhbévájcatsíñe técoomíyí íjcyané cahcújtso múnáama. Áróóbedíhjáa íllure íllityéme. Tsáháikyéhjáa ditye wáájácutú díbye téhdure cáhcujtsójucóóné Jetsóoke.

27 Áábekéhjáa Benabée uwáábojté éllevu itsájtýéébedívú waajácutsó diityéké ímíñeúvu. Úúbáleebéhjáa diityéké muhdú Jetsóó juuváj pñnévú dííbyedívú bóhówáávéebema íihjýúvátsihdyu péébe dííbyedítýú íjcyáné uwááboju Damájco múnáake íñnerí íllityétuube úúbállehíjcyáne.

28 Aabéhjáa Jerotsaréeri íjcyaaabe diityémá úwááboobéré pehíjcyá tsijtye imúnaa cáhcújtsótúmeke íñnerí íllityétuube.

29 Aanéhjáa tsaate imúnaa íjcyarómé gríéégómú íhjýuríyējuco íhjyuvámé dííbyema ityáhjájcatsíñe lli-ihyánúllehíjcyá dííbyeke.

30 Aanéhjáa íñahbéjté cahcújtso múnaa iwáájácúne tsajtyé dííbyeke Tsetsaréavu. Átsihdyúhjáa wallóomé dííbyeke Táátsóvuú.

31 Áijyúhjáa Jodéaa, Gariréaa, Tsamááriaa, íjcyáné íñjúíñneri íjcyáné cahcújtso múnaa tsaimiyējuco íjcyane Píívyéébé Apííchóré diityéké píáábóneri. Aaméhjáa éhñíñevu lííyaatéhi.

Enéa ímíjpyeténe

32 Téhduréhjáa Péédoro pahúllevaré ááhíveebéré pehíjcyaaabe úújeté Ríídári íjcyáné cahcújtso múnáadívu.

33 Aabéhjáa téhulle ájtyúmité ‘Enéa’ némeííbyeke 8 pijcyábájuco íjpi vááúmeítyúneri chémehíjcyáábeke.

34 Áábekéhjáa neébe:

—Muúbej, tsúuca Jetsocíjto uke bóhítsóhi. Ahdícyane dáccúúvéne ílluréjuco dicyúwá díímibájcho.

Ahdújucóhjáa díbye téijyuré ácuuvéne.

35 Aanéhjáa Ríídaá, Tsaróoo, íjcyácoomícyu múnaa íájtyúmíne muhdúhjáa íicyahíjcyanéjji íhvéjtsóne Jetsóokéréjuco cáhcujtsóne.

Dóoca bóhíne dsíjívétsihdyu

36 Téijyúhjáa íjcyalle cahcújtso múnáalle Jóópéri Tabítá gríéégómú ihjyúrí ‘Dóocaá’ némeílle. Aalléhjáa ávyetá ímiáállé íjcyalle píáábohíjcyá ídáátsóméhjike.

37 Aalléhjáa téijyu chémelle dsíjívéhi. Áálluúvukéhjáa íníjtyúne picyóomé cáámééjiri íjcyané mójcóhó pañévu.

38 Áijyúhjáa diibye Pééodoro íjcyacóomí Ríída píhíré teene Jóópétuú. Aanéhjáa cahcújtso múnaa díbye kíá íjcyane iwáájácúne wallóo míityétsikye dííbye éllevu. Aamútsíhjáa neeté dííbyeke:

—Uuva ú peé íícúí múúha éllevu.

39 Ahdújucóhjáa díbye péene diityétsimájucó técoomívu. Aabéhjáa úújetéébeke tsajtyémé teene mójcóhó pañévú kíá tééhoúvú íjcyáhullévu. Áánáacáhjáa tétsihyi pííbájyujte walléémú máátyóri íjcyame úújétsópejtsó dííbyeke dílleúvúhjáa dsícohíjcyané wajyámuunévu.

40 Áané boonétúhjáa pámeekéré áachívú íjchívyétsóne Píívyéébema ihjyúvaabe ímímóúúvénema. Aabéhjáa dílleúvudívú íiteebéré néhíí:

—Tabítaj, múúhama dacúúve.

Ehdúhjáa díbye néenemáyé íitéjúcoólle. Aalléhjáa dííbyeke íájtyúmíne tsúúca ácuuvéhi.

41 Áállekéhjáa íhyójtícutu iékéévéne íjyócuycároóbe. Áánemáhjáa cahcújtso múnáama píibájujteké ipíúváne úújétsoobe tsúúca bóhíilledívu.

42 Aanéhjáa teene Jóópé múnáa mítyame iwáájácúne cáhcujtsó Jetsóoke.

43 Átsihdyúhjáa Péédoro coéváhíi tsúcájá técoomívú ‘mííhéné ímibájchoóbe’ némeíbyé Tsimóo jávu.

10

Péédorómútsí Conéeríoma

1 Íjcyaabéhjáa Tsetsaréari ‘Conéerio’ némeíbyé tsáha múnáa ‘Itariáno’ némeíñé tsodáhómú avyéjuube íjcyáábe.

2 Aabéhjáa paíjuvaré Píívyéébeke piáábó ityáúmeíñe ícyahíjcyá muhdú díbye ímillédu. Pámeemáyéhjáa íhyájkímuma duurúvahíjcyámé dííbyeke. Áhduréhjáa jodíómuke piáábohíjcyaaabe panévatúre.

3 Aabéhjáa tsájcuuve naavédú néene ííténé pañe ájtyumí níjkyéji múnáajpi dííbye éllevu tsááneé.

4 Aabéhjáa dííbyeke díllónélli íllyécunúúbéré dííbyedívú ííteebéré néehíi:

—¿Muhdúhaja, Ávyéjuúbej?

Áánéllíhyéhjáa neébe:

—Muurá Píívyéébe ímí íjtsúcunú piáábó dííbyeke u táúmeíhijcyáne. Áhdure ímí íjtsúcunúúbé ídáátsóméhjike u piáábohíjcyáne.

5 Ahdícyane Jóópévu tsaatéké wallo ditye iújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeíbyeke.

6 Téhulle muurá diibye tsijpi Tsimóó ‘míhéné ímibájchoóbe’ némeíbye ja únéú úníuri íjcyájari. Diibye uke neé ñná u méénuíñe.

7 Ehdúhjáa níjkyéji múnáajpi Conéeríoike iñéene péené boone píúvaabe mítyétsi íúnú múnáajtétsikye. Áhduréhjáa píúvaabe tsaapi tsodáhó ímí Píívyéébeke úráavyehíjcyáábeke ityújkevéélléébeke.

8 Áámekéhjáa ímíñeúvú íúúbálléne wálloobe teene Jóópévu.

9 Aaméhjáa péhijcyámé tsíjyu tsúúca técoomíj píihíríjyuco íjcyánáa Péédoro nériivyé já hallúvú Píívyéébema ílhjúva cójípñnéjuco íjcyáíñááca.

10 Téijyúhjáa mítyane ajoyábáavatéébe. Áábemáhjáa ditye majcho méénúné hajchótá tétsii íjcyáábedívú naavédú néene bóhówaavéhi.

11 Áané pañéhjáa ájtyúmiibe cáámetu wájyamúbácobádú néene téjtyóhjitú dóhjívané dííbyedívú níityene.

12 Áhbácóbá pañéhjáa pañévámé pamévá jodíómú dóótúné iyáme.

13 Áámedívúhjáa dibye úllévenúrónáa Píívyéébe dííbyeke néehíí:

—Aatyédítýú bo tsaatéké lííhyánúmeke tsájtyéne didyoy.

14 Árónáacáhjáa neébe:

—Tsáha, Avyéjuúbej, tehdui múijyú ehdííváméhjike o dóónejíí doorátujtéke.

15 Árónáacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿Íveekí doorátujtedívú ú meménú ímiáámé ijcyámeke?

16 Ehdúhjáa dííbyeke Píívyéébe néesé pápihchúúijyúva. Áané boonéhjáa tsiíñe piéhullévúré pééne cáamevu.

17 Ááneríhjyáa dibye ítsámehíjcyánáa tsúúca llééhowávú wajtsíjucóomé Conéerío walló múnáa dibye ijcyaja díllomé ré péhijcyáme.

18 Aaméhjáa dílló tééjari dibye ijcyáhajchíijyu.

19 Aabéhjáa téené íjtsaméiyíyíei ijcyánáa tsiíñe Píívyéébé Apííchó néesé dííbyeke:

—Pápihchúúmeva uke nehcohi.

20 Díityémá peeco ñná néétuubére. Muurá oore ó walló díityéké díéllevu.

21 Ahdújucóhjáa dibye díityé éllevu ipyééne nééneé:

—¿A oke ámuha ménehcohi? ¿Aca muhdú néénéllii ímichi ámuha metsáa taéllevu?

22 Áánélliihyéhjáa nééme dííbyeke:

—Ihdyu muha metsáa tsodáhómú avyéjuube Conéerío ímiáábé Píívyéébe ímillédú ícyahíjcyáábeke ámúha múnáa jodíómú ímí ítsúcunúhíjcyáabe nééjuri. Dííbyekéváa níjkyéji múnáajpi néesé dííbye jávú u pééne dííbyema u íhjúvaki.

23 Ehdúhjáa dítye néénéllii Pééodoro díityéké néesé dítyéi icyúwa tépejco tétsii. Átsihdyúhjáa botsíi tsíjcyooji díityémá péébeke tsaate cahcújtso múnáa nahbénúhi.

24 Aaméhjáa tsíijyu úújeté Tsetsaréavu eenée Conéerío íhyájkímuma íñahbévajtéké ipíúvámema dííbyeke téhmehíjcyátsihvu.

25 Aanéhjáa Péédoro dííbye jávú ááhívéiyóné ihdéré íjchívyeiñúne dííbyé úmíwávú mímóúúvetéébé dííbyeke idyúúrúvaki.

26 Áronáacáhjáa Péédoro dííbyeke nééhií:

—Díjyocúúve. Muurá úhdure oo míamúnáajpi.

27 Ehdúhjáa dííbyema íhjúvaabéré tééj pañévú úcááveebe úújeté mítyane míamúnaa tétsihvu píhcyáávémedívu.

28 Áámekéhjáa neébe:

—Amuúhaj, muurá ámuha méwaajácú tsá mújyú jodíómuube tsííñé iñúji múnáajpiima iñáhbévájcatsíñe dííbyé já pañévú úcáávéíturóne. Áronáa Píívyéébe oke néé tsaatéké átérééjtédí o díllótuki.

29 Ahdújuco muurá íñe o tsááne ‘tsíjyu’ néétuubéré oke ámuha mepíúvánéllíhye. Aane ícyooca ó imíllé o wáájacúné muhdú néénéllí ímichi ámuha oke mepíúváne.

30 Áánéllíhyéhjáa Conéerio néé dííbyeke:

—Ícyoocáa cuuve íchihyi tahjyarí májchótuube Píívyéébema o íhjúvahíjcyáábedívú tsaapi óhdivu bóhówaavé ávyeta íwajyámú áchaúcunúúbe. Áánetu tsúuca mee píínéehótsíj coojívájjuco.

31 Aabée oke nééhií: “Píívyéébe muurá lleebó dííbyema u íhjúvahíjcyáne. Téhdure ímí íjtsúcunúúbé ídáátsóméhjike u píáábohíjcyáne.

32 Áánéllí wallo tsaatéké Jóópévu ditye újcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeííbyeke. Téhulle muurá diibye tsijpi Tsimóó ‘míhéné ímibájchoóbe’

némeííbye ja únéú úníuri íjcyájari. Aabe ihdyu óví itsáácooca úúma ihjyúváhi.”

³³ Ehdúu oke dibye néénéllii diéllevu ó wallóo uke ditye iújcutéki. Aabe ihdyu tehdújuco u tsááne ímí tsame meíjcyá Píívyéébema. Aane ícyooca muha méimíllé Píívyéébéé uke níwaavéné múúhake u úúballéne.

Péédoro Conéeríómuke úwaabóne

³⁴ Áánélliihyéhjáa Péédoro nééhií:

—Ícyooca ihdyu ímiááné ó waajácú Píívyéébe pámeekéré tshdúré wájyune.

³⁵ Muurá tsííñé iñújíne múnáadítyú múhdumé dibye ímillédú íjcyámeke ímí íjtsúcunúúbe.

³⁶ Muuráhjáa tsúúcajátújuco dííbyere Píívyéébe muuha íjraéémú íhdéejtévuke néhíjcyáné tsaímíyé dííbyema meíjcyáíñé uwááboju mééma íjcyáíñé pámé Avyéjuubéré íjcyaa Jetsocríjtoj tééveri.

³⁷ Aane muurá ámuha páneere méwaajácú muhdúhjáa múúhá iñújí Gariréatu tene tújkevané éhnéé Jóááuvu iúwáábóne tsótsohíjcyáné boonétu.

³⁸ Muuráhjáa Jetsóó Natsarée múnáajpi íjcyáábé pañévú Píívyéébe Íapííchó picyóo dibye tééné íhnáhoori íbóhítsohíjcyá naavéné túkevéjtsójú pañe íjcyame ícúbáhrámeíhíjcyámeke. Ehdúu muurá ímiáánéjuco dibye méénuhíjcyáné Píívyéébe dííbyema íjcyanéllííhye.

³⁹ Aane muurá muha méwaajácú páneere muhdúhjáa dibye méénuhíjcyáné Jodéá iñújírii, Jerotsaréerii, íjcyane. Ááné boonétúu dííbyeke líihyánúmé páwachékevu.

40 Áróobekée Píívyéébe 3 coojívatu tsiíñe ibóhíitsóobeke bóhówajcaró múúhadívu.

41 Áronáacáa tsá pamévadívúré díbye bóhówáávetúne. Muuráhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébe múúhake dííbyé uubállé muha meméénúmyeke méménúmedívúré bóhówááveébe. Áábemáa muurá muha mémajchóhi.

42 Áijyúu múúhake níwááveíñuube muha meúwáábo ímíáájú pámeekéré míamúnáake. Áhdurée neebe muha meúúballe Píívyéébé dííbyeke néhdújuco pámeere dsíjivéjúcóóróméhjima muhdú ditye ícyahíjcyané díbye ímíbájchoíñe.

43 Téhduréhjáa muurá tsúúcajátújuco Píívyéébé ihjyú uubállé múnaa néhíjcyané dííbyeke cáhcújtsómé ímítjuháñé ábájíívemeíñe. Ehdúhjáa neebe Péédoro.

Jodíómú íjcyátúmé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavéne

44 Aabéhjáa íuwaábó pínéévénaa tsúúca Píívyéébé Apííchó úcaavé pámeere múhdumé díbye úwaabóné cáhcújtsómé pañévu.

45 Ááneríhjáa ímúnaa dííbyemáa pééme ullévenú jodíómú íjcyátúromé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaáveneri.

46 Aaméhjáa lleebúacunú Píívyéébeke ditye dúúruváné tsíjtyéhjí ihjyuháñé iwáájácútúrójúhji.

47 Áámekéhjáa neebe Péédoro:

—Tsúúca muurá diityé pañe íjcyané Píívyéébé Apííchó íñe mépañe íjcyadu. Áánéllii tsúúca píivyétémé itsójtsótsámeíñe.

48 Ehdúhjáa iñéene neebe illuréjuco ditye itsójtsoítsámeí dííbyedívú Jetsocríjto mémeri. Áábekéhjáa néeme dibyéi diityémá ijcyá tsuucájááneúvu.

11

Muhdú tene pájtyene Péédoro úúballéne

1 Aanéhjáa Jodéari ijcyáné uwáábojtémá tsijtye cahcújtso múnaa waajácújucóó jodíómú ijcyáturómé tsúúca Píívyéébé uwááboju cáhcujtsóne.

2 Áánáacáhjáa Péédoro oomíjyucóó Jerotsaréevu. Áábedítýúhjáa tsaate cahcújtso múnaa ijcyájúcoorómé íhdééne taúhbaju úraavyémé ihjyúvahíjcyáhi.

3 Aaméhjáa néé dííbyeke:

—¿Acáa íveekí memúnaa jodíómú ijcyátúmeke ááhíveebéré u péébe diityémá ú máchohíjcyáhi?

4 Áánéllihyéhjáa úúballeebe páneere ídyéjúcotu muhdúhjáa dííbyema tene pájtyene.

5 Neebéhjápeé:

—Muuráhjáa ihdyu Jóópéri o ijcyaaabe Píívyéébema o íhjúvahíjcyánáa óhdivu naavédú néene bóhówáávéné pañe ó ájtyumí wájyámúbácobádú néene téjtyóhjítu dóhjíváné cáámetu óhdivu níityene.

6 Áánevéu o úllévenúróne botsíi ímíñeúvú o ííteebe ó ájtyumí tééne pañe pamévá iyámé doorátujte ijcyane.

7 Áámedívúu o íítehíjcyárónáa Píívyéébe oke néehíi: “Aatyédítýú bo tsaatéké llííhyánúmeke tsájtyéne didyoj.”

⁸ Áronáacáa o néehií: “Tsáha, Ávyéjuubej, tehdúí mújyú ehdííváméhjike o dóónejíí doorátujtéke.”

⁹ Áánélliihyée oke neébe: “ǵíveekí doorátujtédivú ú mémenúné ímiáámé íjcyámeke?”

¹⁰ Ehdúu oke pápihchúújyúvá dibye nééné boone piéhullévúré pééne cáamevu.

¹¹ Ááné tujkéveríhgyáa tsúuca o íjcyajávú wajtsíjucóomé pápihchúúmeva Tsetsaréatu ditye taéllevu wáalloóme.

¹² Áámemájucóo o pééne Píívyéébé Apííchóré oke túkévéjtsóneri ìiná néétuubére. Áábemájucóo idyé íjtye 6-meva óóma úújeténé oke píúváábe jávu.

¹³ Aabée múúhake úúballé níjkyéji múnáajpíváa idyé dííbyedívú ihjyávú íbóhówáávéne dííbyeke nééneé: “Jóópévu tsaatéke wallo ditye íújcuté Tsimóoke dííbyere ‘Péédoro’ némeííbyeke.

¹⁴ Diibye ihdyu uke neé muhdú ámuha dihyájkímuma mewágóóóvéíyónetu mepájtyetéíñe.” Ehdúu múúhake úúbálleébe.

¹⁵ Ááné boonétúu diityéké o úwáábómé pañévú Píívyéébé Apííchó úcaavé éhnée mépañévú íúcaavédu.

¹⁶ Téjyúu ó ítsaavé éhnée Ávyéjuube Jetsóó illu nééneé: “Ímiáánéjucóo Jóáa tsótsohíjcyané nújpanyori. Áánetu ihdyu ámúhá pañévú Píívyéébé Apííchó úcááveéhi.” Ehdúu Jetsóó nééne ó ítsaavé téénetu.

¹⁷ Muuráhjáa dííbyeke ditye cáhcújtsónéllii Píívyéébé Apííchó diityé pañévú úcaavé éhnée mépañévú íúcaavédu. Ehdúu Píívyéébe íimíllédú méénune tehdu muhdú o méénúíyónejíívari.

18 Ehdúhjáa Péédoro Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáake néénélli tsáhájuco ìiná ditye néétú dííbyeke. Aaméhjáa Píívyéébeke dúúruvámé nééhií:

—Píívyéébéhaca téhdure jodíómú íjcyátúrómeke wajyúhi. Muurá eene muhdúhjáa íicyahíjcyáné ìíhvéjtsóne ìmiánejcúvú pajtyémé múijyú idsíjívécúóóítyúne bóhí iújcuki. Ehdúhjáa néeme Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa.

Ajtiokíari íjcyáné cahcújtso múnáa

19 Muuráhjáa Ejtéebaúvuke ditye dsíjívétsóné boone téhdure tsijtye cahcújtso múnáake ìmityúné dáriivéme. Áánetúhjáa tsaate wáá Peníitsiávuu, ‘Chííperé’ némeíñé caapáhovuu, Ajtiokííavuu, íjcyane. Aaméhjáa téhulle úwáábohíjcyá Críjtodítýú íjcyáné uwááboju apáámyekéré imúnáa jodíómuke. Tsáháhjáa tsíjtyeke ditye úwáábohíjcyatúne.

20 Áronáacáhjáa tsijtye Chííperétú tsáané cahcújtso múnáama Tsirééne múnáa Ajtiokííavu wájtsime úwaabóvá jodíómú íjcyátúrómeke.

21 Áámekéhjáa Píívyéébe píaabómé muhdú íicyahíjcyanéhií ìíhvéjtsóne dííbyekéréjuco cáhcujtsóne.

22 Aanéhjáa Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa iwáájácúne wallóó Benabééke téhullévu.

23 Aabéhjáa téhullévú úújetéébé waajácú muhdú ìmiáané Píívyéébe diityéké píaabóne. Ááneríhjáa mítyane ìmíjyúúvebe diityéké tükévétsohíjcyá ditye ìmíñéúvú Jetsóoke iúráávyeki.

24 Ehdúhjáa diityéké neebe ímí Píivyéébe cáhcújsóóbeke dííbyé Apííchó tükévétsohíjcyáabe. Aabéhjáa úwáábóneri tsijtye cáhcujtsóhi.

25 Átsihdyúhjáa Táátsóvu peebe Tsáoró néhcovu. Áábekéhjáa téhullétú iújcújéébema tsiíñe óómimútsí Ajtiokííavu.

26 Aamútsíhjáa tétsíi cáhcújtso múnáama tsáné pijcyábá íjcyamútsí úwáábohíjcyá diityéke. Áijyúhjáa botsíi cáhcújtso múnáake dillómé 'Crijiáánómudi' Crijó uráávye múnáake.

27 Áánáacáhjáa uwáábojtédítýú tsaate Píivyéébé ihjyú uubáalle múnáa íjcyame péé Jerotsaréetu Ajtiokííavu.

28 Áámedítýúhjáa 'Agáábo' némeííbyé diityéj pñnévú íjyócúúvéne nées ájyaba íjcyaiñé íññjari Píivyéébé Apííchó tükévéjtsóneri iwáájacúne. Ahdújucóhjáa tene íjcyane Cáráóóodio ávyéjuube íjcyáijyu.

29 Áánélliihyéhjáa Ajtiokííari íjcyáné cáhcújtso múnáa íjtsámei muhdú tsáápiitsa ipíááboíñé Jodéari íjcyáné cáhcújtso múnáake.

30 Ahdújucóhjáa ditye méénune. Áánemáhjáa diityétsí Benabéemútsikye Tsáorómá wallóómé téhulle íjcyáné cáhcújtso múnáa tükévéjtsójté éllevu.

12

Jacóóboké illííhyanúne Pééedoróké ditye cúvéhoojánúne

1 Áijyúhjáa ávyéjuube Heróóde ímityúné dáriivé tsaate cáhcújtso múnáake.

² Diibyéhjáa muurá neéjuri Jóáá nahbe Jacóóboke lliihyánúmé icyáváájcóneri.

³ Aanéhjáa ímí pajtyé imúnaa jodiómú Jetsóoke cáhcujtsótúmeke. Átsihdyúhjáa neebe Péédorókeréjuco ditye iékééveki. Ehdúhjáa meenúmé pajtyété wañéhjí pañe óorítýúne pááá máchoméíhíjcyáijyu.

⁴ Áábekéhjáa icyúvéhoojánúúbedívú téhmetsoobe tsodáhómú 16-meva íjcyámeke ditye ityéhme píínéehójtímevátsáhjidi. Áánemáhjáa íjtsámeíbyé téené pajtyétavúí íjchívyétsóóbedívú iúújétsoíñé tsíjtyeke ditye muhdú íñéekíí.

⁵ Áábé hallúvúhjáa cahcújtso múnaa piáábó táúmeíhijcyá Píívyéébeke.

Píívyéébe Péédoróké cúvéhóójatu íjchívyetsóne

⁶ Aanéhjáa tsitsíívevu diibye Heróódé dííbyedívú tsíjtyeke úújétsóíyo péjco cúwaabe panéjcuvaácutu úwáañéhityu tsodáhómútsidítýú dóhjívaábe. Áánetúhjáa tsijtye imyéenuhíjcyádú téhme péjcové tééjá lleehówa.

⁷ Árónáacáhjáa níjkyéjì múnáajpi dííbyedívú úújetéébedítýú peete cádiúcunú páneere teene cúvéhóójá pañe. Aabéhjáa dííbyeke cávíhyiñú ‘muúbe, dájkyeé’ neébere. Ehdúhjáa dibye neénemáyé úwáañehi córííveíñú dííbyé hótíjkejíícutu.

⁸ Áábekéhjáa neebe dibye íwajyámúúné íímíbájkímyeíñe íjtyúhápaajínevu iújcámeíki. Ahdújucóhjáa íímíbájkímyeíbyeke neébe:

—Ayúwa díwajyámú hállúejávú dávoóveíñúne dichá tadyéjurij.

⁹ Ahdújucóhjáa dííbye déjutu péébe ijtsúcunú ímiááné íjcyátúneúvúdu. Íjtsúcunúúbéhjáa naavédú néénere ííténé pañe íajtyumíne.

¹⁰ Áronáacáhjáa tsúuca pajtyémútsí tujkénúetsíii, hallúvúetsíii, téhmehíjcyámútsikye. Átsihdyúhjáa úújetémútsí ulléjijtóvuréjuco meíjchívyéné lleehówá úwáñewáánetu méénúmeíwavu. Aawáhjáa iiye diityétsima páyúúvénetu íjchívyemútsí tsamútsí peerá teene ulléjijtori diibye níjkyéji múnáájpiíma. Aabéhjáa tétsihdyu ílluréjuco dííbyedítyú pééneé.

¹¹ Átsihvúhjáa botsíi ímiááné íjcyane iwáájácúne neébe:

—¿Aca muhdú íñe ímiááné Píívyéébe níjkyéji múnáájpiikye taéllevu wallóo oke díbye ipájtyetétso Heróodé hójtsí pañétu? Áhdure oke pájtyetétsoobe tamúnaa íjcyarómé oke íimíllédú méénúíyónetu.

¹² Ehdúhjáa nééneri íjtsámeíbyéré péé Jóáa dííbyere ‘Máacoó’ némeíbyéj tsiiju Maaría jávu. Áijyúhjáa tééjavu cahcújtso múnáa ipíhcyáávéne Píívyéébema ihjyúvahíjcyáhi.

¹³ Áanáacáhjáa llééhówatu áachí éhnéjcutu díllóhíjcyaaabe diityéke. Áánélliihyéhjáa bádsíjcaja ‘Róodeé’ némeíllé íjchívyeíñúne úújeté múha íjcyane iwáájácuki.

¹⁴ Aalléhjáa Pééedorój ké illéébóne mítyane ímíjyuuvéhi. Áánemáhjáa dííbyekéi pááyúcútulléré íícúí tsiíñe íóómíñe úúbáletté diityéke.

¹⁵ Áronáacáhjáa díílleke népejtsóme:

—Ílluréubá ú meívatéhi. Tsáháubá diibye íjcyatúne. Níjkyéji múnáajpíyéubá dííbyé uubállema tsáábeke ú nééhií.

16 Áánáacáhjáa Péédoro éhniíñevúré díllohíjcyá llééhówatu. Áábekéjhjáa botsíi ipááyúcúúbedi mítyane ullévenúme.

17 Áámekéjhjáa íhyójtširíyé neebe ditye cúúvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa úúbáleebe diityéké muhdú Píívyéébe dííbyeke cúvéhóójatu íjchívyetsóne. Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Aane tsáama méúúbálleco Jacóóboke tsijtye cahcújtso múnáama.

Ehdúhjáa iñéene tsiéllévúréjuco dibye péene diityédítyu.

18 Aanéjhjáa tsitsíívevu tsodáhómú eenée dííbyeke téhmehíjcyámé úvánujcátsí múhdutú kiávú dibye péeneri.

19 Ááme éllévúhjáa diibye Heróóde wallóo tsaatéke ditye teene cúvehóójá iúújeté dííbyeke. Aaméjhjáa ájtyúmítúnéllii ímíñeúvú diitye tehme múnáake idíllóróne ílluréjuco dibye lííhyánutsóné diityédívu. Áánemájhjáa teene Jodéa iñújitu peebe Tssetsaréavu.

Heróóde dsíjivéne

20 Aabéjhjáa tsaríllehíjcyá Tíiróma Tsidóo coomícyu múnáake. Ároméjhjáa dííbyé iñújíturé majcho iúcuhíjcyánéllii imíllé dibye diityémá ímíjyuuvéne. Áánélliihyéjhjáa tsaméjhí ímíñeúvú ipítýácójcatsíñe péé dííbyé piááboobe Bárájtó éllevu. Áábekéjhjáa néeme dibye Heróódeke iñéé dibye

diityémá íimíjyúúveki. Aanéhjáa ímí íjtsúcunúnéllii neetébé dííbyeke dibye diityémá íimíjyúúveki.

21 Áánélliihyéhjáa diityéké éeveebe kéjcoojí diityémá íihjyúvaíñe. Ájcoojíhjáa úújetédú íavyéjú wajyámuvu iúcaávène íavyéjú ijyáwá hallúvú ácuúveebe diityémá íihjyúvaki.

22 Ááneréjucóhjáa tsaate kéévánécoba nééneé:

—Aabye muurá eene íhjúvaabéubá tsá míamúnáajpi íjcyatúne. ¡Píívyééberéubá dííbye!

23 Ehdúhjáa ditye néénemáyé níjkyéji múnáajpi Heróodeke baavu íjcaáyóóbeke chémetsóhi. Aabéhjáa ílluréjuco dsíjivéné iúúvaténeri. Ehdúhjáa dííbyeke pajtyéné íveekí Píívyéébeke ávyéjújtsotúme míamúnaa dííbyekéré ávyéjújtsóné ímí dibye íjtsúcunúné déjúcotu.

24 Áijyúhjáa Píívyéébé uwááboju éhnííñevu tsújaavé pahúllevá múnáadívu.

25 Áánetúhjáa Benabéemútsí Tsáorómá oomíjyucóó Ajtiokííavu tétsíí cahcújtso múnáa Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáake píáábóne dsíídsídívú diityéké íajcújétsihdyu. Aamútsíhjyáa tsajtyé Jóááke dííbyere ‘Máácoó’ némeííbyeke.

13

Benabéemútsí Tsáorómá uwáábótújkenúne

1 Áijyúhjáa Ajtiokííari íjcyáné cahcújtso múnáama íjcyámé Píívyéébé íhjú uwáábojte ílluúme: Dííbye Benabéee, Tsimóó dííbyere ‘Cúúvéébeé’ némeííbyee, Tsiréene múnáajpi Róótsioo, Manaéé Gariréa íiñújí avyéjuube íjcyaabéhjáa Heróódema tsajjú

píivyeébee, Tsáoroo, éhdume. Áámedítúhjáa tsaate úwáábohíjcyá Jetsóoke cáhcújtsótúmeke. Áánetúhjáa tsijtye úwáábohíjcyá tsúúca dííbyeke cáhcújtsómeke.

² Aaméhjáa tsájcooji májchotúmé Píivyeébeke dúúrúvámeke dííbyé Apííchó néehíi:

—Óoma mémeménú Benabéemútsikye Tsáorómá tsúúcajátújucóo diityétsidyítúyú o íjtsámeíñé wákimyéi diityétsi imyéénuki.

³ Ahdújucóhjáa diityétsi hallúvú íhyótsine ipícyóone ditye táumeíñé piáábó Píivyeébeke. Átsihdyúhjáa ipítýájcómútsikye ílluréjuco ditye wáalloóne.

Benabéemútsi Chíiperéri úwaabóne

⁴ Aamútsíhjáa Píivyeébé Apííchó túkévéjtsóneri péé Tsereóótsiávu. Átsihdyúhjáa tsahíiyí peemútsi ‘Chíipere’ némeíñé caapáhovu.

⁵ Aamútsíhjáa ‘Tsaramína’ némei mujcóvú úújetémútsi úwaabójucóo Píivyeébé ihjyu imúnaa jodíómú pihcyáávejááné pañévu. Áámútsimáhjáa ípiááboobe Jóaa péé dííbyere ‘Máácoo’ némeíbye.

⁶ Aaméhjáa teene caapáhori péhijcyámé Páápó coomívú úújetémé tétsii ájtyumí tsaapi imúnáajpi Bajetsóoke apííchoobe íjcyáábeke. Diibyéhjáa íllure íállíñe nehíjcyá Píivyeébé icyánéjcu uubállé imyéénuhíjcyáne.

⁷ Aabéhjáa ícyahíjcyá ávyéjuube Tsééjio Páorómá ímí dííbyema íñáhbévácatsíhíjcyánéllíhíhíe. Diibyéhjáa ávyéjuube píuvá Benabéemútsikye Píivyeébé uwááboju illéébúacunúné ímíllenéllíhíhíe.

⁸ Aamútsíhjáa dííbyeke úwáábórónáa diibye apííchoobe dííbyere ‘Erííma’ némeíbyé tsá ímíllétú

dibye cáhcujtsóné Píívyéébé ihjyu. Áánemáhjáa íllure téénetu bóíjcyuube dííbyeke.

⁹ Áánélliihyéhjáa Tsáoro dííbyere Páávoró íjcyáábé pañe Píívyéébé Apííchó íjcyaaabe dííbyedívú ííténe nééhií:

—Muúbej, uu muurá állíu múnáajpi Naavénéj tsiiméné u íjcyaaabe átéréepi.

¹⁰ Aabe ¿múijyúikyé ú íhvéteé eene Ávyéjúúbedítýú íjcyáné uwááboju ímiáájú u tútávátsohíjcyánetu?

¹¹ Ahdícyane ícyooca Píívyéébere nééjuri tsáhájucó u hállúváityúne. Ehdúhjáa díbye néénemáyé tsáhájucó díbye állúvatúne. Áánemáhjáa tsaatéké neebe ditye itsájtye dííbyeke.

¹² Aanéhjáa ávyéjuube Tsééjio Páoro íájtyúmíne ílluréjucó cáhcujtsóné Píívyéébeke.

Páávorómútsi Ajtiokíari

¹³ Átsihdyúhjáa Páávoró íñahbénujtsésima Páápótu péé tsahííyí Pajpííriá íiñújiri íjcyacóómí Pééjévuú. Áámútsidítýúhjáa tétsihdyu Jóáa oomí Jerotsaréevu.

¹⁴ Áané boonéhjáa íiyéjucó péémútsi úújeté Ajtiokíavú Pitsíídiá íiñújiri íjcyácoomívu. Aamútsíhjáa téhulle wáyeéévejcóójí íjcyamútsí péé imúnáá pihcyáávejávu.

¹⁵ Áánacáhjáa tééjé avyéjuchte Píívyéébé ihjyu íéévene iníjkevádú néé tsaatéké ditye idílo dityétsí íhjúváiíhajhíjyu. Áánélliihyéhjáa nééme dityétsikye:

—¿Ava tsá ámuhtsi tsáné túkevétsoju íjcyatú múuhakye ámuhtsi menééiyóne? Tenéva íjcyáhajchíí múuhakye mene.

16 Áánélliihyéhjáa diibye Páávoró íjyócuúvéne íhyótsiri néé ditye cúuvéhulléré íjcyaki. Átsihdyúhjáa neebe diityéke:

—Ámuúha tamúnaa ijraémuj, cáhawáá ímíñeúvú melleebúcunu ámuhakye o nééíñe íñe múhdumé Píívyéébeke ámuha maávyejúúllémeke.

17 Muuráhjáa méíhdé múnáaúvú Piívyéébé idyé íjcyaaabe ihñéjté Ejíhtó iññújiri íjcyámeke lííyaatésó diityékée iñéhdújuco. Áámekéhjáa muurá íhñáhoori ijchívyétsoobe téené iññújitu.

18 Aaméhjáa múhdurá ícyahíjcyáronéhjí íáábúcúne diityéké píáábohíjcyaaabe panévatúré 40 píjcyá hajchótá ditye íñéubará píívyétúné iññújiri íjcyácoóca.

19 Áané boonéhjáa Canaáá iññújivuréjuco péémeke idyé dibye píáábónej tééveriyé táhjahíjcyámé 7 coomíva múnáa téené iññújiri íjcyámeke. Diityékéhjáa ibóáyóné boone iyéjuco ditye cáávacuhíjcyáné diityé iññújíne. Ehdúhjáa muurá méenuhíjcyámé Píívyéébé píááboríye.

20 Áámekéhjáa túkevétsohíjcyaaabe ímítýúnéhjí ímibájcho múnáaj tééveri 450 píjcyá hajchótá íhjúu uubálle múnáajpi Tsamoéeréjuco íjcyájcoojívu.

21 Aaméhjáa idyé táúmeí Píívyéébeke dibye imyéménu tsáápiikye diityé avyéjuube íjcyáííbyeke dibye diityéké ityúkévétsooki. Ahdújucóhjáa dibye mémenúné 'Bejamí' némeíñé dohjíba múnáajpi

Tsí hajchi Tsaóoke dibye ijcyá ávyéjuube 40 píjcyá hajchóta.

²² Áábekéjháa ijchívyétsóné boone Dabíikyéréjuco dibye tsiíne pícyoone diityé avyéjuube dibye ijcyaki. Díbyedítyúhjáa muurá neébe: “Ópée o tújkevéélléébeke ó ájtyumí Itsaíí hajchi Dabíikye.”

²³ Diibyéhjáa muurá Dabííj tsiménémúháábedítyú Píívyéébe meménú Jetsóoke mee ijraéémuma pámé Pájtyetétsoobe íjcyáábeke tsúúcajátújucóhjáa iñéhdújuco.

²⁴ Áábé ihdéhjáa Jóáa úwáábohíjcyá memúnaa ijraéémuke. Aabéhjáa nehíjcyá ímítyú íicyahíjcyánéhjí íhvéjtsóne ditye ímiánejcúvuréjuco ipájtyéne ílluréjuco itsójtsótsámeíki.

²⁵ Aabéhjáa teene úwáábó nijkévaríjyucó íjcyaaabe néehíí: “Tsá muurá o íjcyatú eene ámuha meítsúcunúhíjcyaaabe. Táhboonétúí ihdyu úwáábóííbye. Áábeke muurá tsá íjtyúhápáájíubaré o tácoríúúútyuróne.”

²⁶ Ehdúhjáa iñétsihdyu Páávoró néehíí:

—Ámuúha, Aavaráaúvúj tsiménémúháábema múhdumé tsíjtye múnaa Píívyéébeke cáhcujtsómej, muurá pajtyeté uwááboju méwáábyuta.

²⁷ Muuráhjáa Jerotsaréeri íjcyame memúnaa íavyéjutmáyé tsá wáájácutú diibyéjuco Mepájtyetétsoobe Jetsóó íjcyane ténevá wáyeéévějcoojívadúné Píívyéébé ihjyú uubáalle múnáá uwááboju díbyedítyú íhjuváné éévehíjcyaróme. Aamée muurá íllure ícúbahrá dííbyedi tsúúcajátújuco tene dííbyedítyú némeídyújuco.

28 Tsáhaturóhjáa íiné imítýúné dibye méénutú tééné hallútú ditye dííbyeke llííhyánúiyóne. Áronáacáhjáa néeme Piráátoke dibye illííhyánútso dííbyedívu.

29 Ehdúhjáa dííbyedítýú tene cáátúnúmeídyújuco ditye méénune dííbyeke. Áábeúvú ñtémehóhjáa tsíjtyeréjuco páwachéketu íñítýétsóne cúúune.

30 Áróobekée muurá Píívyéébere bóhíitsóhi.

31 Aabéhjáa píváijyúvává bóhówáávehíjcyá Gariréatúhjáa Jerotsaréevu dííbyema péhíjcyámedívu. Aame muurá íñe úúbállehíjcyá míamúnáake dííbyedítýu.

32 Aane íñe ámúhakye muha méúúbállehíjcyá ímiá uwááboju tsúúcajátújucohjáa méíhdé múnáaúvuke úúbállémeíhijcyáne.

33 Muuráhjáa meke diityéúvúj tsíiménémúháábeke íñéhdújuco Píívyéébe bóhíitsóné Jetsóoke. Muurá Tsááamóháámitu nééneé: “U Hájchíwu u íjcyáábeke uke ó bóhíitsóhi.”

34 Ehdúhjáa Píívyéébe néé dííbyeke íbóhíitsoíñé dííbyej pí ícúbáhrámeítýuki. Áhdure idyé tsiíñe neébe: “Ámúhakye ó píááboó panévatúré Dabííúvukée o néhdújuco.”

35 Téhdure idyé tsiíñe Tsááamóháámitu nééneé: “U íjcyátúcoocájííva néhi dííicúve múnáajpi íjcyáábej pí tóócuúhi.”

36 Aanéhjáa muurá diibye Dabííúvuke Píívyéébe íñéhdújuco ímí ícúvehíjcyáne míamúnáake dibye íjcyáijyu íjcyámeke. Aabéhjáa muurá dsíjívéébeke cááníúvú únítu ditye cúúúúbej pí ícúbáhrámeíhi.

37 Áánetuú Jetsóoke Píívyéébe bóhíítsóóbej pi tsá ícúbáhrámeítýúne.

38 Aane ihdyu ámuha tamúnaa méwaajáácúiyá díbyéé dsíjívénéj tééveri tsúúca pámeere míamúnáá imítýuháñé Píívyéébe ábájíívénéé uwááboju.

39 Aane muurá íñe múhdumé dííbyeke cáhcújtsómé imítýuháñé tsúúca ábájíívéméíhi. Áánetu teene cáhcújtsotúmé Píívyéébéhjáa Moítsééúvuj tééveri méénúné taúhbjáúré úráávyehíjcyámé imítýuháñé tsá ábájíívéméítýúne.

40 Ahdícyane téíibúwá méíjcyaco. Ámúhakyé pajtyédíñé éhnehjáa Píívyéébé ihjyú uubáalle múnaa íllu nééneé:

41 Ámuúhaj, múúnedi íllure úúhívatéhíjcyámej, wa ihdyu méwágóóóvecoj. Muurá íhtsútuube Píívyéébe o íjcyaaabe panévaré o méénune tsaate ámúhakyé úúballéjúcooróné tsá ámuha mecáhcútsohíjcyatýúne.

42 Ehdúhjáa Páávoró pihcyáávújá pañévú úwáábóné tsujáávevu tsaate dííbyeke néé tsiíñe díbye wáyeéévejcóójí itsááne iúwááboki.

43 Áánemáhjáa díityétsima nahbévahíjcyámé Píívyéébeke ímí úráávyehíjcyámé jodíómúu, tsijtye jodíómú íjcyátúmedítýuu, íjcyame. Áámekehjáa túkévétsohíjcyamútsí Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju dítyétsí úwaabóné ímí díityéké búuuvémé díityétsikye náhbévámeke. Aamútsíhjáa nehíjcyá díityéké Píívyéébé píáábori ímí dítye iúráávyé dííbyeke.

44 Átsihdyúhjáa tsííñé tsemáánaréjuco

déjúcóóvéneri wáyeeévejcóójí illúhwu pácoomí
múnaaré dóbéeverá Píívyéébé uwááboju
illéébúacunúki.

⁴⁵ Ááneríhjáa avyéjujte mítyane iñómíutááváne
Páávoródítýú ihjyúvá dííbyé uwáábó
icyátúhtsónema.

⁴⁶ Áámekéhjáa núhnévétumútsíyé diibye
Páávorómá Benabéemútsí nééhií:

—Muurá ihdyu tehdújúcooro iñe Píívyéébé
uwááboju Jetsóodítýú íjcyane mee jodíómudítýú
úwáábómeí tujkénújúcooróné tsá ámuha
meímíllétú mecáhcújtsóne meímíbaavyéné mújyú
medsíjívéjúcóóityúne bóhí ámuha meújcuci.
Áánéllii muhtsi mepéé jodíómú íjcyátúme éllevu
diityékeréjuco muhtsi meúwááboki.

⁴⁷ Muurá Píívyéébe íhjúu uubáalle múnáaj tééveri
nééhií:

Ukée ó picyóó peetédu u néébedítýú pajtyété
uwááboju itsújááve pámeere iññújiri íjcyané
míamúnáadívu.

⁴⁸ Ehdúhjáa dityétsí nééneri jodíómú íjcyatúme
ímíjyuuvéhi. Aaméhjáa nehíjcyá Jetsóodítýú
íjcyané uwááboju ímiáané íjcyane. Áánemáhjáa
cáhcujtsómé eenéé múhdumé mújyú idsíjívéítyúne
bóhí iújcúíñejcúvuréjuco pájtyeme.

⁴⁹ Ehdúhjáa téené iññújiri úwáábómeíñe
Ávyéjúúbedítýú íjcyané uwááboju.

⁵⁰ Árónáacáhjáa pihcyáávvejá túkevjtsojtémá
íhtsutúme íjcyané walléemú néé técoomí
avyéjujtéké diityémá tsaméhjí íjchívyétso
diityétsikye tétsihdyu. Ahdújucóhjáa ditye

íjchívyetsóné diityétsikye téené iíñújitu páhdváré idyáííwémútsikye.

⁵¹ Áánélliihyéhjáa ílluréjuco dityétsí diityédívú íjtyúhááñe iíñú ipíchóújcóne péene Icóóniówu.

⁵² Áronáacáhjáa ihdyu tétsíi múnaa múhdumé tsúuca Jetsóoke cáhcújtsómé pañe Píívyéébé Apííchó íjcyame mítyane ímíjyuuvéhi.

14

Páávorómútsí Benabéema Icóóníori

¹ Aamútsíhjáa Páávorómútsí Benabéema teene Icóóníori íjcyané pihcyáávéjá pañéwú úwáábohíjcyané mítyame cáhcujtsó imúnaa jodíómu. Áhduréhjáa tsíjtye múnaa íjcyarómé cáhcujtsóhi.

² Áronáacáhjáa tsaate jodíómú cáhcújtsotúmé bóijcyú jodíómú íjcyátúmeke ditye icyáhcújtsótuki. Aaméhjáa ditye néhdújuco tsáíílehíjcyané cahcújtsó múnáake.

³ Ároné pañéhjáa tsúúcajái tétsii íjcyamútsí úwáábohíjcyá Píívyéébedívú icyátsípáávéne íínerí núhnévétumútsi. Áamútsikyéhjáa píááboobe dííbyé íhnáhoori dityétsí méénúráítyúronéhji imyéénuki.

⁴ Áánáacáhjáa técoomí múnaa ílluréjuco dówaavéne. Tsaatéhjáa pajtyé uwáábojté icyánejcúvu. Áánetúhjáa tsíjtye coéwá cáhcújtsótúmema.

⁵ Áánélliihyéhjáa jodíómuu, tsíjtye jodíómú íjcyátúmee, íjcyame íavyéjurtémá pítyácójcatsí diityétsikye páhdváré idyáííwémútsikye néwayúúnevu iáámuíñe.

6 Aanéhjáa iwáájácúne úmívamútsí Ricaóóniá iĩñújivu. Aamútsíhjáa úwáábohíjcyá téené iĩñújiri Ríítaraa, Déébeé, íjcyácoomícyuri.

7 Téhduréhjáa úwáábohíjcyamútsí hállúcuri íjcyámeke.

Páávoróké néwayúúnevu ditye áámune

8 Aanéhjáa Ríítarárí íjcyaaabe tsaapi itsíímávámeítsihdyújuco úllétuúbe.

9 Aabéhjáa lleebúcunúhijcyá Páávoró úwaabóne. Áábekéhjáa Páávoró iájtyúmíne waajácú díbye ímíááné cáhcujtsóné Píívyéébe dílbyeke ímíjpyetétsoíñe.

10 Áánéllíihyéhjáa neebe dílbyeke:

—Díjyocúúve. Ahdújucóhjáa íjyocúúvénemáyé díbye úllene.

11 Ááneríhjáa teene Ricaóóniá iĩñújì múnáa iúllévenúne néé íhjúríí:

—¡Píívyéébemútsíhya íñe méhdivu niityé míamúnáajtétsidívú ípívyéévéne!

12 Ehdúhjáa iñééne Benabéeke meménúmé ‘Jóópíte’ némeíñe mícúruwake icyáánívahíjcyáábe déjutu. Áánetúhjáa Páávoróké meménúmé tsijpi ‘Meecóório’ némeíñe mícúruwa déjutu ímichi díbye íhjúvahíjcyánéllíihye.

13 Áíjyúhjáa díbye ‘Jóópíte’ némeíñe mícúruwake cáánívahíjcyaaabe llúúvábé duurúvaja técoomí lleehówá úníuríye. Aabéhjáa tsivá ócájimútsikye wajcóháñetu ícyáávétsómútsikye. Áámútsikyéhjáa tsaméhjì imíllerá illííhyanúné téeneri Páávorómútsikye íícúveki.

14 Aanéhjáa iwáájácúne íwajyámúúné dówaríjcyómeímútsí tsarí ehdu ditye méénúiyóné diityétsikye pájtyénéllíhye.

15 Áánemáhjáa íícúí diityé éllevu ipyééne neemútsi:

—¿Aca íveekí ámuha ehdu mémeenúhi? Áánerá ámuháduré muhtsi míamúnáajtétsi. Aamútsí muurá íñe ámuha éllevu muhtsi metsáá ámúhake meúwáábo ehdu nénehji ámuha meúráávyehíjcyané meíhvéjtsóne Píívyéébekéréjuco ámuha meúráávyepáneeréé íévéhóowari íjcyánéhjima ííñuji tééjí hallúrí íjcyáméhjimájuco nújpácýó pañe íjcyámeke ípívyéjtsóóbeke. Diibye ihdyu meke bohíívú ajcúhi.

16 Dííbyeréé muurá éíjyuúvú míamúnáake íhvejtsómé ícyahíjcyá íimillédu.

17 Árónáacáa íihnáhoovu diityéké úújétsoobe panévaturé diityéké ipíáábóneri. Dííbyere muurá méema níjyáhañe állétsóneri mebájtsoháñe tsaímíyé píívyene meóóvéne méícyahíjcyá tsaímijyúúre.

18 Ehdúhjáa dityétsí néérónáa imíllerómé diityétsikye íícuvéné ócájimútsikye icyóvájtsóneri. Árónemáhjáa íhvejtsóme.

19 Áánáacáhjáa tétsihvu wajtsímé tsijtye jodíómú Ajtiokííaa, Icóónioo, íjcyácoomícyutu tsáameé. Aaméhjáa diityétsí hallúvú diityéké állívánéllii Páávoróké aamúmé néwayúúnevu. Áábekéhjáa ‘tsúúca dsíjíveébe’ íñééne lliúcuíñúmé técoomítýú ííwávuú.

20 Áábé hallúvúhjáa tétsíí cahcújtso múnaa mícaavérónáa iácúúvéne tsiíñe peebe diityémá técoomívu. Ááné tsiíjyúhjáa Déébévuréjuco dityétsí pééneé.

21 Aamútsíhjyáa téhulle úwaabóné mítyame cáhcujtsóhi. Átsihdyúhjáa óómimútsí úwáábomútsíyé Ríítaraa, Icóónioo, Ajtiokííaa, éhdú coomívari ijcyáné cahcújtso múnáake.

22 Diityékéhjáa tsápítsohíjcyamútsí ditye ímíñeúvú iúráávye Jetsóoke icyáhcujsóne. Áhduréhjáa nehíjcyamútsí diityéké ímiáánéjuco mítyane meícúbáhrámeíñé nįcáutu meúcaavéné Píívyéébé avyéjuvu.

23 Téjyúhjáa meménuhíjcyamútsí pacóómivári íjcyáné cahcújtso múnáá túkevýtsojte íjcyáímyeke. Ááné boonéhjáa tsaméhjí mąjchotúmé Píívyéébema ihjyúvá dílbyeréjuco diityéké ityúkévéjtsoki.

Páávorómútsí Ajtiokííavu óómiñe

24 Aamútsíhjyáa Pitsíidiá iinńújtu péémutsi úújeté Pajpúiriá iinńújivu.

25 Aamútsíhjyáa Pééjéri iúwáábohíjcyátsihdyu idyé péé Atááriá coomívu.

26 Átsihdyúhjáa íwákimyéí inįkévátsihdyu tsańíiyéjuco dityétsí óómiñe Ajtiokííavu, tétsihdyúu teene Píívyéébé wákimyéivu diityétsikye ditye wállótsihvu.

27 Aamútsíhjyáa cahcújtso múnáake úúballé muhdú Píívyéébe diityétsikye panévatúré píáábohíjcyáne. Áhduréhjáa úúbállemútsí dibye

píáábóneri jodíómú íjcyáturómé cáhcujtsóné
Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju.

²⁸ Áámemáhjáa tsúcájá íjcyamútsi.

15

Jerotsaréevu ditye dóbeevéne

¹ Áíjyúhjáa tsaate Jodéa iñújitu teene
Ajtiokííavu pééme tétsíí cahcújtso múnáake
úwáábohíjcyá Moitséeúvú uwááboju néhdu
kíhdyahírótsámeítýúmé pájtyetéítýúne.

² Ááneríhjáa diityémá Páávorómútsí táhjájcatsíhi.
Ááné boonétúhjáa tsamééréjuco cahcújtso múnáa
íhjúvájcatsíñé dityétsí Jerotsaréevu tsaatémá
ipyééne idyé íhjúva téeneri técoomí cahcújtso
múnáa túkevjtsojtémá uwáábojte íjcyámema.

³ Aaméhjáa pééme pajtyé Peníítsiámá Tsamááriá
iñújíícutu. Aaméhjáa úúballé imúnáake jodíómú
íjcyatúmé Píívyéébeke cáhcujtsóné muhdú
íicyahíjcyanéhjí íhvéjtsónema. Ááneríhjáa tétsíí
cahcújtso múnáa mítyane ímíjyuuvéhi.

⁴ Aaméhjáa Jerotsaréevu úújetémeke tétsíí
cahcújtso múnáa tsaímítýé waatsúcúpejtsóhi.
Áámekéhjáa úúballémé páneere muhdú Píívyéébe
diityéké píáábohíjcyáné panévatúre.

⁵ Áíjyúhjáa tsaate paritséómudítýú tsúúca Críjtoke
cáhcújtsorómé nééhií:

—Múu eene jodíómú íjcyatúmé cáhcújtsómedívú
íkíhdyahírótsóne táuhbá ditye Moitséeúvú
uwááboju iúráávyeki.

6 Áanélliihyéhjáa pámeere uwáábojtémá túkevéjtsojte dóbeevé tééneri íihjyúvaki.

7 Aaméhjáa mítyane tééneri táhjájcatsíñé nǎjcautu Péédoro íjyócuúvéne néehí:

—Ámuúha táñahbému, muurá ámuha méwaajácú tsúucajátújucóhjáa oke Píivyéébe ámuhadítúyú imyéménúúbeke pícyoone o úúbállehíjcyá ímíáájú pajtyéteju jodíómú íjcyátúrómeke dítye téhdure icyáhjútsoki.

8 Aabée muurá Píivyéébe ñná túhúúllétuube téhdure díityé pañévú pícyóó Íapííchó mépañévúu ipícyohdu. Ááneríi úújétsoobe téhdure díityéké iwájyune.

9 Áámekée ímíbájchoobe Críjtoke dítye cáhcújtsónéllii muhdúhjáa meke íímíbajchódu.

10 Ehdúu Píivyéébe díityéké ímíbajchó Críjtoke dítye cáhcújtsónéllíihye. Áámeke jíveekí ámuha méimíllé íllure metúhujtsóné méihdé múnáaúvúu íjcyarómé ímí úráávyehíjcyánejjíva dítye iúráávye Moitséeúvú uwááboju, pane meíjcyarómé tene néhdu meíjcyáíyónejjívári?

11 Aame muurá tsaméhjí díityémá tsúuca mépájtyetéjucóó apáañéré Críjtóo méhdi ídááatsóvéne mééma méénune mecáhcújtsónéllíihye. Tsá ínehjí meméénúneri mépájtyetétúne.

12 Ehdúhjáa Péédoro néenélii cúúvéhulléréjuco dítye lléébúacuné Páávorómútsí úúballéné muhdúhjáa Píivyéébe méénúráítýúronéhjí díityétsij tééveri méénuhíjcyané jodíómú íjcyátúrómé pañe.

13-14 Aamútsíhjáa íhveténé boone Jacóóboréjuco nééneé:

—Ámuúha táñahbému, cáhawaá idyé táicyánéjcutu ámúhake o néé peíyene Tsimóo Péédoro meke úúballéjucóóné muhdúhjáa Píívyéébe téhdure jodíómú íjcyátúrómedívú íuwááboju úújetétsóné múhdumé teene cáhcujtsómé dííbyeéjté ííjcyaki.

15 Muuráhjáa dííbyé ihjú uuballe múnaa cáátunúné illu nééhií:

16-17 Bóónétu tsiíñe ó tsaá Dabííúvú avyéjúu tútávaavéné dííbyéj tsiíménémúháábemáyéjuco o ímíbájcho téénetu pámeere míamúnaa iwáájácúne Píívyéébé icyánejcúvuréjuco ííbúwááve múhdumé dííbyé wáábyutájté íjcyame.

18 Ehdu neebe Píívyéébe tsúúcajátújucoó ííjtsámeíñe.

Ehdúhjáa Píívyéébé ihjú uuballe múnaa caatúnúhi.

19 Áánéllii ámúhake o néé tsáháubá menééityuró jodíómú íjcyáturómé Píívyéébeke úráávyemeke ditye Moitsééúvú uwááboju úráávyé diityéké téeneri metúhújtsótuki.

20 Árónáa ihdyu íllure mécaatúnuú diityemá ditye ílluune imyéénújúcóótuki: Tsá ditye dóóityú níjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjima dómácójcatsíityúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye dóóityú tújpacyo.

21 Muuráhjáa tsúúcajátújuco pacóómiváriyé tsaate úwáábohíjcyané téénetu Moitsééúvú uwááboju néhdújuco. Aanéjuco muurá

ténevá wáyeéévéjcoojívádú éévémeíhijcyané pihcyáávejáané pañévu.

22 Ehdúhjáa Jacóóbó néénéllii pámeere tétsíi cahcújtso múnaa, uwáábojtee, túkevétsojtee, íjcyame néé tsaatéké íhdityu iwáallooíñé Ajtiokííavu Páávorómútsima. Áánemáhjáa meménúmé Tsíírámútsikye Jódáama dííbyere ‘Batsabáa’ némeíbyema ityújkevééllémútsikye.

23 Áámútsimáhjáa waajácuháámí iwáallóháámí pañe néemeé:

“Muha ílle pámeere cahcújtso múnaa meíjcyame ámuha éllevu íhju méwallóó jodíómú ámuha meíjcyatúmé Tsííríá iiñújiri íjcyacóómí Ajtiokííari ámuha meíjcyáme éllevu, áhdure hállúcu múnáa éllevu. Áhdure idyé Tsiríítsiá iiñúji múnáa wáábyuta téhaámí.

24 Aame muha méwaajácújucóó muha mewáallootúmeré ámuha éllevu ipyééne íllure ámuhakye máváríchohíjcyáne. Ámúhakyéva muurá nehíjcyámé Moitséeúvú uwááboju néhdu ámuha mekíhdyahírótsámeíki.

25 Áánéllii muha ímíñeúvú meíjtsámeíñe múúhadítýú meméménúmútsikye méwallóó ámuha éllevu muha maávyejúúllehíjcyamútsí Páávorómútsima.

26 Díityétsíi muurá Páávorómútsí ápíchó néérónehjívú pájáméíhijcyá Máavyéjuube Jetsocríjtoke iwájyúnéllííhye.

27 Áámútsima muha méwallóó ámuha éllevu Tsíírámútsikye Jódáamaá. Aamútsí ihdyu óvíi ímíñeúvú ámuhakye néé muhdú téhaamí pañe

íjcyáné túkevétsoju nééneé.

²⁸ Aane mítyane ámuhákye muha metúhújtsótu apáhdyuré Píívyéébé Apííchó múúhakyé túkévétsojneri ámuhákye muha menéehíi:

²⁹ Tsá múu dóótu níjcyotájteke íícúvémeíñé iyámeke. Áhdure tsá múu dóótu dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke. Tsá múu tsíjtyéhjima dómácójcatsíyúne. Áhdure tsá múu tújpacyo dóótune. Aane tehdu ámuha meíjcyáhajhíi ímí tehújuco ámuha meíjcyaiñe. Áyu wái meíjcyaj.” Ehdúhjáa íñéhaami wallóomé Ajtiokíari íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu.

³⁰ Aanéhjáa tsúuca técoomívú iúújeténe ipíhjuúcuumeke ájcumútsí téhaamívu.

³¹ Áhaamíhjáa iéévéne mítyane ímjyuuvéme.

³² Áané boonétúhjáa diityéké úwáábomútsí Píívyéébé ihju diityéké téeneri éhniíñevu itsápíjtsoki. Piivyétemútsíhjyáa iúwaabóne.

³³ Aamútsíhjyáa tsúcájáhréjuco diityémá íjcyátsihdyu úúballé diityéké ílluréjuco ióómiíñe. Áánéllihyéhjáa pítyajcómé dityétsí tsaimíyé ióómiki.

³⁴ Áronáacáhjáa Tsíira tétsihvúré cóévánáa Jóóda iijéjuco óómiñe.

³⁵ Áhduréhjáa Páávorómútsí cóevá tétsihvúré Ajtiokíavu. Aamútsíhjyáa tétsíi múnáama úwáábohíjcyá Píívyéébé uwááboju.

Páávaro tsiíñe uwáábovu pééneé

³⁶ Átsihdyúhjáa píwájcoojívájjuco pájtyénetu Páávaro Benabéeke néehíi:

—Cána majo ááhívemútsíyé mepéé éhnée Jetsóodítýú Íjcyáné uwááboju úwáábomútsíyé mepéhíjcyá coomíjiri Íjcyáné cahcújtso múnáake mewáájácu muhdújuco ditye úraavyéne.

³⁷ Áíjyúhjáa Benabéé imíllerá tsiíñe Jóáa péene diityétsima dííbyere ‘Máácoó’ némeííbye.

³⁸ Áronáacáhjáa Páávoró tsá ímíletú dibye péene diityétsima dibyéhjáa Pajpíiriá coomívú diityétsidítýú cóévánéllíihye.

³⁹ Áané hallútúhjáa itsípájújcatsíñe ílluréjuco diityétsí dówaavéne. Áané boonéhjáa Benabéé díibye Máácóke iújcúúbema péé tsaííyí Chííperévu.

⁴⁰ Áánetúhjáa Páávoró Tsíírakeréjuco újcune dííbyema ipyéékií. Áámútsí hallúvúhjáa tétsíí cahcújtso múnáa Píívyéébeke piáábó táúmeí ímí dityétsí ipyéékií.

⁴¹ Aamútsíhjáa pehíjcyá Tsíiriámá Tsiriítsiá iñújícuri Íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsomútsíye.

16

Páávorómútsikye Tsííráma Timotéó náhbenúne

¹ Aamútsíhjáa Páávorómútsí Tsííráma úújeté Déébeé, Ríítaraa, Íjcyácoomícyuvu. Átsííhjáa ájtyúmímútsí tsaapi cahcújtso múnáajpi Timotéoke. Dííbyéj tsiíjúhjáa jodíómulle Íjcyalle idyé cahcújtso múnáalle. Áánetúhjáa cááni gríéégómuúbe.

² Áábedítýúhjáa Timotéodítýú tétsíí cahcújtso múnáa nehíjcyá ímiáábé dibye Íjcyane.

3 Áábekéhjáa Páávoró imíllé itsájtyene dibye iñáhbénu dííbyeke. Áronáacáhjáa pámeere waajácú cáani gríéégómuube íjcyánéllii dibye kíhdyahírótsámeityúne. Áánélliihyéhjáa tujkénúí dííbyedívú kíhdyahírótsoobe imúnaa jodíómú méénuhíjcyádú téené hallútú diityémá ímityúné íjcyátuki.

4 Aaméhjáa ipyéhíjcyátsíhji múnáake úwbállehíjcyá muhdú Jerotsaréeri íjcyané uwáábojte túkevjtsojtémá diityéké úwáábohíjcyané muhdú cahcújtso múnáa íjcyáiyóne.

5 Aanéhjáa illéébóne Píívyéébeke cáhcujtsómé lííyaaté éhniíñevu mítyaméjuco.

Naavédú néené pañe Matsedóóniá múnáajpi Páávoródívú bóhówaavéne

6 Aaméhjáa Píívyéébé ihjyu Áátsiá iñújí úwáábóiyónáa dííbyé Apííchóré diityéké túkevjtsoonej péévé tsá ditye úwáábotú téené iñújí múnáake. Áánélliihyéhjáa Pírííjiámá Garáátsiá iñújícuturé pajtyéme.

7 Aaméhjáa Míitsiá iñújí watsíívyevu úújetémé imíllera ipyééne Bitíiniá iñújívu. Áronáacáhjáa téenere Píívyéébé Apííchó Jetsóope diityéké ájcune túkevjtsoonej péévé idyé tsá ditye téhullévú péétune.

8 Áánélliihyéhjáa tsapéhdú Míitsiá iñújítu pajtyeme úújeté ‘Tóroóáá’ némeí mujcónújuco.

9 Átsihvúhjáa Páávoródívú pejco naavédú néene bóhówaávéne pañe Matsedóóniá iñújí múnáajpi dííbyeke néehíí: “Muúbej, Matsedóóniá iñújívu metsááne múúhakyéréjuco méuwaábo.”

10 Ehdúu nééne dííbyedívú bóhówáávéne boonétú muha mepéé téhullévú Píívyéébere múúhakyé wáállóhullévú muha meúwááboki.

Páávorómú Pirípori

11 Aamée Tóróóatu muha tsaííyí mepéé tsapéhdú Tsamotaráátsiá caapáhovújuco. Áané tsiíjyúu muha meúújeté Néááporívu.

12 Átsihdyúu muha mecóhbaavémé meúújeté romáánómúhjáa Matsedóóniá iíñújí pañévú íhcyóómi ípívyéjtsocóómí Pirípovu téené iíñújí avyéjú coomívu. Ácoomíyíikyé tsúcájá muha méicyahíjcyáhi.

13 Aamée muha wáyeéévejcoójí mepéé Píívyéébema ditye íhgyúvahíjcyátsihvu téhí úniúvu. Átsihvúu muha meúwaabó walléémuke múúhadívú píhcyáávémeke.

14 Áámé pañée íjcyalle Tiatíírá cóómi múnáalle Ríidia ímiá wajyámúúné duujínuúdú néjáhjí nahjíhe múnáalle. Aalléhjáa ihdyu tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráavyehíjcyárolle botsíi dííbyere píáábóneri cáhcujtsó Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju Páávoró úwaabóne.

15 Aallée ílluréjuco tsójtsótsámeíñé pámeemáyé íhyájkímuma. Áané boonétúu múúhakyé neéle:

—Áyu cána tahjyávú mepe ímiáané Píívyéébeke o cáhcujtsóné ámuha menéhajchíjyju. Ehdúu múúhakyé iñééne íhgyávú itsájtyémeke tétsihvúréi coévátsolle.

16 Áhdurée tsáijyju Píívyéébema ditye íhgyúvahíjcyáhullévú muha mepééme meúújeté

bádsíjcájadívú naavénéhjáa ípañe íjcyáábej téeveríyé ñná pájtyeíñe wáájacuhíjcyáalledívú. Aalléhjáa tsaaté hójtsí pañe íjcyalle mítyane dsíísike úcuhíjcyá diityémá téené hallúvu.

17 Aallée múúha déjutu tsáalle nehíjcyáhi:

—Íjtye muurá íhtsútuube Píívyéébé wákimyéi múnaa ámúhake pajtyéteju úwáábohíjcyáhi.

18 Ehdúu múúhake nehíjcyalle píváijyúvájucu. Áánéj taíchorí Páávoró ílluréjucu úhbane dííllé pañe íjcyabe naavéneke. Íllúu neébe:

—Uke o néé Jetsocríjto mémeri áállé pañétú u íjchívyeki.

Ahdújucóo díbye íjchivyéné teenémáyé dííllédítyu.

19 Áánéllíhyéé íavyéjute ñné hallúvucó ídsíídsíwájucóóítyúné maatyóbá diityétsí Páávorómútsikye íékéévéne tsajtyé técoomí avyéjuté éllevu.

20-21 Áámútsikyéé diityédívú iúújetétsóne néémeé:

Íjtyetsi jodíomútsí ¿íveekí méhcóómí pañe páhduvaré nénehji úwáábohíjcyá tehdu mee romáánómú teene mecáhcújtsóíyónejíivari?

22 Ááneréjucóo pámeere néene ímiááné tehdu dítyétsí méénuhíjcyáne. Áánéllíhyéé awáá ávyéjute diityéké táuhbá dítye íwajyámúúné ityácóríjcomútsikye iwápáájcoki.

23 Ahdújucóo dítye diityétsikye imyéénúne icyúvéhoojánúmútsídívú téhmetsóné tééjá tehmeébeke.

24 Áánélliihyéhjáa tsíhyooja pañe íjcyáhóójá pañévú iúácómútsikye úméhewávú íhdótsoobe ítyújkejíinetu.

25 Aamútsíhjáa téhoojá pañe íjcyamútsí Píívyéebema ihjúvahíjcyá pécójpíinéjuco meíjcyárónáaaca. Téhduréhjáa dííbyeke idyúúruváné dityétsí májtsiváné tsijtye teene cúvéhóójari íjcyame lleebúcunúhijcyáhi.

26 Áronáacáhjáa peecútéré tétsii úúvécunúneri lléhowáané páhyúbáné tujkéveri pámeere tééjari íjcyamedítýú úwáñehííñé cóhribáhi.

27 Áánáacáhjáa tééjá tehmeébé icyúwátsihdyu ájkyeebe ítéccunú páneere lléhowáané páyújcatýéne. Aanéhjáa íjtsúcunúúbé tsúúca ditye úmíváne. Áánélliihyéhjáa ícyávaájco újcuube illííhyánúmeíki.

28 Áronáacáhjáa Páávoró néehíí:

—Ehdu bo méénúmeídíñej, íjtyérero muúha.

29 Áánélliihyéhjáa peete ipíúváne íícúí diityétsi éllevu peebe illityécunúúbere. Áánemáhjáa mímóúúvetéébé diityétsí lliíñévu.

30 Áánemáhjáa ílluréjuco díbye íjchívyétsómútsikye nééneé:

—¿Aca muhdú ó pájtyetéiyáhi?

31 Áánélliihyéhjáa dííbyeke neemútsi:

—Ávyéjuube Jetsocríjtoke pámeere dihyájkímuma mécahcújtsó ámuha mépájtyetéki.

32 Ehdúhjáa dííbyeke íñétsihdyu úwáábomútsí dííbyeke pámeere íhyájkímumájjuco.

33 Aabéhjáa tépejco níjtyú diityétsikye ditye túúvátsonéhji. Áánemáhjáa ílluréjuco

dibye diityétsidívu tsójtsótsámeíñé diitye
ihyájkímumájucu.

34 Átsihdyúhjáa diityétsikye ihjyávu
itsájtyémútsikye májchotsóme. Aaméhjáa mítyane
ímíjyuuvé Píívyéébeke tsúúca icyáhcújtsóneri.

35 Áané tsitsíívevúhjáa técoomí avyéjunte wal-
lóo tehme múnáake dítye íñéete diibye cúuvéjá
tehmeébeke ílluréjuco dibye íjchívyétso diityétsikye.

36 Ahdújucóhjáa dítye dííbyeke nééténéllii neebe
Páávoróke:

—Ávyéjutévá néé ámúhtsikye o íjchívyétsoki.
Ahdícyane wa ílluréjuco mepej.

37 Áronáacáhjáa Páávoró néé diityéke:

—Muurá íñe múhtsikye iná néétuméré
míamúnááj pínévú iwápáájcómútsikye cuvéjaanú
romáánómúejtési téhdure muhtsi meíjcyané
waajácúháamima meíjcyámútsikye. Aame jíveekí
imíllé múhtsikye íjchívyetsóné teevétariye? Aane
tsá muhtsi áyánéwu meímíllétúne. Óví ihdyu iye
itsááne múhtsikye íjchívyetsóváme.

38 Ehdúhjáa dítyétsí néene úúbáalletémé
ávyéjutéke. Ááneríhjáa mítyane íllityémé
romáánómúejtési íjcyané waajácúháamima
dítyétsí íjcyáneri.

39 Áanélliihyéhjáa diityétsi éllevu ipyéene
ídátsójkímyeímyé diityétsidívu. Áánemáhjáa
choocóréjuco dítye wáalloone técoomítyu.

40 Aamútsíhjáa teene cúuvéjatu íjchívyemútsí
Ríidiá javu úújetémútsí cahcújtso múnáake
itsápítsohíjcyátsihdyu ílluréjuco pééneé.

17

Tetsaróonicárí ditye úborívaténe

¹ Aaméhjáa Páávoroo, Tsííraá, Timotéoo, éhdume péhijcyámé pajtyé Ajpííporii, Aporóóniaa, íjcyácoomícyutu. Átsihdyúhjáa péeme Tetsaróonicávú úújetétsihyi íjcyaja imúnaa jodíómú pihcyááveja.

² Áájá pañévuúhjáa wáyeéévejcóójí Páávoroo imyéenuhíjcyádú úwaabóhi. Ehdúhjáa ténevá wáyeéévejcoojívádú úwáábohíjcyaaabe pápihchúúijyúva.

³ Úúbállehíjcyaaabéhjáa diityéké Pííyéébé ihjyú uubálle múnaáhjáa cáátúnuhíjcyané néhdújuco Críjto ícúbáhrámeítsihdyu dsíjíveebe tsiiñe bóhíine. Téhduréhjáa nehíjcyaaabe diityéke:

—Muurá diibyéjuco Jetsóo Mepájtyetétsoobe íjcyáábedítýú ámúhake o úúbállehíjcyáne.

⁴ Ehdúhjáa Páávoroo néénéllii tsaate imúnáadítýú tsúuca cáhcujtsómé diityémá nahbévahíjcyáhi. Téhduréhjáa mítyame gríéégómudítýú cáhcujtsó ímiáámé íjcyame tsúúcajátújuco Píívyéébeke úráávyehíjcyáme. Áhduréhjáa diityédítýú walléémú avyéjúméhjiúvú néeme cáhcujtsóhi.

⁵ Ááneríhjáa tééjá túkevjtsojte cáhcújtsotúmé iñómíutááváne juváñeri átéréejte óvéhe múnaa péhíjcyámeke iújcúmema técoomí múnáake ííborínútsihdyu Jatsóo jávú péé Páávorómútsi néhcovu diityétsikye itsájtýe técoomí avyéjúté éllevu.

⁶⁻⁷ Aaméhjáa diityétsikye íájtýúmítúnéllii diibye Jatsóokéréjuco tsijtye cahcújtso múnáama tsájtýene

diityé éllevu. Áamekéhjáa diityédívú iúújetétsóne néémeé:

—Éhne míamúnáake tútávátsohíjcyamútsíhya Páávorómútsí Tsíírama wájtsímútsikye áánu Jatsóo ihjyávú tsaimíyé iwáátsúcúpéjtsóne tsaméhjíjuco ihjyuváné ímityúné mee romáánómú avyéjúúbé taúhbjajúnetu. Nehíjcyámé tsijpívá ávyéjuube íjcyane Jetsóo.

⁸ Ehdúhjáa ditye nééne técoomí avyéjujtémá tsijtye tétsii íjcyámeke múhdurá pajtyéhi.

⁹ Áronáacáhjáa diitye Jatsóómú múu áhdómeídyú meenú ditye iácádsíjcaáyo diityéke. Ahdújucóhjáa ditye ácádsíjcaáyóne.

Páávorómú Beréari íjcyane

¹⁰ Áijyúhjáa tépejco cahcújtso múnaa ijchívyetsó Páávoroo, Tsííraá, íjcyámútsikye diityétsí ipyéé Beréavu. Áamutsíhjyáa téhullévú iúújetédú péé imúnáá pihcyáávejávu.

¹¹ Tsáháhjáa tétsii múnaa Tetsaróónicá múnaádú néétune. Ímíhyéhjáa lleebúacunúhijcyámé dityétsí úwaabóne. Aaméhjáa néhcohíjcyá Píívyéébé ihjyú uubálle múnaápe cáátúnuhíjcyánéhjí pañe iwáájácu ímiááné tehdújuco dityétsí úwáábohíjcyáhajchííjyu.

¹² Áamedítyúhjáa mítyame cáhcujtsó jodíómuu, gríéégómuu, íjcyame wajpíímumáyé avyéjúméhjíúvú néené walléemu.

¹³ Aanéhjáa tsúuca Tetsaróónicá íjcyame jodíómú waajácu Páávoroo Beréari úwáábohíjcyáné Píívyéébé ihjyu. Áanéllíhyéhjáa téhullévú ipyééne tsiíne iibórinutémé diityéke.

14 Áánélliihyéhjáa íícúí wallóomé Páávoróké dibye ipyéé móóá úniúvú tétsihvuré Beréavu Timotéomútsí Tsííráama cóévánaáaca.

15 Áábekéhjáa pícyohjémé Atéénavu. Aaméhjáa óómímyeke neebe ditye iñéé íícúí dityétsí ipyéé dííbye éllevu.

Páávoró Atéénari

16 Áámútsikyéhjáa téhmeebe íítehíjcyá mítyane técoomíyí ditye dúúrúvahíjcyáné níjcyotájteke.

17 Aanéhjáa múhdurá ííjtsúcunúnéllii tééneri ihjyúvahíjcyaaabe imúnáama tsijtye Píívyéébeke dúúrúvahíjcyámema pihcyáávéjá pañévu. Ihdícyátsihjívúhjáa icyábúúvémema ihjyúvahíjcyaaabe tééneri.

18 Áábemáhjáa ‘epicóóreo’ némeíñé uwááboju úráávyehíjcyámema tsijtye ‘ejtóico’ némeíñé uwááboju úráávyehíjcyámé ihjyúvahíjcyáhi. Áámedítýúhjáa tsaate néjcatsíhi:

¿Muhdúami tsáama áanu íhjuwábá meke nehíjcyaj?

Áánetúhjáa tsijtye néehíí:

—Tsííñé piivvyéébémú ihjyú uubáalle múnáajpiúbá dííbye. Ehdúhjáa nehíjcyámé Páávoródítýú díbyée Jetsóo dsíjíveebe bóhííbedítýú íjcyáné uwááboju úúbáallehíjcyánélliihye.

19 Áábekéhjáa tsajtyémé ipítýácócatsíhíjcyátsihvu ‘Areóopago’ némeítsihvu. Áánemáhjáa dííbyeke néémeé:

—¿Aca tsá múúhake u wáájácútsóítýuró ímíñéúvú béhné uwáábójuma u tsáánevu?

20 Muurá múúhake u nehíjcyáné tsáhái tsáijyúubaré muha melléébotúne. Áánéllii muha

mémíllé mewáájacúné ímíñeúvú ñná nééiyóné múuhakye u néhijcyáne.

21 Ehdúhjáa dííbyeke néeme Atéena múnáama tsííñé iíñúji múnáa íjcyame. Aaméhjáa íínerí íjcyatúmé paíjyuvaré úbállécatsíhijcyá páhduvaré néené uwáábó illéébone.

22 Áámekéhjáa Páávoró nééhií:

—Ámuúha Atéena múnáaj, muurá ó waajácú ámuha panévare tsííñehji mecáánívahíjcyáne.

23 Muuráhjáa ámuha medúúrúvahíjcyátsíhjíri o péhíjcyaaabe ó ájtyumí ñcúvé wáíjí hallútú íllu néene cáatúnúmeíñe: “Mewáájacútúné Piivyéébé wáábyuta.” Aane muurá dííbyedítúyú ámúhakye ó úwáábohíjcyá eene dííbyeke wáájacútúmeré ámuha medúúrúvahíjcyáábedítúyú.

24 Diibye ihdyu Píivyéébe páneeréé múhdúné tsíeméné ípívyéjtsoóbe. Diibyéé muurá ípívyejtsó ííñújima páneere íévéhóowari íjcyanéhji. Áánéllí páneere íjcyá dííbye tájpiye. Aabe tehdu apátíiyé íjcyáíyónejíí míamúnáa méénúné duurúvájá pañe. Muurá ihdyu ihdícyátsíhjíríyé dííbye.

25 Aabe tsá mutájpí íjcyatúne. Muurá ihdyu dííbyedítúyuré tsááne bóhiima méijcyáhi. Áhdure panévare íñe múhduná téene tájpi méicyahíjcyané dííbyedítúyuré tsááhií.

26 Muuráhjáa tsáápihdítúyuré íñe múhdumé ííñújiri méijcyámeke líyaatétsoóbe. Áánemáa íhdétújuco díbye éévecúné kíahjí méijcyáíñe múijyúhaja.

27 Ehdúu méénuube dííbyedi meítsámeihíjcyáné níjcautu íhtsútúnetu mewáájácu méhdityu kiá íjcyátúróóbeke.

28 Muurá dííbyedítýuré tsááne bóhíima méijcyá éhnéhjáa tsaate illu néhduú: “Muha méijcyá Píívyéébej tsíime.”

29 Aane tsúúca dííbyej tsíime méijcyame tsá meíjtsúcunútyuró eene panévatúré míamúnaa óórótuú, nééwáyutuu, dsíídsítuu, nícyohíjcyánehíjídú Píívyéébe nééneé.

30 Muuráhjáa ihdyu éjjuúvú pevénére íhtécunúhíjcyaaabe míamúnaa iwáájácútúné hallúrí ehdu méénuhícyáne. Áronáa ícyooca pámeere míamúnáake neebe ímityúné meícyahíjcyáné meíhvéjtsoki.

31 Muurá muhdú meícyahíjcyáné iwáájácúdú mééma ímíbájchóiibye ípyéé imyéménuube Jetsóoj téeveri. Aanée muurá meke waajácútsoobe dííbyeke íbóhíítsóneri.

32 Ehdúhjáa Páávoró dsíjívémé tsiíne bóhíínetu íhjuúváneri illure tsaate uuhívaté dííbyedi. Áánetúhjáa tsaate néehíí:

—Muha ihdyu méimíllé tsíjyu tsiíne téénetu u íhjuváné melléébúacunúne.

33-34 Áámedítýúhjáa tsúúca tsaaté múnaa cáhcujtsómé dííbyema nahbévahíjcyáhi. Áámemáhjáa íjcyaaabe Dioníítsio teene ‘Areóópago’ némeítsihvu dóbéévehíjcyáméejpi. Áhduréhjáa ‘Dáámari’ némeíllema tsíjtyehjí íjcyá diityéma.

18

Páávoru Coríitori

¹ Aanéjháa Páávoru teene Atéénatu péébe úújeté Coríítovu.

² Átsihdyúhjáa aahívetéébé imúnáajpi Akíírake Póótó iinúji múnáajpiíkye. Téijyúhjáa téhdure botsí wajtsííbé Itáaría iinújitu mewa Piritsíírama, Ávyéjuubeváa Cáráóodio pámeere Róómári íjcyané jodíómú íjchívyeiñé néénetu tsáámutsi.

³ Aanéjháa Páávoru diityétsimáyéjuco íjcyane diityétsikye íwákimyéityu ipiáábo témené wákimyéi imyéénuhíjcyánéllíihye. Aaméjháa méénuhíjcyá cuwájaanedú nééné nujúwááne.

⁴ Áijyúhjáa ténevá wáyeéévéjcoojívádú pehíjcyabe imúnaa jodíómú pihcyáávejávu. Aabéjháa úwáábohíjcyá Jetsóodityú íjcyané uwááboju imúnáama tsijtye imúnaa íjcyáturómeke ditye icyáhcújtsoki.

⁵ Áánáacáhjáa tsúuca Tsíírámutsi Timotéoma wajtsí Matsedóóniá iinújitu. Áijyúhjáa Páávoru tsanéeriyé uwáábori íjcyabe nehíjcyá imúnáake diibyéjuco Jetsóo dityéé téhmehíjcyabe Críjto Mepájtyetétsoobe íjcyane.

⁶ Ehdúhjáa díbye néérónáa dííbyedityú nehníwu ihjyúvame. Áánéllíihyéhjáa ílluréjuco díbye diityédityú ipyéé íwajyámú wátsóújcoobéré nééneé:

—Árone tsáma ámúhá hallúriyéjuco teene ámuha medsíjívécooca meícúbáhrámeíñe. Tsá táhallúri tene íjcyatúne. Ahdícyane jodíómú íjcyáturóme éllévuréjuco o pééíñe diityékeréjuco o úwááboki.

7 Ehdúhjáa iñéene illuréjuco dibye tééjatu Ijchivyéne. Átsihdyúhjáa péébe úújeté Jójto jávú teenéhjáa pihcyáávéjá úníuríyé Ijcyaaabe tsúúcajátújuco Píívyéébeke dúúrúvahíjcyáábe jávu.

8 Áijyúhjáa teene pihcyáávéjá avyéjuube ‘Críjpoó’ némeíbyé cáhcujtsó Jetsóodítúú Ijcyáné uwaáboju pámeere ihyájkímuma. Aaméhjáa tsójtsótsámeíhi. Áhduréhjáa tsijtye Coríító cóomi múnáadítúú cáhcujtsómé tsójtsótsámeíhi.

9 Átsihdyúhjáa Páávoródívú tsápejco Jetsóó naavédú néené pañe ibóhówáávéne néé dííbyeke:

—Imíchi díícyáne éhníñevu dúwááboco ñnerí illityétuubére.

10 Ijcyámé mítyame ícyoomíyí tahñéjté Ijcyáímye. Áánéllii ehdu uke o nééhií. Áábeke o Ijcyátúcoocájííva múha uke muhdú méénuúhi.

11 Ahdújucóhjáa tsané pijcyábáj pñínévú tétsii Coríitori Ijcyaaabe diityéké úwáábohíjcyáné Píívyéébé ihjyu.

12 Áijyúhjáa Acááyá iñújí avyéjuube Garióó Ijcyánáa tsaate imúnaa jodíómú cáhcújtsotúmé ipítýácójcatsíñe Páávoróké ékeevéhi. Áábekéhjáa tsajtyémé díibye ávyéjúúbe éllevu dibye ímítyunéhjí ímíbáchohíjcyátsihvu.

13 Áánemáhjáa dííbyé hallúvú úúballémé dííbyeke. Nééméhjápeé:

—Áánu métaúhbaju néené tsijjitoriyé míamúnáake úwááboobéré pehíjcyá dityéva Píívyéébeke idyúúrúvaki.

14 Ehdúhjáa Páávoró hallúvú ditye úúbállénéllii dibye íhgyúváiyóné ihdéré diibye ávyéjuube Garióó diityéké nééhií:

—Ihdyúhde tehdújúcooíyó dííbyema o ímíbajchóiyóné dibye ímítyuné méénuca.

15 Áánetu ámúhá taúhbaju nééné tsijíjtoríyé dibye tsáápihdítýú íjcyáné uwááboju úwáábohíjcyáhajchíí wa ihdyu ámuháyé chooco méímíbáchojcatsij. Tsá o ímíletú átéréénéhjí o ímíbajchóne.

16 Ehdúhjáa íñéene ílluréjuco dibye diityéké wáalloone tétsihdyu.

17 Áronáacáhjáa pihcyáávejá avyéjuube Tsójténéké tsaate gríéégomu iékéévéébeke wápáajcó diibye ávyéjúúbé úmíwávu. Áróneríhgyáa tsá dibye íícúvetúne.

Páávoró Ajtíokúavu íóómítsihdyu tsiíñe uwáábovu pééneé

18 Aanéhjáa Coríítori tsúcájá Páávoró ícyahíjcyáhi. Aabéhjáa tétsihvu ‘Tséékeréa’ némeí mujcóvú béérómeí tsanéhjáa ímiááneturé imyéénuíñé íñéené uubáalle. Ehdúhjáa méénúmeíbyé Tsííriá íiñújivu ipyéétúné ihde. Átsihdyúhjáa botsíí tétsíí cahcújtso múnáake ipítýajcóne peebe Akííramútsima tsahííyí teene Tsííriá íiñújivu.

19 Aaméhjáa Éépetsóvú úújeté tétsihvu Akííramútsí mewa Pírítsíírama cóéváítsihvu. Átsihvúhjáa Páávoró imúnaa jodíómú pihcyáávejávú péébe úwaabó tééjavu píhcyáávémeke.

20 Áábekéhjáa neerómé dibye tsuucájááneúvú dityémá íjcyaki. Áronáacáhjáa tsá dibye ímíletúne.

21 Áánemáhjáa diityéké pítyájcoobe nééhií:

—Áronáa ó imíllé o pééne Jerotsaréevu. Aabe óví Píívyéébe ímílléhajchíí tsiíñe ámúhakye ó uujévahi.

Ehdúhjáa iñéene péjúcoobe tsaííyí teene Éépetsótu. Áánetúhjáa Akííramútsí dííbyedítú coévá tétsihvu.

²² Aabéhjáa Tsetsaréavu úújetéébé tétsihdyu botsíi péé Jerotsaréeri íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Átsihdyúhjáa peebe Ajtiokííavu.

²³ Átsihyíhjáa tsúcájá íjcyátsihdyu idyé tsiíñe pehíjyaabe Garáátsiámá Pírííjiá iñújjicuri íjcyáné cahcújtso múnáake tsápíjtsoobéré técomívadu.

Éépetsóri Apóóro úwaabóne

²⁴ Áijyúhjáa Arejadriíá cóomi múnáajpi jodíomuube Apóóro teene Éépetsóvú wajtsíhi. Aabéhjáa ímiá uwááboobe íjcyaaabe mítyane waajácú Píívyéébé ihjyu.

²⁵⁻²⁶ Aabéhjáa úwáábohíjcyá muhdú Jetsóoke meúraávyejíjtó tsaate dííbyeke úwaabóne. Úwáábohíjcyaaabéhjáa apááñéré Jóáápe tsótsohíjcyánetu íjcyáné uwáábó iwáájacúné imúnáá pihcyáávvejá pañévú ñnerí núhnévétuubére. Aanéhjáa dibye níjkevádú Akííramútsí dííbyeke ihjyávú itsájtýene botsíi ímíñeúvú úwaabó muhdúhjáa Píívyéébe Jetsóoj téeveri mééma méénune.

²⁷ Aabéhjáa imíllé Acááyá iñújjivu ipyééneé. Aanéhjáa cahcújtso múnáa ímí ñjtsúcunúnéllii caatúnú waajácuháámí téhullé cahcújtso múnáa éllevu ditye tsaimíyé iwáátsúcúpéjtso dííbyeke. Aabéhjáa téhullévú úújetéébé Píívyéébere

túkévéjtsóneri píáábohíjcyá mityane cahcújtso múnáake.

²⁸ Aabéhjáa imúnaa jodiómuke nehíjcyá diibyéjuco Jetsóó Crijto Mepájtyetétsoobe íjcyane Píívyéébé waajácúháámitúu tene néhdújuco. Ehdúhjáa dibye néenélii tsáhájucó ditye ñná néétune.

19

Páávoró Éépetsóri

¹ Aabéhjáa Coríitori íjcyánáa Páávoró íjchí iññújiri péhíjcyaaabe úújeté Éépetsóvu. Átsihyíhyyáa íjcyámé tsaate Píívyéébé cahcújtso múnáa Jóááúvú uwáábó úráávyehíjcyáme.

² Áámekéhjáa neébe:

—¿A ámuhápe Píívyéébeke mecáhcújtsótujkénújy tsúuca dííbyé Apííchó ámuhá pañévú úcaavéhi?

Áánéliihyéhjáa néémeé:

—Tehdu muha mewáájácúnejííva dííbyé Apííchó íjcyane.

³ Áánéliihyéhjáa neebe diityéke:

—¿Acáa ííne uwáábórá ámuha mecáhcújtsóne métsójtso tsámeíhi?

Áánéliihyéhjáa néémeé:

—Mu ihdyúu éhne Jóááuvu tsótsohíjcyané uwáábo.

⁴ Áánéliihyéhjáa neébe:

—Ímiáánéjucóhdée diibye Jóáa tsótsohíjcyané ímityúne íicyahíjcyanéjí íhvéjtsómeke. Áronáacáa ihdyu diityéké nehíjcyaaabe dííbyé boone

Mépájtjetétssoobe Jetsóó úwáábóíbyeke ditye icyáhcuǵtsoki.

⁵ Áánélliihyéhjáa botsíi Jetsóoke icyáhcuǵtsóne tsiíne tsójtsótsámeímyé dííbye mémeri.

⁶ Áámé hallúvúhjáa Páávoró tsáápiitsá hallúvú íhyóǵtsi ipícyóóne Píívyéébema íhjuváváne tujkéveri dííbyé Apííchó diityé pañévú úcaavéhi. Aaméhjáa tsíjyúhjiri illéébótúrójúhjiri Píívyéébeke duurúvahíjcyáhi. Áhduréhjáa téénere tükévéjtsóneri úúballehíjcyámé díbyéé diityédívú íuwááboju bóhówajtsóne.

⁷ Aaméhjáa diitye Píívyéébé Apííchó diityé pañévú úcaavémé 12-meva.

⁸ Aanéhjáa Páávoró pápihchúú nuhbává imúnaa jodíómú pihcyáávéjá pañévú úwáábohíjcyá íínerí núhnévétuubére. Aabéhjáa míamúnáake téíbúwátsohíjcyá Píívyéébé avyéjú icyánejcúvu.

⁹ Áronáacáhjáa tsaate tsá ímíiletú icyáhcuǵtsóne. Aaméhjáa nehníwu íhjuvávahíjcyá teene Jetsóodítyú íjcyáne uwáábotu pámé úmíwávúre. Áánélliihyéhjáa Páávoró diityédítyú péé pámeemáyé cahcuǵtsó múnáama “Tirááno” némeíbyé uwáábojávú.

¹⁰ Aabéhjáa tééjavúréjuco diityéké úwáábohíjcyáne míñéécú pijcyába. Aanéhjáa tsúuca pámeere Áátsiá íiñúǵi múnaa lleebójucóó Jetsóodítyú íjcyáne uwááboju díbye úwáábohíjcyáne. Áhduréhjáa tsijtye jodíómú íjcyáturómé tsúuca lleebóhi.

¹¹ Áijyúhjáa dííbyej tééveri Píívyéébe méénuhíjcyá mítyane méénúráítyúronéhji.

¹² Ávyetáhjáa dííbyé míñúbajáánema íwajyámúúné

chéméméhji éllevu ditye tsájtyéróneri tsúúca bóhihíjcyáme. Tsaaté pañéhjáa naavémú íjcyároméhjí ichívyehíjcyáhi.

13 Áijyúhjáa tsaate téhullé múnaa jodíómú naavémuke tsaaté pañétú ichívyétsohíjcyámé imíllerá Jetsóo mémeriyéjuco íjchívyetsóne. Aaméhjáa néjcatsíhi:

—Méneé tsaaté pañétú ditye íjchívye éhne Páávoró uwáábohíjcyaaabe Jetsóo mémeri.

14 Ehdúhjáa imíllerómé imyéénune jodíómuube Etséébá llúúvájte avyéjúúbej tsíímé 7-meva íjcyame.

15 Aaméhjáa tehdu méénúrónáa tsáápí pañétú diibye naavéné néehíi:

—Muurá ó waajácú Jetsóoke. Áhdure ó waajácú muubá Páávoró íjcyane. Áánetu ¿muutá ámuúha?

16 Ehdúhjáa néébere diibye míamúnáajpi naavéné ípañe íjcyaaabe diityéké méénúnetu ílluréjuco ditye wááne tééj pañétú íevejtéhjírejuco wájyamúúvatúme díbye túúvátsónéhjíma.

17 Aanéhjáa pámeere Éépetsó múnaa jodíómumáyé tsijtye jodíómú íjcyátúme iwáájácúneri mítyane íllityéne Jetsóoke ávyéjujtsóhi.

18 Áhduréhjáa tsaate cáhcujtsójúcóómedítýú úúbállehíjcyá íhdéhjáa ímityúné íicyahíjcyanéhji.

19 Áánetúhjáa ápííchojte ténéhjí waajácúhaamíné ílluréjuco cóvajtsoné pámeere ííténeríye. Ááne pañéhjáa íjtsúcunúme dsíidsi wágóoovéné 50 mí.

20 Ehdúhjáa téijyu Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju tsújaavé pámehdívúre.

21 Áané boonétúhjáa Páávoró íjtsámeí Matsedóóniámá Acááyá iñújícú iááhívetétsihdyu botsí Jerotsaréevu ipyééíñe. Áhduréhjáa nehíjcyabe teene Jerotsaréetu ipyééíñe Róómávuú.

22 Áánélliihyéhjáa íhde wáalloobe ípiáábojtétsikye Matsedóóniávú Timotéoma Érájtomútsikye. Áánétúikyéhjáa tsúcájá coévaabe Áátsiá iñújivu.

Éépetsóri ditye úborívaténe

23 Aabéhjáa Jetsóodítýú íjcyáné uwááboju úwáábohíjcyáné hallútú cáhcújtsotúmé páhduváré dáríivehíjcyá cahcújtsó múnáake.

24 Tsaapíhjáa ‘Deméétrío’ némeííbyedítýú tujkévané. Diíbyéhjáa nícyohíjcyá úwáñewáánetu ‘Díána’ némeííñe níjcyota píívyélledi idíllone idyúúrúvahíjcyája nááve. Áané hallúvúhjáa mítyane dsíidsívahíjcyámé pámeere íwákímyéi múnáama.

25 Aabéhjáa pámeere múhdumé téeménéhjí wákímyeíhíjcyámeke ipíhíjyúcúne néehíí:

—Muurá ámuha méwaajácú íñe mewákímyeímyé tsaímíyé meícyahíjcyáné íínetú píhtotúme.

26 Aane ¿íveekí Páávoró nehíjcyá íñe menícyohíjcyámé píívyéébe íjcyatúne? Ehdu íñéeneri muurá mítyámekéjucó díbye tsíñejcúvúré íbúwajtsóne. Aane muurá tsá apátsíyé íchii Éépetsóri díbye tehdu méénutúne. Muuráhjáubá páneeréjucó Áátsiá iñújiri ehdu díbye méénune.

27 Aane múhdurá teene méémaá. Muurá mewákímyéi téene tájpijyucó meícyahíjcyáné méhdivu wágóóóvéiyáhi. Áhdure díille íhtsútulle píívyélleke Áátsiá múnáama pámeere ííñújiri

Íjcyáné míamúnaa dúúrúvahíjcyálla ja tsáhájucó bóhówaúcunújúcóóítyuróne.

28 Ehdúhjáa díbye néénéllii tsijtye icyáyobáávaténe íllu wáñejcóhi:

—¡Ñóóooj, ehdííwájullé tsáma íhtsútulle Epéétsiómú piivyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne néémeé.

29 Áijyúhjáa ihdyu kiávú técoomíyí míamúnaa iibórinújcatsíhi. Áánacáhjáa Matsedóóniá múnáajtétsí Gááyóma Arijtáacomútsí Páávoróké náhbénuhíjcyámútsikye lliúcuíñúmé ditye píhcyáávehíjcyájá pañévu.

30 Áájá pañévúhjáa Páávoró ipyééne diityémá íhgyúvatéiyónáa tsá cahcújtso múnáa dííbyeke íhvéjtsotúne.

31 Áhduréhjáa tsaate Áátsiá iinúji múnáa ávyéjyete dííbyeke wáájacúmé néé tsaatéké ditye inéé dííbyeke téhullévú díbye ipyéétuki.

32 Áánacáhjáa ihdyu míamúnaa iibóriba teene píhcyááveri íjcyame. Aanéhjáa mítyame tsá wáájacutú inélliihyé ímichi ipíhcyaaavéne.

33 Áánacáhjáa tsaate jodíómú imúnáajpi Arejáadoróké cátuycú díbye diityé úmíwávú ipyééne íhgyúvaki. Áhdújucóhjáa íhgyúva díbye íhyójtširi diityéké néérone cúuvéhulléréjucó ditye íjcyaki.

34 Árónacáhjáa ‘dáj’ néétune tsiíne íllu wáñécohíjcyáme:

—¡Ñóóooj, ehdííwájullé tsáma íhtsútulle Epéétsiómú piivyéllé Diánaj! Ehdúhjáa iwáñejcóne nehíjcyámé míñéecu hóorá hajchótá jodíomuube díbye íjcyane iwáájacúnema.

35 Áámekéhjáa técoomí avyéjuube idyáíivyétsómeke nééhií:

—Ámuúha tamúnaa íñe Éépetsóri meíjcyamej, pámeere muurá waajácú éhnée cáámetu áákityéné neewáyú píívyéle Diánadi medíllóné duurúvaja méhójtí pañe íjcyane.

36 Aane tehdu múha toónúíyónejíivari. Áánéllii ílluréjuco metáchúúréévéne cúúvéhulléréjuco meíjcy. Aame íná mémeenújúcohdí ímíñeúvú íjtsámeítýme.

37 Muurá íjtyétsikye íllevu ámuha metsívamútsí tsá íné ímítýúné méénutúne. Áhdure tsá dityétsí méduurúvaja tútávájtótúne. Aamútsí muurá tsá íná ímítýúné íhjúvatú mépiivyélledítýu.

38 Áhdícyane Deméétrio íwákimyéi múnáama tsaatédítýú ímítýúné íjyácunúhájchíí óví péé ténéhjí ímibájcho múnáa élleve teene íímíbájchoki. Muurá téénéllii íjcyané ténéhjí ímibájchotsíhji.

39 Áánetu ávyétá íhnáhó nééne íjcyáhájchíí múu íhvejtso páñétúéhullévú tene íímíbáavyeki.

40 Muurá ícyooca ápíchó nééne máhallurí téénetu menéétsámeíyóne. Tsá muurá íná menééítýuró íñe ícyooca pájtyene páñétúejte meke dílloca.

41 Ehdúhjáa íñééne ílluréjuco díbye díityéké tsújaúcúne.

20

Páávoró Matsedóóniámá Gréétsiá íñújicúvú pééneé

¹ Aaméhjáa ííbórinújcatsíñetu íhvetédú Páávoró cahcújtso múnáake ípíhjúcúne túkévejtsohi.

Átsihdyúhjáa diityéké ipítýájcóne Matsedóóniá iinújivúréjuco dibye pééneé.

² Aabéhjáa téhullé cahcújtso múnáake ááhíveebe diityéké tsápítsohíjcyáhi. Átsihdyúhjáa péébe Gréetsiá iinújivu iúújetétsihyi ijcyá pápilhchúú nuhbáva.

³ Aabéhjáa tsahíyí Tsíiriá iinújivu pééiyónáa tsaate imúnaa díbyedítýú ímityúné pítýájcámeíñé iwáájácúne íjtsámeíbyé Matsedóóniá iinújivúré tsiíñe ióómiíñé íjchityu.

⁴⁻⁵ Áábemáa o pééíñáa múhtsikye náhbénuímyé múhtsí ihdéjuco Tóroóavu ipyéene téhullétú múhtsikye téhmeténé illuúme: Beréa múnáajpi Tsóópatee, Tetsaróónicá múnáajtétsí Arijtáácomútsí Tsegóódomaa, Déébé múnáajpi Gááyoó, Timotéoo, Áátsiá iinúji múnáajtétsí Tííkicyómútsí Tóroópimómaa, éhdume.

⁶ Áánetúikyé muhtsi mecóévamútsí óóritýúne pááa májchómeíhíjcyáné wañéhjí pajtyétavu botsíi Pirípotu tsahíyí mepéémutsi méúújeté tsáhojtsíj coojívatu diityédívú Tóroóavu. Átsihyíi muha méijcyá tsané tsemáána.

Páávoró Tóroóaa múnáake ááhívéne

⁷ Aamée muha tsemáánaa déjúcóóvejcoójí medóbéévéne páaa mémajchó Jetsóo dsíjívé méitsaavéne. Áijyúu Páávoró úwaabó ávyeta pécójpíñéwújuco tsíjyú muha mepéjúcóóíñéllííhye.

⁸ Téijyúu muha médóbeevé cáámééhó pañévú peetéháñej tééveri.

9 Áánaacáa ováhtsáwu ‘Éóótico’ némeííbyé ácuúcunúhijcyá páhoowa nétsihyi. Aabéhjáa icyúwaiñúné hallúri baavu áákityéébé dsíjivéhi.

10 Áánélliihyée Páávoró íícúí iníítyéne dííbyeke íámabúcúne nééhií:

—Méíllityédíne. Muurá ihdyu bóhííroóbe.

11 Átsihdyúu tsiíñe cáámevu nériívyéébema muha pááa mémajchó Jetsóó dsíjivé meítsaavéne. Ááné boonétúu idyé tsiíñe íuwaábó cámahjácoobe tsítsijnécu. Átsihdyúu ílluréjuco muha mepééneé.

12 Áánetúu tétsíi múnaa ihjyáhañévuréjuco péémema diíbye ováhtsáwu pééneri mítyane ímíjyuuvéme.

Tóroóatu Miréétovu ditye pééneé

13 Aamée muha mepéjúcóónáa Páávoró múúhadítyú coévá tétsihvúré Tóroóavu íjchityúré ipyéé Atsóovu. Áánetúu muha íhde cúújúwámíri mepééme méúújeté técoomívú tétsihdyu dííbyeke muha meújcuki.

14 Aamée muha técoomítyú dííbyeke meújcuíñútsihdyu mepééme méúújeté Mitiréénevu.

15 Átsihdyúu muha mepééme tsíjyú ‘Kííó’ némeííñe caapáhó tujkévetu mepájtyeme tsíjcyoojí méúújeté ‘Tsáámoó’ némeííñe caapáhó mujcóvu. Ámujcótúu muha mepájtyeme mécúwaté Trojíríóvu. Ááné tsíjyúu botsíi muha méúújeté Miréétovu.

16 Ehdúu muha mepéhíjcyánáa Páávoró íjtsámeí Jerotsaréeri muha Pejtecojtée wañéhjí mepájtyeíñe. Áánélliihyéikyée tsá díbye ímílletú

muha Áátsiá iĩñúj̄ri íjcyacóomí Éépetsóvú mepééne
íicúi muha téhullétú meóómíítyúrónéllíihye.

*Páávoró ihjyuváne Éépetsó cahcújtso múnáá
túkevjtsojtéma*

17 Aabée Miréetori íjcyaaabe píuvá Éépetsóri
íjcyáné cahcújtso múnáá túkevjtsojtéke.

18 Áámekée neébe:

—Ámuha muurá méwaajácú muhdúhjáa Áátsiá
iĩñúj̄vu o wátsítujkénúj̄yu o ícyahíjcyáne.

19 Muuráhjáa tamúnaa jodíómú íjcyarómé oke
páhduváré dárííveneri támeíbyéré Píívyéébé
wákimyéí ó méénuhíjcyá iĩná néétuubére.

20 Árónáacáa tsá o íhvetétú ámúhakye píááboíñé
patsihj̄vávúré úwááboobéré o péhíjcyánetu.

21 Aabée ámúhakye pámeekéré tamúnaa
íjcyátúróméhj̄ma ó nehíjcyá ímityúné ámuha
meícyahíjcyáné meíhvéjtsóne Máavyéjuube
Jetsocríjtoke mecáhcújtso ímí Píívyéébema ámuha
meíjcyaki.

22 Aabe íñe ícyooca tsiíñe o péé Jerotsaréevu
Píívyéébé Apííchó oke túkévéjtsóneri muhdú
táúmíwa íjcyane wáájácútuúbe.

23 Muurá pahúlleva o péhíjcyá coomíj̄vu téénere
Píívyéébé Apííchó tsúuca oke waajácútsójúcoorá
Jerotsaréevu oke ditye cuvéhooj̄anuube o
ícúbáhrámeííñe.

24 Áróneri tsá o áábímyeítyúne. Apááñéré ihdyu
ó imíllerá Píívyéébé meke iwájyúne mééma
mepájtyetéíñe méénúné uwááboj̄vú Jetsóo oke
níwááveíñúné o níjkeváne.

25 Ahdícyane ámuhakye o nées íne múhdúmémé pínévú Píivyéébé avyéjutu íjcyáné uwááboju úwááboobéré o péhijcyámé ámuha oke maájtyumíjúcóóityúne.

26 Téhdure ámuhakye o nées ámuha mewágóóóvéhajchíí tsá táhallúrí tene íjcyáityúne.

27 Muurá tsúúca páneere ámuhadívú ó bóhówajtsójúcoorá muhdú Píivyéébé íjtsaméí íjcyane.

28 Ahdícyane tsáma téibúwá méijcyaco ámuha uwáábojte méijcyame. Ímíñeúvú météhmeco cahcújtso múnáake Íllí Jetsóó tujpácýó wágóóóvénej tééveri dibye újcúmeke. Muuráhjáa diityédívú ámuhakye níwááveebe Íapííchoj tééveri diityé túkevajtsojte ámuha méijcyaki.

29 Áronáa ó waajácú íchihdyu o péené boone tsaate múhdurá úwáábóneri íllure diityéké tútávajtsoíñé éhne múúne oohíbyé obééjámuke tútávajtsódu.

30 Áhdure íjcyaimyé tsaate ámuhadítyuré ímiá uwááboju tsijjtoríyé átéreenéhjí úwááboímye. Ááneri íllure cahcújtso múnáake mújtátsoímye.

31 Áánéllíi tsáma téibúwá méijcyaco éhnée pápihchúú pijcyábá hajchótá támaatyóú o wáágóóne ámuhakye o úwáábohíjcyáné méítsáávénema.

32 Ahdícyane ámuha Píivyéébeéjté méijcyame óví dííbye tájpiyéjuco ámuha méijcyane meke iwáýyúne dibye ácu híjcyáné uwáábójú pañe íhtsutúmeréjuco.

33 Cáhawáá méijtsúcunuj, tsáháa muurá o íjyácunútú oke tsaate dsíídsídívú áhdoobe ehnéva

múnáajpi o íjcyaaabe ímiá wajyámuma o íjcyáiyóneri.

³⁴ Muuráhjáa ámuháyé wájácú menéene oore tsáávanérei ó wákímyeíhijcyá óoma íjcyámema muha mepíhtone meújcuci.

³⁵ Aabée muurá ámúhake panévatúré ó úwáábohíjcyá muhdú mewákímyeíyóné ídáátsóméhjike mepíáábo éhnéhjáa Ávyéjuube Jetsóó íllu néhijcyané o ítsáávénema: “Muurá tsaatéké tsíeménevu ájcume ímíjyúúvéiyá ditye ájcume ímíjyúúvéne ehnííñevu.”

³⁶ Ehdúu diityéké iñétsihdyu Páávoró Píivyéébema ílhjýva mímóúúvénéllii muha téhdure mémímóuuvéhi.

³⁷ Áábekée pámeere ikímóóvéne ámábiñúhi.

³⁸ Aamée múúhake pícyohjé cúújúwamívú díbyée ‘tsáhájucóubá tsiíñe oke ámuha maájtyúmíityúne’ nééneri kímóóvemére.

21

Jerotsarévu Páávoró pééneé

¹ Aamée muha tétsihdyu mepéé tsapéhdú ‘Cóóó’ némeíñe caapáhovu. Áané tsiíjyúu muha méúújeté ‘Róódaá’ némeíñe caapáhovu. Átsihdyúu botsíi muha méúújeté Páátarávu.

² Átsihvúu muha tsíimivúréjuco mepájtyene Penítsiá iíñújivvu péémivvu. Áámíríyójucóo muha mepééneé.

³ Aamée muha ‘Chíipere’ némeíñe caapáhó náníñejcuri meííteíñútsihdyu mepéhijcyámé méúújeté Tsííríá iíñújivvu. Aaméikyée muha Tíiró

mujcójuvu mécatsúúveté tétsihvu tsane píichuta íjchívyeki.

⁴ Átsihyíi muha tsaate cahcújtso múnáake maájtyúmitémemái méijcyá tsané tsemáána. Aamée Páávoróké nées díbye Jerotsaréevu ipyéétu Píívyéébé Apííchóréhjáa diityéké túkévjtsóneri.

⁵ Aamée muha técoomíyí téhajchótá méijcyánetu mepéemeke pícyohjémé pámeere mújcojúvu. Áámemáa muha pámeere memíhmoúbáne Píívyéébema méihjyúváhi.

⁶ Átsihdyúu muha ílluréjuco diityéké mepítýájcóne meúcaavéné cújúwámí pañévu. Ááné tujkéveríjyucóo dítye óómiñe íhjáahañévu.

⁷ Aamée muha Tíírótu nihñéréjuco tsahííyí mepéeme mécatsúúveté Toremáidávu. Átsihyíi íjcyáné cahcújtso múnádívú muha meúújetémema méijcyá tsájcoóji.

⁸ Ááné tsiíjyúu muha mepéeme méúújeté Tsetsaréavu. Aamée muha mepéé Perípe jávú cahcújtso múnáá túkevjtsojtéhjáa 7-meva íjcyámedítýú uwáábori úllehíjcyáábe jávu.

⁹ Áábej tsíímée píínéehójtámeva walléemú tájvatúmé íjcyame úúbállehíjcyá Píívyéébere diityéké ájcúné íjtsaméiyi ñná pájtyeíñé iwáájacúne.

¹⁰ Aamée muha tétsihyi tsúcájáhréjuco meícyahíjcyánáa Píívyéébé íhjúyú uubálle múnáajpi Agáábó wajtsí tétsihvu Jodéatu tsáábeé.

¹¹ Aabée múúhake ááhíveebe Páávoró ocájímííhé íújcúmííheri íhyójtscuu, íjtyúhaácyuu, íjcyane ichíácómeíñe nééhií:

—Píívyéébé Apííchó muurá nehíjcyá illuva ditye íñe ócájímííhé aabájáábeke Jerotsaréevu ichíjchúúbeke íhvéjtsóíñé tsííñé iíñúji múnáá hójtsí pañévu.

¹² Ehdúu dibye néénéllii muha teene Tsetsaréa múnáama méneerá Páávoróké dibye ipyéétu téhullévu.

¹³ Áronáacáa múúhake neébe:

—ǵínerí ámuha mekímoovéné ídátsó oke pajtyéhi? Tehdu apááñéré oke ditye chíjchúúñejjivari. Óvíi néhi ihdyu oke illííhyánúhajchíí lliíhyánúmé Ávyéjuube Jetsóoke o cáhcújtsóné hallútu.

¹⁴ Ehdúu múúhake dibye néénéllii muha dííbyeke menéehíí:

—Óvíikyéhde muhdú Píívyéébe ímillédú ú ijcyáhi.

¹⁵ Átsihdyúu muha ílluréjuco meímíbájkímeyéíñe mepééne Jerotsaréevu.

¹⁶ Áamemáa múúhama tsaate cahcújtso múnáa péé Tsetsaréatu. Aamée muha méúújeté Chííperé múnáajpi tsúúcajátújucóhjáa Píívyéébeke cáhcújtsoobe Natsóo jávu.

Páávoró Jacóóbóke ááhívéne

¹⁷ Átsihdyúu muha Jerotsaréevu meúújetémeke tétsíí cahcújtso múnáa tsaímíyé waatsúcúpejtsóhi.

¹⁸ Ááné tsííjyúu muha Páávorómá máaahíveté Jacóóbóke. Áánáacáa tétsihyi pámeere cahcújtso múnáa túkevėjtsojte.

¹⁹ Áámedívúu muha meúújetémeke Páávoró úúballé ímíñeúvú muhdúhjáa Píívyéébe

jodíómú ijcyátúrómé pañévú dííbyej tééveri
meénuhíjcyanéhi.

20 Áánéllihyé duurúvámé Píívyéébeke
ávyéjútjomére. Áánemáa nééme dííbyeke:

—Ehdíivane, muúbej. Muurá múhdúné
míamúnáajpíjyúcooró memúnaa jodíómudítýú
cáhcujsójúcoorómé úraavyépi Píívyéébé
Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbajúúne.

21 Aame nehíjcyá úhdityu uuva u úwáábohíjcyané
téénetu múu bóijcyúdú pámeekéré jodíómú tsííñé
iiñújiri ijcyámeke ditye tééneri íícuvéjúcóótuki.
Áhdurévá ú nehíjcyá ditye íhdévúu ícyahíjcyajító
ííhvéjtsóne ítsíimeke ikíhdyahírotsójúcóótuki.

22 Aane íñe ¿muhdúí teéne? Muurá íñe tsúúca
íchihyi u íjcyane íwáájácúcooca píhcyááveímye.

23 Áánéllii ú méénuú uke muha menéhdú.
Íjcyámé íchihyi múúhadítýú píínehójtsímeva
wajpíímú ípyéé ímiáánetúré imyéénuíñé íñéénei
méénutúme.

24 Áámema tsaméhjí meúcújcatsíñe
méimíbájchótsaméi duurúvájá lluuváábedívú
memúnaa méénuhíjcyádu. Ááne boonétú ú
áhdoo díityémá ditye ibyééromeíki. Áijyu
úhdityu íhjúvahíjcyarómé neé állíuré íjcyáneri
ííhjúvahíjcyáne. Áhdure neeímyé Píívyéébé
Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbajúúné téhdure
u úraavyéne.

25 Áánetúu ihdyu tsúúca muha mécaatúnú
jodíómú íjcyátúrómé Jetsóoke cáhcujsómé ílluune
imyéénútuki: Tsá ditye níjcyotájteke íícúvémeíñé

iyámeke dóóityúne; tsá ditye tújpacyo dóóityúne; tsá ditye dóóityú dótsohcáorii, majcánurii, dsíjívéné iyámeke; tsá ditye tsíjtyéhjima dómácójcatsíityúne. Ehdúu néeme Páávoróke.

Páávoróké ditye ékeevéné duurúvájá pañévu

²⁶ Ahdújucóo dibye diityémá pínéehójsímevámá iúcújcatsíñe pééneé. Aaméhjáa úcaavé duurúvájá pañévu iúúballe tééjá tehmeébeke múhdúj coojívatú iímíbájchómeíñe iníjkévaíñe botsíi páñétúétsihvu Píívyéébeke íícúvéíñe iyáábeke itsájtyeki.

²⁷ Aanéhjáa tsáné tsemáánatu iníjkévaíñe ditye nééne tsúúca níjkévaríjyuco íjcyánáa Áátsiá iíñújitu tsáané jodíómú ájtyumí dííbyeke duurúvájá pañe íjcyáábeke. Áábekéhjáa pámeere tétsii íjcyámema páhduvaré idyáíívétsihdyu ékeevéme.

²⁸ Áánemáhjáa kéévánécoba néemeé:

—¡Ámuúha ijraéémuj, metsáane múúhake mépíaabóva! Áánu muurá éhne pahúllevaré úwááboobéré péhíjcyaaabe ímityúné ihjyúvahíjcyá méiíñúji múnáadítyu. Áhdure Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri ájcúné taúhbaju nééné tsíjítóríyé úwáábohíjcyaaabe. Téhdure ímityúné ihjyúvahíjcyaaabe duurúvájatu. Ááneréi íjcyáíyónáa muurá íñe íjtye gríéégómuke tééjá pañévu iúácóneri tútávajtsoobe tééjá pañe ííne ímityúné úújéítyúrotsíi.

²⁹ Ehdúhjáa néeme Jerotsaréeríi Éépetsó múnáajpi jodíómuube íjcyátuube Tróópimómá

dííbyeke iájtyúmínéllíihye. Aanéhjáa ijtsúcunúmé Páávoró dííbyeke úacóné tééj páñévu.

³⁰ Ááneríhjáa técoomí múnaa íbóriibaavémé péé teeja duurúvajávu. Aaméhjáa Páávoróké iékéévéébeke lliúcuíñú áachívu. Áánemáhjáa wátajcómé tééj llehówááne.

³¹ Aaméhjáa dííbyeke llíihyanújúcóóiyónáa tsúúca úúballe úújeté técoomí tsodáhómú avyéjúúbedívu.

³² Áánélliihyéhjáa pámeekéré ítsodáhómuke íavyéjútémá ipíhjúcúmema dsíínécunúmé téhullévu. Áámekéhjáa iájtyúmíne íhvetémé dííbyeke iwápáácohíjcyánetu.

³³ Átsihdyúhjáa diitye tsodáhómú avyéjuubéréjuco iékéévéébedívú táuhbáné ditye ichíjchu úwáñehííñeri. Áánemáhjáa tétsii íjcyámeke dílloobe muubá díbye íjcyane, áhdure ííne hallútú ditye ehdu dííbyeke méénune.

³⁴ Ááneréjucóhjáa páhduvaré mítyane ditye íhjúváne pañe tsá díbye lléébotú muhdú ditye nééneé. Áánélliihyéhjáa ítsodáhómuke neebe ditye itsájtye dííbyeke.

³⁵⁻³⁶ Áhdújúcóhjáa ditye íhcyóómivu itsájtyéébeke tsájá níityéwaahyóvú iúújetétsótsihdyu ílluréjuco íhbúcuíñúné míamúnaa íjyévé ‘áádikye mélliihyánu’ néémere úráávyénéllíihye.

Páávoró íhyallúvú íhjúváne

³⁷ Áábekéhjáa ditye íhjáa pañévu ááhívétsóiyónáa neebe diityé avyéjúúbeke:

—¿A tsá o íhjúváiityuróne?

Áánélliihyéhjáa neebe dííbyeke:

—¿Aca eene ú piivyété griéégómú ihjyúrí u íhyyuváne?

³⁸ ¿Aca tsá Ejíhto múnáajpi u íjcyatú éhnée ímityúmeke u újcúmema íínéubará píivyétúné iíñújïvu u péene ímityúné múúhá iíñújí avyéjúúbedítýú u ítsámeíhíjcyaaábe?

³⁹ Áánéllíihyéhjáa Páávoró néé dííbyeke:

—Muurá ihdyu oo jodíómuubéré Tsiríítsiá iíñújïri íjcyacóómí Táátsó múnáajpi. Ahdícyane ihdyu cána óvíjyuco oke daacu tsáraahóvú o íhyyúva míamúnáama.

⁴⁰ Ahdújucóhjáa diibye ávyéjuube íhvéjtsoobe niityéwááhyó hallútú díityéké íhyójtsiri néene dítye cúúvéhulléré íjcyaki. Aaméhjáa dáíívyénemáyé íhyyúvaabe heeberéómú ihjyúri.

22

¹ Neebéhjápeé:

—Ámuúha tamúnaaj, cáhawáá ímíñeúvú melleebúcunu ámuúhake táicyánéjçú o úúballéne.

² Ehdúhjáa díbye heeberéómú ihjyúrí íhyyúvánéllíi ímíñeúvú lleebúcunúmé dííbyeke.

³ Áámekéhjáa neébe:

—Oo muurá jodíómuube Tsiríítsiá iíñújïvúu Táátsó coomívú oke dítye tsímávaábe. Ároobée ihdyu ó keemévé íchíhvúré Jerotsaréevu. Áábekée oke Gamariéeé úwáábohíjcyá méíhdé múnáaúvúhjáa úráávyehíjcyané taúhbaju. Aabée ó imíllehíjcyará múhdutú tsaímíyé Píívyéébeke o íícúvéébeke o cáhcújtsóiyóné táííbúuri. Ahdu muurá ícyooca ámuúha.

⁴ Ároobée táwaajácútubááné íñe ímiáájú cahcújtso múnááhjáa íjcyámeke o dsíjívétso ímityúné ó dáríívehíjcyá dityéváa téénetu íhvetérokí. Opée ó tsatyéhíjcyá wajpíímumáyé walléémuke ditye icyúvéhoojánuki.

⁵ Aane muurá llúúvájte avyéjúúbema duurúvájá túkevétsojte waajácú okée waajácúhaamínema iwáalloone Damájcori íjcyáné cahcújtso múnáa éllevu. Aabée téhullévú tsúúca o péé oováa o dóhjinújémeke íchihvu Jerotsaréevu ditye ícúbáhraki.

*Páávoró úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcujtso
(Hch 9.1-19; 26.12-18)*

⁶ Aanée Damájcovu oke ditye wáalloobe juuváyí o péhíjcyárónáa cójípíine técoomíj píihívuréjuco péécutéré óhdivu ávyétá íhnáhó nééne péété cádiivyéné cáámetu.

⁷ Aanée oke íjcaáyó baavújuco. Áábekée oke Jetsóo o ájtyúmítuube nééhií: “Tsáo Tsááoroj, ¿íveekíami oke ú pátsáricyohíjcyaj?”

⁸ Áánélliihyée o nééhií: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánélliihyée oke neébe: “Oo Jetsóo Natsarée múnáajpi oke u pátsáricyohíjcyaaábe.”

⁹ Aanée téjyu óóma íjcyame teene peete íájtyúmíneri íllityéhi. Áromée ihdyu tsá lléébotú díbye óóma íhjuuváne.

¹⁰ Aanée awáá ehdu oke díbye néénéllii o néé dííbyeke: “Ávyéjuúbej, ¿aanéhaca íná ú imíllé o méénune?” Áánélliihyée oke neébe: “Wa ihdyu dipye Damájcovuj. Téhullévúi uke neéímyé íná u méénuíñe.”

11 Aabée teene peete muhdú oke táhálluúúcú cúúvetétsoobe o hálluvájúcoótúúbeke óóma íjcyaméréjuco oke úújetétsóné téhullévu.

12 Áijyúu ‘Ananía’ némeíbyé tsáá taéllevu Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri ájcúné taúhbaju néhdújuco ícyahíjcyáábeke ímí míamúnaa íjtsúcunúúbe.

13 Aabée itsááne oke néehíí: “Muúbej, tsúuca ú hallúvá tsiíñe.” Ehdúu oke dibye néénemáyé ííne ímíjyaú ó ítétjucóóhíí.

14 Átsihdyúu oke neébe: “Muuráhjáa tsúucajátújuco méihdé múnáaúvú cáánívahíjcyaaabe Píívyéébe uke mémenúné ímíáábé Jetsóoke u ájtyúmíibe íhjuváné u lléébóne dibye ímillédú u íjcyaki.

15 Áánéllíí ícyooca pámeekéré dííbyedítýú íjcyáné uwaáboju ú úúbállehíjcyaaíhi.

16 Ahdícyane íínerí íjtsámeítýuube dííbyedívuréjuco cátoróóvéne dííbye mémeri táuméí Píívyéébeke páneere díímítýú dibye íábájííveki. Ááne tsójtsótsaméí.” Ehdúu oke neebe Ananía.

Páávoró úúballé Píívyéébe dííbyeke wálloone jodíómú íjcyátúme éllevu

17 Aabée Jerotsaréevu tsiíñe o óómíibe duurúvájá pañévú o úcáávéne Píívyéébema o íhjuvavahíjcyánáa óhdivu bóhówaavéné naavédú nééneé.

18 Ááne pañée Jetsóoke o ájtyúmíibe oke néehíí: “Íícúí dipye tsiéllévu íchihdyu Jerotsaréetu. Muurá tsá ditye íícúvéítýú táuwaáboju u úúbálléróneri.”

19 Áánélliihyée dííbyeke o nééhií. “Ávyéjuúbej, áánerá oke waajácúmé ópée dícyahcújtso múnáake pihcyaáavejáané pañévú o wápáájcomeke o cúvéhoojánuhíjcyaaabe o íjcyane.

20 Áhdurée muurá díwákimyéi múnáajpi Ejtéebá díuwááboju méénuhíjcyáábeke ditye dsíjívétsóijyu diityémá o íjcyáábema tsaméhjíjuco muha tehdu dííbyeke meméénune. Téijyúu muurá ó téhmehíjcyá diitye dííbyeke llííhyánúmé wajyámúúne.”

21 Ehdúu o néérónáa tsiíne oke neébe: “Árónáa ú peé íchihdyu tsíhullévú jodíómú íjcyátúrómé pañévú uke o wállóónéllííhye.” Ehdúhjáa úúbálleebe Páávoru.

Páávoru tsodáhómú avyéjuúbe hójtsí pañe

22 Aanéhjáa dííbyeke illéébúacunúhíjcyárone kéévánécoba néémeé: ¡Tsháhájucó aabye íjcyáíturóne! ¡Ílluréjucó méllííhyánu!

23 Ehdúhjáa néémere íwajyámúúné cáámevu wájójcoméré téhdure bállíijyu wájójcóhi.

24 Áánéllííhyéhjáa diibye tsodáhómú avyéjuube néé ítsodáhómuke ditye iááhívétso pañéejávú dííbyeke. Áánemáhjáa neebe ditye iwátsíhcyúúbeke idíilo íiné hallútú dííbyedítýú ditye íjyácunúhíjcyáne.

25 Ahdújucóhjáa ditye iwátsíhcyu dóhjinuube tsaapi tsodáhómú avyéjuube tétsihyi íjcyáábeke nééneé:

—¿Aca ihdyu múúne eene ámuha romáánómuube íjcyané waajácúháámíma íjcyáróóbeke íiná néétume méwátsihcyúhi?

26 Ehdúhjáa Páávoru nééne tsodáhómú avyéjuube pajtyétsó pañétúéjpihdívu. Neebéhjápeé:

—Tsáma téibúwá díicyaco áábyeke muhdú u méénúihajchíjyu. Muuráhjáhaca ihdyu romáánómuube ijcyáné waajácúháámima dííbye.

²⁷ Áánélliihyéhjáa pañétúejpi ipyééne néé dííbyeke:

—¿Ava úhdi ijcyáné romáánómuube u ijcyáné waajácuháámij?

Áánélliihyéhjáa neébe:

—Ééé.

²⁸ Áánélliihyéhjáa neebe ávyéjuube dííbyeke:

—Téhdurée muurá mítyane ó ahdó romáánómuube o ijcyáíñé waajácuháámi.

Áánélliihyéhjáa Páávoró nééhií:

—Áronáa ihdyu llihyómútsidi téhdure tene ijcyánéllii ó néé pañétúejpi o ijcyane.

²⁹ Ehdúhjáa díbye néénéllii ihvejtsómé dííbyeke. Áhduréhjáa ávyéjuube íllityé romáánómuube ijcyáné waajácúháámima ijcyáábeke ehdu imyéénúneri.

Jodíómú túkevétsojté úmíwari Páávoró ijcyane

³⁰ Áané tsiíjyúhjáa imíllebe iwáájacúné ímichi íné hallútú imúnaa jodíómú dííbye Páávoródítýú íjyácunúne dííbyé hallúvú páhduváré úúbállehíjcyáne. Áánemáhjáa neebe ditye dííbyedítýú ijcyáné uwáñehííñé itsíñúúne ipíhjúcu pámeekéré ávyéjutéké llúúvájte avyéjutéma. Áámé úmíwávúhjáa dííbyeke íjyócujcároobe.

23

¹ Aabéhjáa Páávoró diityédívú ííteebéré nééhií:

—Ámuúha tamúnaaj, muurá íjcyoojívújuco Píívyéébé húmíj p̄n̄n̄évú tsáháturo ímityúné o méénutúne.

² Ehdúhjáa dibye néénéllii llúúvájte avyéjuube Ananíá táuhbá tsaatéké ditye iwábáájco dííbyeke.

³ Áronáacáhjáa neebe dííbyeke:

—¿Aca taúhbaju néé muhdú o íjcyane óóma u ímíbájchoki? ¿A tsá u wáájácutú teene taúhbaju nééné tsíjtoríyé óhdivu u táuhbáné oke ditye imyéénuki? Uke téhdure Píívyéébe méénuú bañú múnáajpi u íjcyáábeke.

⁴ Áánélliihyéhjáa tsaate nééhií:

—¿Aca muhdú eene íllure ú uuhívaté Píívyéébere pícyoobe llúúvájte avyéjuube páñétúejpi íjcyáábedi?

⁵ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Áronáa tsá o wáájácutú dibye páñétúejpi llúúvájte avyéjuube íjcyane. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Tsá múu ímityúné íhjuúvatú ávyéjujtédítu.” Ehdúhjáa neebe Páávoró.

⁶ Botsíikyéhjáa waajácuube tsadotséómuma paritséómúejte diitye ávyéjujte íjcyane. Áánélliihyéhjáa neebe kéévánécoba:

—Ámuúha tamúnaa, oo muurá paritséómú uwáábóo úráávyehíjcyáábé hajchi. Aabée téhdure tééné uwááboju ó úráávyehíjcyáhi. Áábeke íñe oke ámuha médíllóhíjcyá dsíjívémé tsiíñe bóhíne o cáhcújtsónéllííhye.

⁷ Ehdúhjáa dibye néénéllii diitye ávyéjujte tsaamééré itsípájújcatsíñe ílluréjuco pájúvanújcatsíñe.

8 Diityéjháa muurá tsadotséómú nehíjcyá dsíjívémé bóhíjúcootúne. Áhduréhjáa itsúcunúhijcyámé níjkyéji múnáama panévaré ápííchoháñé íjcyatúne. Áánetúhjáa ihdyu paritséómú cáhcujtsó ténehji íjcyane.

9 Aaméhjáa íhgyúbari íjcyánáa diitye paritséómudítýú tsaate taúhbájú uwáábojte nééhií:
—Muurá tsá áánu ñná ímityúné méénutúne. Áábema tsáijyu múu ímiááné níjkyéji múnáajpi íhgyúvánáa jíveekí Píívyéébeke múhdurá médáíívéiyáhi?

10 Ehdúhjáa ditye táhjajcatsíñeri tsodáhómú avyéjuube íllityéne íjtsúcunú ditye Páávoróké méénuíñe. Áánéllíhyéhjáa tsiiñe neebe ítsodáhómuke ditye itsájtýe bíwáhullévúré íhcyóómivu dííbyeke.

11 Ápejcohjáa Jetsóó dííbyedívú íbóhówáávéne nééhií:

—Ímíchi díícyáne íñneri áábímyeítýuubéré íñe táuwááboju íchii Jerotsaréeri u úwáábohíjcyádúré idyé dúwááboco Róómárií. Ehdúhjáa Jetsóó néé Páávoróke.

Páávoróké imíllerómé illíhyanúne

12 Áané tsitsíívevúhjáa imúnaa jodíómú pítyácójcatsíyá ímiáánetúré dííbyeke idsíjívétsoíñe. Áánemájháa néjcatsímyé íñeubará imájchóityúné dííbyeke illíhyanútúné hajchóta.

13-14 Ehdúhjáa dííbyedítýú pítyácójcatsímyé 40-mevá ehniíñevu íjcyame. Aaméhjáa llúúvájte avyéjútémá ítyúkevétsojté éllevu ipyééne neeté diityéke:

—Muha ímiáané Píivyéébe lléébónáa mepítýácójcatsí íinéubará memájchóityúné Páávoróké muha mellííhyánútúné hajchóta.

15 Áánéllii méneeco tsodáhómú avyéjúúbeke dibye péjcore ámúha éllevu itsíva dííbyeke. Árónáa ihdyu méneeco dííbyedítýú íjcyané ihjyu ámuha medílló dííbyeke mepíuváne. Áijyu muha tsúúca máarúcoónuú ámúhadívú dibye úújetétúné ihderé muha mellííhyánuki.

16 Ehdúhjáa ditye pítýácójcatsíñé Páávoró beebe iwáájácúne íícúí tsodáhómu coomívú ipyééne úúbáletté díibye ííñáhníkye.

17 Áánélliihyéhjáa tsáápiikye tsodáhómú avyéjúúbeke ipíúváábeke neebe Páávoró:

—Áánu ováhtsáwúuke tsajtye páñétúejpi ámúhá avyéjúúbe éllevu díbyévá ñnáhjábá iúúbáлле dííbyeke.

18 Ahdújucóhjáa dííbyeke dibye tsájtyene ávyéjúúbe éllevu. Aabéhjáa neeté dííbyeke:

—Ávyéjuúbej, éhne cúúvéjari íjcyabe Páávoró oke néénéllii ó tsivá áánu ováhtsáwúuke díéllevu díbyévá íhya ñná uke iúúbáллеki.

19 Áánélliihyéhjáa íhdyúétsihvu itsájtyéébeke neébe:

—¿ñná ú imíllé oke u úúballéne?

20 Áánélliihyéhjáa neébe:

—Tamúnaáne jodíómú pítýácójcatsí ukévá íñééíñé péjcore u tsájtye Páávoróké díityé avyéjuté éllevu dityévá idílló dííbyeke ñná dííbyedítýú íjcyané ihjyu.

21 Áróneri tsá u íícúvéityúne. Ijcyámé 40-mevá ehniíñevu dííbyekévá illííhyánu árucóónuímye. Aame néjcatsí ímiááneva imyéénuíñé Píívyéébe lléébónáa ipítýácójcatsíñe. Aamévá dííbyeke illííhyánútúné hajchótá tsá íínéubará májchóityúne. Aame ícyooca tehme muhdú diityéké u nééneréjuco.

22 Ehdúhjáa dibye tsodáhómú avyéjúúbeke úúbálléné boone ipítýájcóóbeke neebe dibye muucá iúúbállétu teéne.

Ávyéjuube Pééri éllevu Páávoróké ditye wáalloone

23 Átsihyúhjáa diibye ávyéjuube múityétsikye ítsodáhómú avyéjútédítýú ipíúváne néé dityétsí iújcu 200-meváké tsodáhómuke ulléri pééímyeke, 70-meváké íjímudi pééímyeke, 200-meváké cávaájcóháñema pééímyeke, ditye ipyéé Tsetsaréavu tépejcójuco.

24 Áhduréhjáa neebe ditye tsáápi íjjuke íímíbájcho dííbyedi Páávoróké itsájtye ávyéjuube Pééri éllevu.

25 Áámemáájháa waajácuháámí wáalloobe illu íñéhaámí:

26 “Ávyéjuube Péerííj, oo íñe Cáráóodio Ríítsia o íjcyabe úúma ó ihjyúváhi.

27 Áánukée tsúúca imúnaa jodíómú iékéévéébeke llííhyanújúcóóróóbeke tátsodáhómuma diityédítýú ó dojtúcú romáánómuube íjcyáné waajácuháámíma dibye íjcyane o wáájácúnema.

28 Áánemáa ó tsajtyé dííbyeke diityé ávyéjúté éllevu íñé déjúcotú dííbyé hallúvú ditye páhdúváré úúbállehíjcyáné o wáájácuki.

29 Aabée ó waajácú apááñéré ítyaúhbajúúné hallútú ditye ehdu dííbyeke dáríívehíjcyáne. Aane tsá ñná íjcyáturó ditye téené hallútú icyúvéhoojánúúbeke dsíjívétsóiyóne.

30 Áábeke íñe diéllevu ó wallóo imúnaa íjcyarómé dííbyeke illííhyánuíñé pítýácójcatsíñé o wáájácúnema. Áámeke o nées ditye páñetu diéllevu ipyéene díhyúmíri íñéé ñné hallútú dííbyedítýú íjýácunúhijcyáne. Ahdícyane wái díícyaj.”

31 Ehdúhjáa néhaamímá tsodáhómú pejco tsajtyé Páávoróké Ajtúipatírí coomívú íavyéjuube néhdújuco.

32 Áané tsitsíívevúhjáa tsaate tsodáhómú ulleríyee péeme ílluréjuco óómiñe íhcyóómivu. Áánetúhjáa tsijtye íjímudíi péemeréjuco cóhbaavéné Páávoróma.

33 Aaméhjáa Tsetsaréavu ávyéjúúbedívú dííbyeke iúújetétsóne ajcú teene waajácúhaamívú dííbyeke.

34-35 Áhaamíhjáa ávyéjuube iéévéne níjcáutu dilló Páávoróké kía múnáajpí díbye íjcyane. Aanéhjáa Tsiríítsiá ííñúji múnáajpí díbye íjcyane iwáájácúne neébe:

—Cána óví ímichíi díhyallúvú páhduváré úúbállehíjcyámé wajtsí mewáájácu muhdú úúma tene íjcyane.

Áánemáhjáa neebe ditye ipícyo dííbyeke ávyéjuube Heróódeúvu jávu.

24

Ávyéjuube Pééri úmíwávú Páávoró íhjuváne

1 Átsihdyúhjáa tsáhojtsíj coojívatu páñétúejpi llúúvájte avyéjuube Ananíá tsáá Tsetsaréavu

túkevýtsojtéma. Áamemáhjáa téhdure Téétoro tsáá ímityúné múúne méénúmé hallúvú íhjuvaábe. Aaméhjáa diibye ávyéjúúbedívú iwájtsíne úúballévá ímityúné Páávoró hallúvu.

² Áábekéhjáa diityé éllevu ditye tsájtyéébé hallúvú Téétoro úúballéjucóó ávyéjuube Pééríkyeé. Neebéhjapéé:

—Ávyéjuubej, mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyaaabe pane u wáájácúúbé túkevýtsojújú pañe muha tsaímíyé meícyahíjcyánéllíihye.

³ Muurá muha páhduube dítyúkevýtsojújú pañe méijcyáhi. Áánéllíi mítyane uke muha météhdujtsó múúhá avyéjuube u íjcyáábeke.

⁴ Aane mítyane uke o túhújtsótu uke o néé okéi u lléébúacunú múhajchótáwuú úúma o íhjuváne.

⁵ Muurá muha méwaajácú áanu ávyeta panévá iñújjíneri íjcyané jodíómuke íbórínubéré péhijcyáne. Aabe natsarénómuube Jetsóoke úráávyehíjcyámedítýú ímichi páñétúejpi.

⁶ Muuráhjáa duurúvaja díbye tútávájtsóíyónáa muha meékéévéébema méimíllerá teene meímíbjachóné muhdú múúhá taúhbaju néhduú.

⁷ Árónáacáa tsodáhómú avyéjuube Ríítsia múúhá hójtsí pañétú dojtúcú dííbyeke.

⁸ Áánemáa neebe dííbyé hallúvú úúbállehíjcyámé itsáá diéllevu. Ahdújuco íñe muha metsáane diéllevu dííbyé hallúvú muha meúúbállehíjcyáméjuco. Aane cáhawáá óvíi páñetu ú dilló dííbyeke u wáájácu muhdú nééné déjúcotu muha meúúbállehíjcyané dííbyé hallúvu. Ehdúhjáa

neebe Téétoro Péeríkyeé.

⁹ Téhduréhjáa tétsihyi íjcyame tsijtye jodiómú nehíjcyá ímiáánéjuco ehdu tene íjcyane.

¹⁰ Áánélliihyéhjáa ávyéjuube Pééri úbahcyó Páávoróké dííbyeréjuco íhhyúvaki. Ahdújucóhjáa dibye nééneé:

—Muurá ó waajácú múhdúné pijcyábájucó íñé iññújiri ímítyúnéhji ímibájchoobe u íjcyane. Áánéllii mítyane ó ímíjyuuvé táicyánéjcu o úúbálleneri.

¹¹ Aane ihdyu cáhawáá óví apááñéré ú waajácú Jerotsaréevúu Píívyéébeke o dúúrúvájétsihdyu botsíi 12 coojívaré meíjcyane.

¹² Tsáháa múha oke ájtyúmitú tsaatémá o táhjájcatsímyeke o íbórínuhíjcyáné duurúvájá pañévu, pihcyáávejááné pañévu, tsiíllehjívu.

¹³ Aane muurá íjtye ávyeta tsá wáájacutú íñé hallútú táhallúvú iúúbállehíjcyáne.

¹⁴ Áánetu cáhawáá uke o úúballe apááñéré táihde múnáaúvúu cáánívahíjcyaaabe Píívyéébeke o íícúvéébeke o úraavyéne. Dííbyeke ihdyu ó úráavyehíjcyá béhjíjtori eene múhdurá ditye óhdivu ítsúcunúhíjcyájíjtori. Aabe idyé ó cáhcujtsó dííbyé ihjyú uuballe múnáa waajácúhaamínetu dííbyé taúhbaju cáátúnúmeíñéhjima tsíñehji íjcyane.

¹⁵ Muurá ditye cáhcujtsóduré dííbyeke o cáhcújtsoobe ó waajácú ímiáméhjima ímítyúroméhji dsíjívémé bóhííñe.

¹⁶ Áánéllii ó imíllehíjcyará tsaímíyé Píívyéébema o íjcyane. Áhdure idyé ó imíllehíjcyará tsaímíyé míamúnáama o náhbévájcatsíñe.

17 Aabée muurá múhdúne pǎjcyá lliiñé tsiélléhjǎ o péhǎjcyátsihdyu o tsáá táiiñúji múnáake o pǎaabóvaabe idyé dííbyeke o íícúve iyámeke o cóvájtsóneri.

18 Éhdurée nénéhjiri duurúvájá pañe o íjcyáábeke Áátsiá iiñújiri íjcyame tamúnaa oke ájtyumí dityée méénuhǎjcyádújuco tééjǎ lluuváábedívú o ímíbájchoméíbyeke. Áánaacáa tsá tétsihyi tsijtye íjcyáturóne. Aabée tsáháturo téijyu muucá o ííbórinutúne.

19 Aane bo óví eene táhallúvú úúbállehǎjcyámé ílllevu itsáane úúballévǎ ímiááné ímityúné táhallúrí íjcyáhajchííjyu.

20 Óvíkyéhde aatyéré úúballé ííne ímityúnéhjáa tamúnáa avyéjyujtémǎ o méénune íajtyumíne.

21 Ááneráhjáa apááñéré diityémǎ o íjcyaaabe pámeere lléébónáa o nééhií: “Oke íñe ámuha médíllóhǎjcyá dsǎjívémé bóhíne o cáhcújtsónéllííhye.”

22 Ehdúhjǎa Páávoró néénéllíi ávyéjuube Pééri ílluréjuco tééné ihjyu íhvejtsóné ímíhyéhjáa díbye úráávyenéjǎcú iwáájácúnéllííhye. Áánemáhjáa neebe diityéke:

—¿A ehdúhaca teéne? Ané óvíi tsodáhómú avyéjuube Ríítsia tsáá botsíi ámúhama meímíbájchoki.

23 Ehdúhjǎa diityéké íñétsihdyu neebe tsáápi tsodáhómú avyéjúúbeke díbyeíi tétsihvúré ipícyo dííbyeke. Áánemáhjáa neebe díbye íhvéjtso ímúnaa dííbyeke íááhívehǎjcyaki.

24 Átsihdyúhjáa tsúcájá ijcyánetu Pééri tsiíñe tsáá dííbye éllevu mewa Drotsíírama jodíómulle téhdure ijcyállema. Aabéhjáa píuvá diibye Páávoróké díbye diityétsima íhhyúva muhdú Jetsocríjtoke mecáhcújtsónetu.

25 Áánélliihyéhjáa ihjyúvaabe muhdú tsaímíyé mejcyá ímityúnéjcutu metéhmemeíñetu. Áhduréhjáa ihjyúvaabe nihñéétsihvúré Píívyéébe muhdú míamúnaa ícyahíjcyané ímbájchóíñetu. Ááneríhjáa ávyéjuube íllityéne dííbyeke nééhí:

—Wa ílluréjuco dipyej. Néhiyáca idyé tsiíñe uke ó píúvaá múhtsima u íhhyúva téenetu.

26 Aanéhjáa diibye Pééri ijyácunúhijcyá dsíídsídívú Páávoró áhdóíyóneri ílluréjuco dííbyeke íjchívyétsoki. Téénélliihyéhjáa wáájácúroobéré píúvahíjcyá dííbyema íhhyúvaki.

27 Ehdúhjáa pajtyéné míñéécú pijcyábá hajchóta. Átsihdyúhjáa Pééri ílluréjuco íhvejtsóné ávyéjuube íjcyane. Áábé cápayóóvéhjáa Póótsio Péjtóréjuco úcaavéne. Aanéhjáa Pééri jodíómuma ímí íjcyane ímílléne pícyoíñú cúúvejávúré diibye Páávoróke.

25

Páávoró Péjtó úmíwari

1 Aanéhjáa diibye Péjtóréjuco téené íiñújí avyéjúúbedívú úcáávebe pápihchúúj coojívatu péé Tsetsaréatu Jerotsaréevu.

2 Áábekéhjáa téhullévú túkevjtsojtémá llúúvájte avyéjujte úúbállépejtsó ímityúné Páávoró hallúvu.

3 Áánemáhjáa nééme díbye ipíúva dííbyeke Jerotsaréevu. Aaméhjáa pítyácójcatsíyá juuva iárucóónúne dííbyeke illííhyánúpéjtsoíñe.

4-5 Ehdúhjáa diibye ávyéjúúbeke dítye néérónáa neebe diityéke:

—Bo néhi caatyé ámuhadítýú ávyéjújte íjcyame óóma Tsetsaréavu mepe ámuha téhullévú meúúbáalle dííbyé hallúvú ímiáánée ímityúné díbye méénúhajchííjyu. Muurá téhulle diibye cúúvéjari. Áhullévú lléváhréjuco tsiíñe o pééhiñe. Ehdúhjáa neebe Péjtoó.

6 Aabéhjáa teene Jerotsaréeri ijcyá íhyotsítú pápihchúúj coojíváubáhjápeé, íhjáa mityá pahójtsícúj coojívaj. Átsihdyúhjáa péjúcoobe Tsetsaréavu. Áané tsiíjyúhjáa teene idíllóítsihvu iácúúvéne píuvájúcoobe diibye Páávoróke.

7 Áábekéhjáa dítye wájtsítsóóbedívú Jerotsaréetu pééné jodíómú ipíhcyáávéne dííbyé hallúvú úúballéjucóó ímityunéhji. Ároméhjáa illure báñúmeíhi.

8 Aabéhjáa Páávoró ícyánéjcutu nééhií:

—Tsáháturo tsáma iiná ímityúné o méénutú tamúnaa jodíómú taúhbájutu, téhdure diityé duurúvájatu. Téhdure tsáháturo páñétúejpi romáánómú avyéjúúbedítýú ímityúné o íhjúvatúne.

9 Ehdúhjáa Páávoró néérónáa Péjto dííbye múnaa jodíómuma ímí íjcyane ímílléne néé dííbyeke:

—¿Aanéhaca ú ímíllé Jerotsaréevu meímíbjachóné eene iiná díhyallúvú dítye úúballéhíjcyáne?

10 Áánéllíihyéhjáa neébe:

—Áronáá muurá tétsihyíjyuco oo ehdu nénéhjí ámuha romáánómú meímíbachohíjcyáitsíí amúhá avyéjuube méménútsihyi. Aane muurá ú waajácurá íiné imítýúné o méénúturóné tamúnaa jodíómuma.

11 Muurá ihdyu ímiáané ímityúné o méénuca ó pájameíiyá oke ditye illííhyánuki. Keená ‘tsáhaá’ o nééiyóne. Áánetu íñe táhallúvú ditye úúbállehíjcyáronéhjí ímiáané íjcyátúhachíí tsá oke múha íhvéjtsóityú diityé hójtsí pañévu. Áánéllii ó imíllé amúhá avyéjuube pañétúejpíyé óóma teene ímíbachóne.

12 Ehdújáa Páávoró neénéllii Péjto pámeekéré ípítýácócatsíhíjcyámeke ipíjyúcúmema idíllójcatsíñe néé dííbyeke:

—Ehdu idyé muuha romáánómú avyéjuube pañétúejpíyé úúma ímíbachóné u ímílléné ané óví dííbye éllévúréjyuco u pééneé. Ehdújáa Pejto néé Páávoróke.

Páávoró avyéjuube Agríipá úmíwari

13 Átsihdyúhjáa idyé múhdúj coojívatúrá tsijpi avyéjuube Agríipá péé mewa Bereníitsema Tset-saréavu Péjtóke ááhívetémútsi.

14 Aamútsíhíjyáa téhulle íjcyámútsikye diibye Péjto úúballé Páávoró tétsihyi íjcyane. Neebéhjápeé:

—Íjcyaaabe íchihyi tsaapi cúvéhóójari Péeríi pícyoíñuúbe.

15 Áábé hallúvúu jodíómú túkevėjtsojtémá llúúvájte avyéjujte ímityúné oke úúbáletté Jerotsaréeri o íjcyáábeke oováa dííbyedívú o méénútsoki.

16 Árómekée o néehí: “Tehdu muḥa romáánómú peecútéré muucá medsíjívétsóiyónejí tsaate tsíjtyé hallúvú úúbállémema ditye díllócatsítyúhajchíjyu.”

17 Ehdúu o néérónáa ditye óhdivu píhcyaavéjúcóónéllii awáá tsíjcyooji o díllóítsihvu o íjcyáne ó píuvá dííbyeke.

18 Áábe éllévúu tsááme ímítyunéhjí dííbyé hallúvú úúbálléhíjcyáme. Aanée ó íjtsúcunú ímiááné díbye ímityúné méénuhíjcyáne dííbyé hallúvú ditye úúbálléíñe. Áronáacáa tsá tehdu tene néétune.

19 Apáañéree nehíjcyámé Jetsóó dsíjívéjúcóóbeke díbye ‘íjcyaaábe’ íñéene úráávyehíjcyáne.

20 Ehdúu nénehji o ímíbájchóítyúrónéllii ó neerá dííbyeke díbye ímílléhajchíí Jerotsaréevu muha dííbyema teene meímíbájchotéki.

21 Áronáacáa imíllebe páñétúéjpimáyé Agójtoma teene ímíbajchóne. Áánélliihyée dííbyeke o néé díbyéi cúúvéjaríyé íjcyá dííbye éllévu o wállóótúné hajchóta.

22 Ehdúhjáa Péjto Agríipake úúbállénéllii neebe dííbyeke:

—Aane ihdyu ó lleebúacunúiyá téhdure díbye íhjuváne.

Áánélliihyéhjáa Péjto néehí:

—Cáhwáá óví péjcore tsaabe díbye íhjuváné u lleebúacunúki.

23 Ehdúhjáa Péjto dííbyeke néénéllii tsíjcyooji tsiíñe tsaamútsí Agrípamútsí méwama. Ávyéta ímíhjáa íicyáávéne aahívemútsí dííbyé já pañévú tsodáhómú avyéjurtémá tsijtye técoomí

ihstútujtéma. Áánáacáhjáa Péjto píuvájucóó diibye Páávoróke.

²⁴ Áánemáhhjáa neebe diityéke:

—Ayúju, ámuúha, pámeere íñe múhdumé ávyéjuube Agríípama meíjcyamej. Áánújuco íchii dííbyé hallúvú ímityúné Jerotsarée múnáama Tsetsaréea múnáa oke úúbállehíjcyáabe. Áánúdityu nehíjcyámé dííbyekévá illííhyánúiyóne.

²⁵ Arónáa íjcyánejjí íñné déjúcotu dibye dsíjívéiyóne. Áábeke ó wálloó páñétúejpi Agójto éllevu dííbyema teene dibye íimibájcho dííbyerée ímíllénéllííhye.

²⁶ Áábédítýú diibye páñétúejpikye o cáátúnúiyóné o ítsámeíhíjcyárónáa íñe ámuha metsáánéllii ámúhadívú ó íjchívyetsóhi. Áábeke cáhawáá óvíi aabye ávyéjuube Agríípá dilló muhdú dibye úúballéné botsíi me cáátunúné páñétúejpi ávyéjúúbe éllevu mewálloóki.

²⁷ Muurá tsá tene ímityú tsaapi cúúvéjari íjcyáábeke pecútéré mewálloone páñétúejpi éllevu ímichi íñné déjúcotú dííbyeke mewálloone úúbálettúmére. Ehdúhjáa Pejto néé diityéke.

26

Agríípá úmíwávú Páávoró úúballé muhdú íicyahíjcyáne

¹ Aanéhhjáa Páávoróké diibye ávyéjuube Agríípá nééhií:

—Cána dihjýúvaj.

Ahdújucóhhjáa dibye íhjyuváne.

² Neebéhhjápeé:

—Ávyéjuube Agrípaj, mítyane ó ímíjyuuvé muhdú tamúnaa jodíómú íjcyarómé táhallúvú ímítyunéhjí úúbállehíjcyánetu ícyooca díúmiwávú o íhjuváváni.

³ Muurá ú waajácú muhdú muha meícyahíjcyánéhjí hallútú metáhjácatsíhijcyáne. Aane cáhawáá ímíñeúvú lleebúcunu úúma o íhjuváne.

Muhdú Páávoró ícyahíjcyáne Jetsóoke ícyáhjútsótúné ihde

⁴ Muurá waajácúmé muhdúhjáa diityémá o píivyene Jerotsaréeri múúhá íñújiri.

⁵ Téhdure waajácúmé táováhtsadítýuré parit-séómuube o íjcyabe íñe muha meúráávyehíjcyájító o úraavyéne. Aane téhdure ímílléhajchíí úúbálléiyóme.

⁶ Áábeke íñe oke íchihvu tsivámé Píívyéébé dsíjívemeke íbóhítsoíñé méíhdé múnáaúvuke néhijcyáne o cáhcújtsónéllí teene oke idíllóki.

⁷ Muurá 12-nevá dohjíba múnáa muha meíjcyame Píívyéébeke paíjyuvaré méíícúvehíjcyá díbyéé néene muha maájtyúmiki. Ehdu nééné hallútú íñe tamúnaa táhallúvú ímítyunéhjí úúbállehícyáhi, Ávyéjuúbej.

⁸ ¿Ácooca ámuha tsá mecáhcújtsotú Píívyéébe dsíjívemeke bóhítsoñe?

Muhdú íhdéuvu Páávoró Críjtó uráávyé múnáake pátsáricyohíjcyáne

⁹ Ópée muurá idyé o íjcyároobe Natsarée múnáajpi Jetsóodítýú ímityúné o íjtsámeíñé ó itsúcunúhijcyá tehdújuco o méénune.

10 Ehdúu ó méénuhíjcyá Jerotsaréeri. Muuráhjáa llúúvájte avyéjajte oke néhdújuco cúvejáánuubéré o péhijcyané cahcújtso múnáake. Téhdurée tsaméhíjjuco muha mepítýácójcatsíñe tsaatéké medsíjívétsohíjcyáne.

11 Ehdúu diityéké ícúbáhraabéré ó pehíjcyá pihcyáávejááné pañévú dityéváa teene ímiá uwáábojúhacáa íjcyane icyáhcujsóné íhvéjtsóroki. Áámekée tsarí o íjtsúcunúne pátsaríjcyoobéré ó pehíjcyá pahúllevaré tsííñe íñújínneri íjcyarócoomíjiri.

Páávoró tsiíñe úúballé muhdú Jetsóoke icyáhcujsóné

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

12 Aabée idyé téénevúré ó peerá Damájcovu llúúvájte avyéjajte oke wállóónéllíihye.

13 Áronáacáa juuvávyú cójijpiine núhba ájchú ehnííñevu íámítsaráhcó íjcyane peete óhdivu cádiivyéné pámeere oke náhbénúmema múúhakyé ajchúcunúhi.

14 Aamée muha máákityé baavújuco. Áánáacáa oke tsaapi muha heberéomú ihjyurí nééhií: “Tsáo Tsááoroj, ¿íveekíami oke ú pátsarícyohíjcyaj? Muurá uure ú tútávátsámeíhijcyá éhne múúne ócáji naatsóu íñúbíjcone iiye tútávájtsámeídyu.”

15 Áánéllíihyée o néé dííbyeke: “¿Aca múha uu, Ávyéjuúbej?” Áánéllíihyée oke neébe: “Oo Jetsóo oke u pátsarícyohíjcyaaábe.

16 Ahdícyane ílluréjuco díjyocúúve. Muurá íñe icyooca úhdivu ó bóhówaavé óhdityu íjcyané

uwááboju u méénuki, áhdure bóónétu tsiíñe úhdivu o bóhówájtsoné uwááboju u méénuki.

17 Aabe ijcyá uke ó lííñeé dimúnaa jodíómuma tsiíñe iíñúji múnaa uke imyéénútuki.

18 Áánéllii uke ó wallóó dityé éllevu diityéké u wáájácútso Naavéné hójtí pañe íicyahíjcyánetu ditye íjchívye Píívyéébé icyánejcúvuréjuco diityé imítuyháñe ílluréjuco ábájíívemeímyé ímiáámeréjuco íjcyá dííbyejte.” Ehdúu oke neebe Jetsóo.

Páávoró naavédú néene íítene cáhcujtsóne

19 Ahdícyane tsáháa naavédú néene óhdivu bóhówaavéné cáhcújtsótuube o íjcyatúne, Ávyéjuúbej. Muuráhjáa téené pañe o íítene ó cáhcujtsóhi.

20 Aabée muurá Damájco múnáadítyú ó úwáábótujkénúhi. Átsihdyúu úwááboobéré o péé Jerotsaréetújuco páneeríyé Jodéa iíñújiri. Aabée jodíómú íjcyátúrómeke ó nehíjcyá ditye imityúné íicyahíjcyáné ííhvéjtsóne Píívyéébekéréjuco iúráavyeki. Áhdurée ó nehíjcyá téené uwááboju néhdújuco íjcyáneri ditye iwáájácútso tsíjtyeke ímiááné tsíhdyuréjuco íjcyane.

21 Éhdurée néené hallútú tamúnaa íjcyarómé oke duurúvájá pañévú íékévéebeke imíllerá il-líhyanúne.

22 Ároobe íñe íjcyoojívújuco Píívyéébe oke píáábóneri ímí dííbyeke o úráávyeebe o úwáábohíjcyáné dííbyé ihju pámeekéré ídáátsojtémáyé íhstútujeke. Aabe tsáháturo tsáma o nehíjcyatú éhnéhjáa Moitséeúvuma Píívyéébé

ihjyú uubálle múnaa ñná íjcyaiñé úúbállehíjcyané tsíjtoríye.

²³ Muuráhjáa nehíjcyámé Crijó
íicúbáhrámeítsihdyu dsíjiveebe ibóhíneri meke
pámeekéré tsííñé iñújíine múnáama úújétsoíñé
tsúuca méema pajtyété íjcyájucóone. Áhduréhjáa
nehíjcyámé diibye tujkénúejpi íjcyaiñé dsíjivetu
bóhíibe.

Páávoró imíllerá Agríipá cáhcujtsóné Jetsóoke

²⁴ Ehdúhjáa Páávoró íhjuúvárónáa Péjto
kéévánécoba nééhií:

—¡Muúbe, mítyane u wáájácúneríubá ílluréjuco u
méívaténe!

²⁵ Áronáacáhjáa neébe:

—Tsá o méívatétúne, Ávyéjuubej. Ímiáané o
nééhií.

²⁶ Muurá áánu ávyéjuube Agríipá ténehji páneere
ímí waajácúhi. Áánéllii dííbyé húmiríyé íneri
núhnévétuube ó ihjyúvá ténehji teevétariyé
méénúmeíhíjcyátúnéllíihye.

²⁷ Áhdícyane, Ávyéjuube Agríipaj, ¿a ú cáhcujtsó
éhnéhjáa Píívyéébé ihjyú uubálle múnaa
nehíjcyanéhi? Muurá ó waajácú u cáhcujtsóne.

²⁸ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Úubá ú imíllé áyánéwuúré u úwááboróné o
cáhcújtsóne Crijóejpiyéjuco o íjcyáiyóne.

²⁹ Áánélliihyéhjáa neébe:

—Muurá mítyane o úwaabóné u cáhcújtsóiyóduré
idyé áyánéwu o úwaabóné ú cáhcújtsóiyáhi. Áánéllii
muurá Píívyéébeke piáábó ó táúmeíhijcyá o
úwaabóné ámuha mecáhcújtsó íñe múhdumé oke

ámuha melléebúacunúhijcyámé o íjcyadu ámuha meíjcyaki. Tsá idyé íne úwáñehííñema o íjcyadu ámuha meíjcyáiyóné o néétune.

³⁰⁻³¹ Ehdúhjáa Páávoró nééné boonétú pámeere tétsihyi íjcyame tsiéllevu ipyééne tsamééréjuco néjcatsíñe:

—Tsáháturo muurá dibye ímiááné ñná ímityúné méénutú tééné déjúcotu idsíjívéiyóne. Aabe tsá cúvéhóójari íjcyáítyuróne.

³² Áhduréhjáa Agríípa Péjtóke néehii:

—Muuráhjáa ihdyu tsúúca ijchívyéiyooobe pañétúéjpi máavyéjúúbemáyé teene ímíbajchóné ímíllétuca.

27

Páávoróké ditye Róómávu wállóone

¹ Aanée tsúúca múúhake Itááriávú iwállóóñeri ihjyúvájcatsímye. Áanáacáa Páávoródívú tsijtye cúúvéjari íjcyámema ajcújucóomé tsodáhómú avyéjuube Jóórióké tsáha múnaa ‘Agójto’ némeíñé tsodáhómúéjpikye.

² Aamée muha méújcámeíjyucóó Adaramíítíój cuujúwami Áátsiá iñújí mujcójjuunévú pééímí pañévu. Áámemáa múúhama Arijtáácó péé Matsedóóniá iñújí múnáajpi Tetsaróónicárl ícyahíjcyaaábe.

³ Aamée tsíjcyooji muha méúújeté Tsidóovu. Átsihvúu diibye tsodáhómú avyéjuube Jóorio Páávorodí ídáátsóvéne íhvejtsó dibye íñahbéva múnáake iááhíveki.

4 Átsihdyúu muha tsíñejcúemóvú mepéémeke kíjyeba wááome ‘Chíipere’ némeíñé caapáhó ímiánéjcutu mepajtyéhi.

5 Aamée muha Pajpíiriámá Tsiríítsiá iñújíicú tujkévetu mepájtyeme méúújeté Míirávu Ríítsiá iñújí coomívu.

6 Átsihyíi diibye tsodáhómú avyéjuube ájtyúmité tsiimi cúújúwami Arejadriíáemi Itáariá iñújíjvu péémí. Áámíriyéjucóo muha mepééne téhullévu.

7 Aamée muha pívájcoojívájucó mepéhiycyámé íhtsútúnetu Níídó cóomí tujkévetu mepájtyeme tsapéhduré mepééiyónáa kíjyeba múúhakyé tsiéllévuré wááome muha ‘Créetaá’ némeíñé caapáhó hallú éhnejcutúréjucó mepééme mepajtyé ‘Tsaamóo’ némeítsíi tujkévetu.

8 Átsihdyúu íhtsútúnetu muha mepéhiycyámé méúújeté tsátsii ‘ímiá Mujcójúúne’ némeítsihvu Ráátseá cóomíj píihívújucó.

9-10 Ehdúu muha choocówu mépehíjcyáhi. Ájyúu ápíchóhréjucó teene muha meúlléiyóné tsúúcajáa níjyáréjucó íjcyaiñé píihíjucóónéllíihye. Áánéllíihyéé Páávoró diityéké ityéíbúwajtsóné neeráhi:

—Ámuúha Ávyéjutej, ó waajácú mepééne ápíchó nééiñé. Muurá tsá apáámíré cúújúwami wágóóóvéítyuróne. Téhdure muurá méwágóóóvéiyáhi.

11 Ehdúu Páávoró néérone tsá tsodáhómú avyéjuube cáhcújtsótúne. Téémí aabájajtétsikyéree téémí avyéjúúbema cáhcújtsoóbe.

12 Áijyúu muha meíjcyamújco tsá ímityú tétsii muha úúníjya mepájtyeíyónáaáca. Áánélliihyée muha méíjtsámeí mepéjúco tétsihdyu muha meíhnháhóhajchíí meúújeté Peníítsé mujcónú Créetá caapáhó pañe nuhba áábatéhíjcyánéjcuéraahócuri íjcyácoomívú tétsii muha mepájtye úúníjyaá.

Kíjyébama níjyaba mítyáne móóari

13 Áánáacáa tsíñejcútú áyánéwu kíjyeba muha mepééhullévú íójcónéllii íjtsúcunúme múu péhdu tene nééneé. Áánélliihyée tsúúca muha mepéjucóó Créetá caapáhó únúélleríye.

14 Ároné illúhwuúrée múúhake ávyéta tsíjpa néené kíjyebá waaó tsiéllévúre.

15 Aamée muha metúkévéjtsómeíyónáa meíoovéjúcóónéllii awáá muha meíhvéjtsómeímyeke waaóne.

16 Aamée ‘Cáráoda’ némeíñe caapáhó bóunááletu muha mépajtyé imíchi kíjyeba íjcyátúnéjcuri. Átsihvúu míínéwu muha metsátyehíjcyami méujcú múuhá pañévú íhstútúnetu.

17 Aamíi íñerijcyáróné boone ímunáami cóhpéj chijchúme wábyaúúneri. Áánemáa niityétsómé téemí ihcyúháñe muháa ‘Tsííteé’ némeíñe newáyuuhávú mecátsóhóóvetéíyóné apííchori. Áámekée kíjyebáréjuco múúhake tsájtyene.

18 Ááné tsijcyóójíi téhdure apíchó tene néenéllii ílluréjuco ditye téemí pííchutáháñe wájojcóné téhí pañévu.

19 Átsihdyúu pápihchúúj coojívatu páñetu téemi éhnehjiréjuco idyé ditye wájojcóne.

20 Ájyúu tsúuca pívájcoojívájucu tsá muha cóójiejpi núhbama míícúruwáubakéré maájtyúmitúne. Aánáacáa kíjyeba éhniíñevúré ávyetá ihsúturéjuco íjcyánéllii tsáhájucu muha meíjtsámeítýú mepájtyetéíñe.

21 Aamée májchotúmeréjuco muha meícyahíjcyánáa Páávoró íjyócúúvéne néehíi:

—Ámuúhaj, ópée tsáma ámuúhake o néene ámuha mecáhcújtsoca tsá meke metsíváítyuró Créétatu. Aacáa muurá tsá illu meícúbáhrámeítýuróne.

22 Áronáa ihdyu imíchi méíjcyaco. Tsá néhi tsaatéubaré méhdityu muhdú íjcyáítýú méjcuujúwami wágóóóvérónáaáca.

23-24 Muuráhjané ípyejco o íícúvehíjcyaaabe Píívyéébe níjkyéji múnáájpijye wáalloobe óhdivu íbóhówáávéne oke néehíi: “Tsáma díhllityédíñe. Muurá ihdyu tehdújuco páñétúejpi romáánómú avyéjúúbedívú u úújetéíñe. Áánéllii díjtyééveri Píívyéébe ámuúhake pámeekéré pájtyetétsoó cúújúwámiri ámuha mepéhíjcyámeke.” Ehdúne oke ípyejco níjkyéji múnáajpi néehíi.

25 Ahdícyane imíchi méíjcyá. Muurá ó waajácú oke díbye néhdújuco mééma tene pájtyeíñe.

26 Aane muurá mepámaavémé tsáné caapáhó jtohívú méwáhtóbaáhi. Ehdúu neebe Páávoró.

27 Ájyúu tsúuca míñéécú tsemáánájucu muha meúllene. Áámekeké tsápejco kíjyeba múúhake tsatyéhíjcyá ‘Áádria’ némeíñe móóaríyéjuco tsánejcútú tsíñejcúvújuco. Áánáacáa pécójpñe

téemí wákimyéi múnaa tsúuca waajácú muha ííñujívú mepííhine.

²⁸ Áánélliihyée eevémé tétsíj pañé iwáájacuki. Aanée tétsíj pañé 36 ééveta. Átsihdyúu éhnííñéwuúvú muha mepétsii tsiíñe eevémé 27 éévetáréjuco.

²⁹ Átsihvúréjucóo ditye téemí dohjíwajcyóné níityetsóné téemí déjúcotu 4-wajcyová íjcyane muha néwayúúnetu mewápújúúvétuki. Aanée muha méijyácunúhijcyá metsítsiñvéjúcóóiyóneri.

³⁰ Áánaacáhjáa téemí wákimyéi múnaa tsuulléene téemí dohjíwajcyóné múu níityetsódú imyéénúnej téeveri míínéwu téhí pañévú níityétsójúcoorá téemíri iúmívaki.

³¹ Áánélliihyée Páávoró tsodáhómú avyéjúúbeke nééhíí:

—Muurá áátye méhdityu úmíváhajchíí tsáhájucó mepájtyetéiyúne.

³² Áánélliihyée diitye tsodáhómú teemi míínéwúú dohji wátsahjyúcú apáhajchíí téhí pañévújuco.

³³ Aanée tsúuca metsítsíívénáa Páávoró nééhíí:

—Tsúuca íñe mííñéécú tsemáánájucó mee majchóubaré, cuwáubaré, méénutúme.

³⁴ Áánéllii metsu tsíeménéuba memájcho téene tsíjpari meíjcyaki. Muurá tsá muhdú meíjcyáityúne.

³⁵ Ehdúu néébere pááaho íékéévéne Píívyéébeke téhdujtsó pámeere ííténáaáca. Áané boonétúu idyóuháyóné májchoóbe.

³⁶ Áánélliihyée dííbye életu muha mémajchó díbye múúhake nééneri muha meímíjyúúvénama.

37 Aamée pámeere teene cúújúwámí pañe muha meíjcyame 276-meva.

38 Aamée muha memájchóné boonétú tsiíñe wájojcómé téemí píichutátúu tsáneetsa icyóevané temi ivájíhconúki.

Cúújúwami wápújuuvéne

39 Áijyúu tsitsíívevu téemí wákimyéi múnaa tsá wáájacutú kéené iíñújirí muha meíjcyane. Áronáacáa muha máájtyumí tsátsii pádujca nétsihyi néwayúúhá íjcyane. Átsihvúu imílleromé ííhnáhóhajchíí icyátsuhjácóné teemi.

40 Átsihvúu muha mepéé téemí dohjíwajcyóné wátsahcyúme. Áánemáa ítyúkevétsojíné chíjchuta icyácóroácóne tsuulléewa wájýamuwa picyóóme. Átsihdyúu muha mepéjucóó teene néwááyúúhá tujkévetu.

41 Aamée muha tsátsii panéjcvátú íhnáhó nóhjítshdyu mepájtyerónáa cúújúwámí tújuwa úújeté néwáyúúhatu apáhajchíí wáduhnécu. Aamíí ávyéta cóhpé úújetémí nohji wáváajcóhi.

42 Áijyúu tsodáhómú imíllerá illííhyanúné cúúvéja múnáake ditye íjchííñe iúmívátuki.

43-44 Áronáacáa Páávoróké diityé avyéjuube ipájtyetétsóné ímílléne tsá ímíllétú ditye tehdu méénune. Áánéllíihyée neebe múhdumé íjchííñe píívyetédúmé íjchi ííñujívú diityé déjutu tsijtye úméhewáánéúbá hallurí ipyéékií. Ehdúu muha mepájtyetéhi.

28

Páávoró 'Máátaá' némeíñé caapáhóri

¹ Aamée muha téjyú bótší méwaajácú téjtohí mémé Mááta íjcyane.

² Áámekée múúhake tétsí múnáa ímí iwáátsúcúpéjtsómeke píuvá icyújuwááñúne éllevu muha mepíhmi níjyabáa téjyú állene tsúcó néénéllííhye.

³ Áánáacáa Páávoró áyánéwu icyóóvane cóvájtsóné pañétú íñimye cájtúcuube dííbyeke íhdó íhyójtsitu.

⁴ Aabée tétsihdyuré dííbyé hójtsitu wávíyúccunúúbeke tétsí múnáa ííténe néjcatsíhi:

—Aanéubá ímiáané áanu dsíjívétso múnáajpi. Muurá eene nújpácyotu pájtyetéroóbeke tsiíñe Píívyéébe ehdu meenúhi.

⁵ Ehdúu ditye néérónáa diibye íñimyéke wáchíyoácoobe apáhajchíí cúújúwá pañévújuco. Áané boonée pevétsihjídú diibye tsíhdyúwu néétuúbe.

⁶ Aanée íjtsorómé 'dííbyeke tene óóríñeri dsíjívéííbye' íñéénema. Aanée ítsohíjcyároné néeme tsaapi Píívyéébedu néébe díbye íjcyane.

⁷ Áijyúu teene caapáhó avyéjuube Póóbiríó ihjya tétsihdyu píhíré nééjavu tsaímíyé múúhake iwáátsúcúmeke panévatúré íícúvehíjcyá pápíhchúúj coojíva.

⁸ Áábéj caaní téjyú tsiíñáávema námedíjcyori chémeebe cuwájá pañe íjcyáábe éllevu Páávoró ípyééne Píívyéébema íhgyúvátshdyu dííbyé hallúvú íhyójtsicu pícyóóneri tsúúca bóhííbe.

9 Aanée pámeere téjtohíyí íjcyame chémehíjcyaméhjí iwáájácúne diibye Páávoró éllevu tsáámekéjucó dibye bóhítsohíjcyáne.

10 Aamée múúhake idyúúrúváne panévavu ajcú juuvá wáábyuta tsiíñe muha tsahíyí mepééíñéllíhye.

Páávoró Róómávú úújeténe

11 Aamée muha pápihchúú nuhbává teene caapáhorí méjcyáhi. Átsihdyúu muha tsiíñe mepéé tsamí Arejadrííáemi tétsihyi úúníyaba pájtyémíri. Áámitúu imyémé kíjtyúmeí míñéecu Píívyéébedi ditye díllóhíjcyánéecu nááve. Tsáne mémée ‘Cájtoó’. Tsiíñe mémée ‘Póóroó’.

12 Aamée muha Tsiiracóótsá mujcójuvu mecátsúúvetémé tétsii méjcyá pápihchúúj coojíva.

13 Átsihdyúu muha tsané únúélleri mepéhíjcyámé meúújeté Rééjío mujcóvu. Ááné tsijcyóójí tsaímíyé kíjyeba múúhake muha mepéhullévú wááome tsíjyu meúújeté Poteóórí coomívu.

14 Átsihvúu muha tsaate cahcújtso múnáadívú meúújetémé múúhake wajyú tsané tsemáánái muha díityémá meíjcyaki. Ahdújucóo muha téhajchótá meíjcyátsihdyu botsíi mepééne Róómávúu.

15 Áánáacáhjáa teene Róómári íjcyáné cahcújtso múnáa tsúuca waajácú muha meúújetéíñe. Áánéllíhíyéhjáa múúhake cáhdahírómedítyú tsaaté múnáa úújeté ‘Áápió Nahjíhetsíi’ némeítsihvu. Áánétúhjáa tsíjtye múnáa úújeté ‘Pápihchúúwava Nújuwááne’ némeítsihvu. Áámekée Páávoró

'bohíbohíúvú' íítécunúne téhdujtsó Píivyéébeke mityane.

16 Áanáacáa tsúuca tsodáhómú avyéjuube úújetétsó cúuvéja múnáake tehme múnáa avyéjúúbedívu. Áamedítýúu Páávoróké idyówajcáróobeke picyóomé íhdyúétsihvúré ítyehméébé tsodáhoma.

Páávoró Róómari úwaabóne

17 Átsihdyúu pápihchúúj coojívatu Páávoró píuvájucóó teene Róómari íjcyame imúnaa jodíómú pihcyáávejáané túkevjtsojtéke. Aamée píhcyáávémeke neébe:

—Ámuúha tamúnaaj, tsáháturóo muurá ñná ímityúné o méénutú memúnáama. Áhdurée tsá ímityúné o íjtsámeítýuró méíhdé múnáaúvúu muhdú ícyahíjcyánéhjitu. Áróóbekée oke Jerotsaréevu iékéévéébeke ácádsíjcaáyomé romáánómú hójtsí pañévu.

18 Aamée oke idíllóróne imíllerá iácádsíjcaáyóné ñná ímityúné o méénútúúbeke oke dítye lííhyanúíyónéllíihye.

19 Áronáacáa memúnaa tsá ímíletúne. Áánéllíihyée awáá o néé díityéké pañétúejpíyējuco óoma teene ímíbájchoki. Tsáháa ñná díityé hallúvú o úúballe dííbyere óoma ímíbajchóné o ímíletúne.

20 Ehdu néénéllíi ámúhakeye ó píuvá ámúhama o íhjúva ímíñévu. Muurá mee ijraéémú méwaajácú mépée metéhmehíjcyané Mepájtyetétsoobe tsááiñe. Aabée muurá tsúuca tsááne o cáhcújtsóné déjúcotu íñe ícyooca oo dóhjíutu.

21 Ehdúu Páávoró néénéllii dííbyeke néémeé:

—Áánerá keenéiyó Jodéatu waajácúháámiri díuubállé múúhadívú wájtsine. Keená memúnaa téhullétú tsáárome ímityúné díhyallúvú úúbállehíjcyáne.

22 Áronáa ihdyu muha méimíllerá múúhakyé u úúballéné muhdú u íjtsámeíñe. Muurá muha méwaajácú pahúllevá múnaa béhíjto úráávyémeíñetu ímityúné íhjúvahíjcyáne.

23 Ehdúu íñééne dííbyeke eevémé kéjcoojí dííbye éllevu itsááiñe. Ahdújucóó téjyú dítye tsááne dííbye éllevu mítyame. Áámemáa pajcoójívaré íhjúvahíjcyaaabe Píívyéébé avyéjutu. Aabée díityéké íbúwátsohíjcyá ténejcúvú éhnéhjáa Moitséeúvúma Píívyéébé íhjú uubálle múnaa Jetsóodítýú cáátúnuhíjcyáné uwááboj tééveri.

24 Ehdúu díbye úwáábohíjcyáné ímí tsaatéké pájtyeme cáhcujtsóhi. Áánetúu tsijtye tsá cáhcújtsotúne.

25 Aamée téénetu ípájúvanútsójcatsíñe péémekéréjucó tsiíñe díbye nééneé:

—Ímiáánéjucóhjáa muurá Píívyéébé Apííchó méíhdé múnáaúvuke íhjú uubálle múnáajpi Itsaíaúvuj tééveri nééneé:

26 Aatyé éllevu pééne díñe íllu díityékej: Muurá uwáábó lléébójúcoorómé tsá cáhcújtsóityúne. Áhdure íájtyumíjúcooróné tsá dítye wáájácúityúne.

27 Díityé íjtsaméí ímí néétúnéllii tsá dítye ímíñeúvú lléébohíjcyatúne. Aame ícyahíjcyá wáájácúmeítýumé éhne múúne hállúvatúmé

íjcyadu. Aaméjǰí tehdu óhdi íjyáacunúmekéjǰí ó ímǰpyetétsóiyáhi.

Ehdúhjáa muurá Píívyéébé Apííchó néé méíhdé múnáaúvuke.

²⁸ Aane íñe ámuhakye ó úúballé Píívyéébé mééma pajtyété méénúné uwááboju téhdure jodíómú íjcyátúrómé wáábyuta íjcyane. Aane llééboímye.

²⁹ Ehdúu Páávoró diityéké néené hallútú tsamééréjuco úhbájcatsímyéré pééneé.

³⁰ Aabéikyée tétsihyi ícyahíjcyá míñéécú pijcyábá tsaaté já íáhdójari. Átsihyi íjcyaaabe tsaímíyé waatsúcúpétsohíjcyá íaahíve múnáake.

³¹ Áámekée úwáábohíjcyaaabe Píívyéébé avyéjú Jetsóodítýú íjcyané uwááboju múha ñná néjúcóótuúbe. Áyu tehdújuco.

Píívyéébé ihju: jetsocríjyodítyú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48